Κατὰ Λουκᾶν

- Έπειδήπερ¹ πολλοὶ ἐπεχείρησαν² ἀνατάξασθαι³ διήγησιν⁴ περὶ τῶν 1 πεπληροφορημένων⁵ ἐν ἡμῖν πραγμάτων, καθὼς παρέδοσαν 2 ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου, 3 ἔδοξεν κἀμοί, παρηκολουθηκότι ἀνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς, καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, 'ίνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν 4 κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν. Τ
- Έγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου¹⁵ τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας¹⁵ 5 ἱερεύς²⁰ τις ὀνόματι Ζαχαρίας,²¹ ἐξ ἐφημερίας²² Ἀβιά: καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων²³ Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἑλισάβετ. Ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι²⁵ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν 6 πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασιν²6 τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι.²7 7 Καὶ οὐκ ἡν αὐτοῖς τέκνον, καθότι²8 ἡ Ἑλισάβετ²4 ἡν στεῖρα,²9 καὶ ἀμφότεροι²5 προβεβηκότες³0 ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν.

¹ ἐπειδήπερ, inasmuch as, since. ² ἐπιχειρέω, endeavor, attempt. ³ ἀνατάσσομαι, arrange in order, compile. ⁴ διήγησις, εως, ή, narrative, account. ⁵ πληροφορέω, fulfill, accomplish fully. ⁶ πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ⁻ αὐτόπτης, ου, ό, eyewitness. ⁶ ὑπηρέτης, ου, ό, servant, assistant. ⁰ παρακολουθέω, follow closely, investigate. ¹⁰ ἄνωθεν, from above, again. ¹¹ ἀκριβώς, carefully, accurately. ¹² καθεξῆς, successively, in order. ¹³ κράτιστος, most noble, most excellent. ¹⁴ Θεόφιλος, ου, ό, Theophilus. ¹⁵ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ¹⁶ κατηχέω, teach by word of mouth. ¹⁻ ἀσφάλεια, ας, ή, certainty, security. ¹৪ Ἡρφόλης, ου, ό, Herod. ¹⁰ Ἰουδαία, ας, ή, Judea. ²⁰ ἱερεύς, έως, ό, priest. ²¹ Ζαχαρίας, ου, ό, Zacharias, Zechariah. ²² ἐφημερία, ας, ή, division, class (of temple priests). ²³ θυγάτηρ, τρος, ή, daughter. ²⁴ Ἑλισάβετ, ή, Elizabeth, Elisabeth. ²⁵ ἀμφότεροι, both, both of two. ²⁶ δικαίωμα, τος, τό, regulation, righteous deed. ²⁻ ἄμεμπτος, blameless. ²8 καθότι, according as, because. ²⁰ στεῖρος, barren. ³₀ προβαίνω, go forward, advance.

Κατὰ Λουκᾶν 1:8

Έγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῆ τάξει τῆς ἐφημερίας 8 αὐτοῦ ἔναντι⁴ τοῦ θεοῦ, κατὰ τὸ ἔθος⁵ τῆς ἱερατείας, ελαχεν τοῦ 🤥 θυμιᾶσαι εἰσελθών εἰς τὸν ναὸν τοῦ κυρίου. Καὶ πᾶν τὸ πλῆθος 10 ήν τοῦ λαοῦ προσευχόμενον ἔξω τῆ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος." 11 " Ωφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος κυρίου, ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου 2 τοῦ θυμιάματος. Καὶ ἐταράχθη 3 Ζαχαρίας 4 12 ίδων, καὶ φόβος 15 ἐπέπεσεν 16 ἐπ' αὐτόν. Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ 13 ἄγγελος, Μὴ φοβοῦ, Zαχαρία: ^{14} διότι ^{17} εἰσηκούσθη ^{18} ἡ δέησίς ^{19} σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ²⁰ γεννήσει υίόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην. Καὶ ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις, $^{^{21}}$ 14 καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῆ γεννήσει 22 αὐτοῦ χαρήσονται. Έσται γὰρ 15 μέγας ἐνώπιον τοῦ κυρίου, καὶ οἶνον ^{23} καὶ σίκερα ^{24} οὐ μὴ πίῃ, καὶ πνεύματος άγίου πλησθήσεται ^{25} ἔτι ἐκ κοιλίας ^{26} μητρὸς αὐτοῦ. 16 Καὶ πολλούς τῶν υίῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει²⁷ ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν: καὶ αὐτὸς προελεύσεται²⁸ ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ 17 δυνάμει Ἡλίου, 29 ἐπιστρέψαι 27 καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ έν φρονήσει³¹ δικαίων, έτοιμάσαι³² κυρίω λαον κατεσκευασμένον. 33 Καὶ εἶπεν Ζαχαρίας 44 πρὸς τὸν ἄγγελον, 18

¹ ἱερατεύω, be a priest, perform priestly service. ² τάζις, εως, ή, arranging, order. ³ ἐφημερία, ας, ἡ, division, class (of temple priests). ⁴ ἔναντι, before (gen), before. ⁵ ἔθος, ους, τό, custom. ⁶ ἱερατεία, ας, ἡ, priestly office, priesthood. ⁻ λαγχάνω, chose by lot, receive. ⁶ θυμιάω, burn or offer incense, burn incense. ⁰ ναός, οῦ, ὁ, temple, shrine. ¹⁰ πλήθος, ους, τό, multitude. ¹¹ θυμίαμα, τος, τό, incense. ¹² θυσιαστήριον, ου, τό, altar. ¹³ ταράσσω, trouble, agitate. ¹⁴ Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ¹⁵ φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ¹⁶ ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ¹⁻ διότι, because, on this account. ¹ፄ εἰσακούω, listen, hear. ¹⁰ δέησις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ²⁰ Ἑλισάβετ, ἡ, Elizabeth, Elisabeth. ²¹ ἀγαλλίασις, εως, ἡ, delight, great joy. ²² γέννησις, εως, ἡ, nativity, birth. ²³ οἶνος, ου, ὁ, wine. ²⁴ σίκερα, τό, beer, liquor. ²⁵ πλήθω, fill. ²⁶ κοιλία, ας, ἡ, belly, womb. ²⁻ ἐπιστρέφω, turn to, return. ²8 προέρχομαι, go in front, precede. ²ց Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ³⁰ ἀπειθής, disobedient, unbelieving. ³¹ φρόνησις, εως, ἡ, way of thinking, insight. ³² ἑτοιμάζω, prepare, make ready. ³³ κατασκευάζω, prepare, build.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 1:19

Κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; Ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης,¹ καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα² ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ 19 ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ, Ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ³ ὁ παρεστηκὼς⁴ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ: καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρός σε, καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα. Καὶ ἰδού, ἔσῃ σιωπῶν⁵ καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι, 20 ἄχρι⁶ ῆς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀνθ⁵ ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. Καὶ ἡν 21 ὁ λαὸς προσδοκῶν⁵ τὸν Ζαχαρίαν: καὶ ἐθαύμαζον¹ο ἐν τῷ χρονίζειν¹¹ αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ.¹² Ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἡδύνατο λαλῆσαι 22 αὐτοῖς: καὶ ἐπέγνωσαν¹³ ὅτι ὀπτασίαν¹⁴ ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ:¹² καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων¹⁵ αὐτοῖς, καὶ διέμενεν¹⁶ κωφός.¹⁻ Καὶ ἐγένετο, 23 ὡς ἐπλήσθησαν¹⁵ αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας¹ο αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν²⁰ Ἐλισάβετ²¹ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, 24 καὶ περιέκρυβεν²² ἑαυτὴν μῆνας²³ πέντε,²⁴ λέγουσα ὅτι Οὕτως 25 μοι πεποίηκεν ὁ κύριος ἐν ἡμέραις αἶς ἐπεῖδεν²⁵ ἀφελεῖν²⁶ τὸ ὄνειδός²⁷ μου ἐν ἀνθρώποις.

¹ πρεσβύτης, ου, ό, old man. ² προβαίνω, go forward, advance. ³ Γαβριήλ, ό, Gabriel. ⁴ παρίστημι, be present, stand by. ⁵ σιωπάω, be silent, keep silence. ⁶ ἄχρι, as far as, up to (gen). ⁷ ἀντί, instead of, in place of. ⁸ προσδοκάω, wait for, look for. ⁹ Ζαχαρίας, ου, ό, Zacharias, Zechariah. ¹⁰ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹¹ χρονίζω, spend or take time, delay. ¹² ναός, οῦ, ό, temple, shrine. ¹³ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ¹⁴ ὀπτασία, ας, ή, vision, supernatural appearance. ¹⁵ διανεύω, make a sign, nod continually. ¹⁶ διαμένω, remain, continue. ¹⁷ κωφός, deaf, dumb. ¹⁸ πλήθω, fill. ¹⁹ λειτουργία, ας, ή, service, ministry. ²⁰ συλλαμβάνω, take, conceive. ²¹ Ἑλισάβετ, ἡ, Elizabeth, Elisabeth. ²² περικρύπτω, conceal, hide. ²³ μήν, ό, month, certainly. ²⁴ πέντε, five, 5. ²⁵ ἐπείδεν, looked upon, regarded. ²⁶ ἀφαιρέω, take away, smite off. ²⁷ ὄνειδος, ους, τό, disgrace, reproach.

Κατὰ Λουκᾶν 1:26 Byzantine NT

Έν δὲ τῷ μηνὶ¹ τῷ ἔκτῳ² ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ³ ὑπὸ τοῦ 26 θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ἥ ὄνομα Ναζαρέτ, πρὸς παρθένον 27 μεμνηστευμένην ἀνδρί, ὧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυίδ: καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου⁵ Μαριάμ. Καὶ εἰσελθών ὁ ἄγγελος πρὸς 28 αὐτὴν εἶπεν, Xαῖρε, κεχαριτωμένη: ^{7} ὁ κύριος μετὰ σοῦ, εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν. Ἡ δὲ ἰδοῦσα διεταράχθη ἐπὶ τῷ 29 λόγω αὐτοῦ, καὶ διελογίζετο το ποταπὸς το ἐἰη ὁ ἀσπασμὸς το ὑτος. 30 Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῆ, Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ: εὖρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. Καὶ ἰδού, συλλήψη ^{13} ἐν γαστρί, ^{14} καὶ τέξη ^{15} υἱόν, 31καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. Οὧτος ἔσται μέγας, καὶ 32 υίὸς ὑψίστου κληθήσεται: καὶ δώσει αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δ αυίδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει ^{17} ἐπὶ τὸν οἶκον 33 Ίακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. Είπεν δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον, Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ 34 ἄνδρα οὐ γινώσκω; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῆ, 35 Πνεύμα ἄγιον ἐπελεύσεται ^{20} ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις ὑψίστου ^{16} ἐπισκιάσει21 σοι: διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἄγιον κληθήσεται υίὸς θεοῦ. Καὶ ἰδού, Ἐλισάβετ²² ἡ συγγενής²³ σου, καὶ αὐτὴ 36

¹ μήν, ὁ, month, certainly. ² ἔκτος, sixth. ³ Γαβριήλ, ὁ, Gabriel. ⁴ Ναζαρέτ, ἡ, Nazareth. ⁵ παρθένος, ου, ἡ, virgin. ⁶ μνηστεύω, ask in marriage. ⁷ χαριτόω, bestow favor on, favor highly. ⁸ εὐλογέω, bless. ⁹ διαταράσσω, trouble greatly, agitate. ¹⁰ διαλογίζομαι, debate, reason. ¹¹ ποταπός, what kind of? what type of? ¹² ἀσπασμός, οῦ, ὁ, greeting, salutation. ¹³ συλλαμβάνω, take, conceive. ¹⁴ γαστήρ, τρος, ἡ, belly, womb. ¹⁵ τίκτω, give birth to, bear. ¹⁶ ΰψιστος, highest, most high. ¹⁷ βασιλεύω, reign, rule. ¹⁸ τέλος, ους, τό, end, purpose. ¹⁹ ἐπεί, when, since. ²⁰ ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. ²¹ ἐπισκιάζω, overshadow, envelop. ²² Ἑλισάβετ, ἡ, Elizabeth, Elisabeth. ²³ συγγενής, kindred, relative.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 1:37

συνειληφυῖα υίὸν ἐν γήρει αὐτῆς: καὶ οὖτος μὴν ἔκτος ἐἐστὶν αὐτῆ τῆ καλουμένη στείρα. Ὁτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τῷ θεῷ 37 πᾶν ῥῆμα. Εἶπεν δὲ Μαριάμ, Ἰδού, ἡ δούλη κυρίου: γένοιτό μοι 38 κατὰ τὸ ῥῆμά σου. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

Άναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν 39 όρεινὴν® μετὰ σπουδῆς, εἰς πόλιν Ἰούδα, ο καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν 40 οἷκον Ζαχαρίου, 11 καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ. 12 Καὶ ἐγένετο ὡς 41 ἤκουσεν ἡ Ἐλισάβετ¹² τὸν ἀσπασμὸν¹³ τῆς Μαρίας, ἐσκίρτησεν¹⁴ τὸ βρέφος 15 ἐν τῆ κοιλία 16 αὐτῆς: καὶ ἐπλήσθη 77 πνεύματος ἁγίου ή Ἐλισάβετ, ^{12} καὶ ἀνεφώνησεν ^{18} φων $\tilde{\eta}$ μεγάλη, καὶ εἶπεν, 42Εύλογημένη συ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένος δο καρπὸς τῆς κοιλίας του. Καὶ πόθεν 20 μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθη ἡ μήτηρ τοῦ 43 κυρίου μου πρός με; Ίδοὺ γάρ, ώς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ 44 σου εἰς τὰ ὧτά ^{21} μου, ἐσκίρτησεν ^{14} τὸ βρέφος ^{15} ἐν ἀγαλλιάσει ^{22} ἐν τῆ κοιλία μου. Καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα, ὅτι ἔσται τελείωσις 45 τοῖς λελαλημένοις αὐτῆ παρὰ κυρίου. Καὶ εἶπεν Μαριάμ, 46 Μεγαλύνει²⁴ ή ψυχή μου τὸν κύριον, καὶ ἠγαλλίασεν²⁵ τὸ πνεῦμά 47 μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί ^{26} μου. Ότι ἐπέβλεψεν ^{27} ἐπὶ τὴν 48

¹ συλλαμβάνω, take, conceive. ² γῆρας, ρως, τό, old age. ³ μήν, ό, month, certainly. ⁴ ἔκτος, sixth. ⁵ στεῖρος, barren. ⁶ ἀδυνατέω, be unable, be impossible. ⁷ δούλη, ης, ή, female slave, bondwoman. ⁸ ὀρεινός, hill country, mountainous. ⁹ σπουδή, ῆς, ή, haste, diligence. ¹⁰ Τούδα, ό, Judah, Judas. ¹¹ Ζαχαρίας, ου, ό, Zacharias, Zechariah. ¹² Ἑλισάβετ, ή, Elizabeth, Elisabeth. ¹³ ἀσπασμός, οῦ, ό, greeting, salutation. ¹⁴ σκιρτάω, leap, leap for joy. ¹⁵ βρέφος, ους, τό, unborn or a newborn child, baby. ¹⁶ κοιλία, ας, ή, belly, womb. ¹⁷ πλήθω, fill. ¹⁸ ἀναφωνέω, cry out, call out. ¹⁹ εὐλογέω, bless. ²⁰ πόθεν, from where? whence. ²¹ οὺς, ους, τό, ear. ²² ἀγαλλίασις, εως, ή, delight, great joy. ²³ τελείωσις, εως, ή, perfection, fulfillment. ²⁴ μεγαλύνω, make or declare great, enlarge. ²⁵ ἀγαλλιάω, rejoice, am full of joy. ²⁶ σωτήρ, ῆρος, ό, savior, deliverer. ²⁷ ἐπιβλέπω, look on (with favor), have regard for.

Κατὰ Λουκᾶν 1:49 Byzantine NT

ταπείνωσιν¹ τῆς δούλης² αὐτοῦ. Ἰδοὺ γάρ, ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν³ με πᾶσαι αἱ γενεαί.⁴ Ὅτι ἐποίησέν μοι μεγαλεῖα⁵ ὁ 49 δυνατός, καὶ ἄγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ τὸ ἔλεος² αὐτοῦ εἰς 50 γενεὰς⁴ γενεῶν⁴ τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. Ἐποίησεν κράτος ἐν 51 βραχίονι³ αὐτοῦ: διεσκόρπισεν¹⁰ ὑπερηφάνους¹¹ διανοίᾳ¹² καρδίας αὐτῶν. Καθεῖλεν¹³ δυνάστας¹⁴ ἀπὸ θρόνων, καὶ ὕψωσεν¹⁵ 52 ταπεινούς.¹⁶ Πεινῶντας¹² ἐνέπλησεν¹⁵ ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦντας¹ δ3 ἐξαπέστειλεν²⁰ κενούς.²¹ Ἀντελάβετο²² Ἰσραὴλ παιδὸς²³ αὐτοῦ, 54 μνησθῆναι²⁴ ἐλέους, καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, 55 τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι²⁵ αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα.

"Εμεινεν δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῆ ώσει²⁶ μῆνας²⁷ τρεῖς, καὶ ὑπέστρεψεν 56 εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

Τῆ δὲ Ἐλισάβετ²⁹ ἐπλήσθη³⁰ ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν³¹ αὐτήν, καὶ 57 ἐγέννησεν υἰόν. Καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι³² καὶ οἱ συγγενεῖς³³ 58 αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνεν³⁴ κύριος τὸ ἔλεος⁷ αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον³⁵ αὐτῆ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῆ ὀγδόη³⁶ ἡμέρᾳ, ἦλθον 59

¹ ταπείνωσις, εως, ή, humiliation, humble state. ² δούλη, ης, ή, female slave, bondwoman. ³ μακαρίζω, consider blessed, happy. ⁴γενεά, ας, ή, generation. ⁵ μεγαλείος, greatness, magnificense. ⁶ δυνατός, powerful, possible. ⁷ ἔλεος, ους, ό, pity, mercy. ⁸ κράτος, ους, τό, power, dominion. ⁹ βραχίων, ονος, ό, arm, strength. ¹⁰ διασκορπίζω, scatter, separate. ¹¹ ὑπερήφανος, arrogant, haughty. ¹² διάνοια, ας, ή, mind, understanding. ¹³ καθαιρέω, take down, pull down. ¹⁴ δυνάστης, ου, ό, ruler, sovereign. ¹⁵ ὑψόω, lift up, exalt. ¹⁶ ταπεινός, humble, downcast. ¹⁷ πεινάω, hunger, am hungry. ¹⁸ ἐμπίπλημι, fill up, satisfy. ¹⁹ πλουτέω, be rich, become rich. ²⁰ ἐξαποστέλλω, send forth. ²¹ κενός, empty, vain. ²² ἀντιλαμβάνομαι, help, take part in. ²³ παῖς, ό, male or female child, servant. ²⁴ μιμνήσκομαι, remember, recall. ²⁵ σπέρμα, τος, τό, seed, offspring. ²⁶ ώσεί, like, about. ²⁷ μήν, ό, month, certainly. ²⁸ ὑποστρέφω, return, turn back. ²⁹ Ἑλισάβετ, ή, Elizabeth, Elisabeth. ³⁰ πλήθω, fill. ³¹ τίκτω, give birth to, bear. ³² περίοικος, ου, ό, living around, in the neighborhood. ³³ συγγενής, kindred, relative. ³⁴ μεγαλύνω, make or declare great, enlarge. ³⁵ συγχαίρω, rejoice with. ³⁶ ὄγδοος, eighth.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 1:60

περιτεμεῖν τὸ παιδίον: καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν.² Καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν, 60 Οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης. Καὶ εἶπον πρὸς αὐτὴν ὅτι 61 Οὐδείς ἐστιν ἐν τῆ συγγενείᾳ³ σου ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ. Ἐνένευον⁴ δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ τί ἄν θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν. 62 Καὶ αἰτήσας πινακίδιον⁵ ἔγραψεν, λέγων, Ἰωάννης ἐστὶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ: καὶ ἐθαύμασαν⁶ πάντες. Ἀνεῷχθη δὲ τὸ στόμα 64 αὐτοῦ παραχρῆμα⁻ καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν⁶ τὸν θεόν. Καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος᾽ τοὺς περιοικοῦντας¹⁰ 65 αὐτούς: καὶ ἐν ὅλῃ τῆ ὀρεινῆ¹¹ τῆς Ἰουδαίας¹² διελαλεῖτο¹³ πάντα τὰ ρήματα ταῦτα. Καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῆ καρδίᾳ 66 αὐτῶν, λέγοντες, Τί ἄρα¹⁴ τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; Καὶ χεὶρ κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.

Καὶ Ζαχαρίας² ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη¹⁵ πνεύματος ἀγίου, καὶ 67 προεφήτευσεν,¹⁶ λέγων, Εὐλογητὸς¹⁵ κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ, 68 ὅτι ἐπεσκέψατο¹⁵ καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν¹⁰ τῷ λαῷ αὐτοῦ, καὶ 69 ἤγειρεν κέρας²⁰ σωτηρίας²¹ ἡμῖν ἐν τῷ οἴκῳ Δαυὶδ τοῦ παιδὸς²² αὐτοῦ – καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' 70

¹περιτέμνω, circumcize, circumcise. ² Ζαχαρίας, ου, ό, Zacharias, Zechariah. ³ συγγένεια, ας, ή, kinship, relatives. ⁴ ἐννεύω, nod, make signs. ⁵ πινακίδιον, ου, τό, tablet for writing. ⁶ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ⁷ παραχρῆμα, immediately, instantly. ⁸ εὐλογέω, bless. ⁹ φόβος, ου, ό, fear, terror. ¹⁰ περιοικέω, be in the neighborhood of. ¹¹ ὀρεινός, hill country, mountainous. ¹² Τουδαία, ας, ή, Judea. ¹³ διαλαλέω, discuss, converse together. ¹⁴ ἄρα, so? (introduces a question). ¹⁵ πλήθω, fill. ¹⁶ προφητεύω, prophesy, foretell. ¹⁷ εὐλογητός, well spoken of, blessed. ¹⁸ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ¹⁹ λύτρωσις, εως, ή, ransoming, redemption. ²⁰ κέρας, ατος, τό, horn. ²¹ σωτηρία, ας, ή, salvation, deliverance. ²² παίς, ὁ, male or female child, servant.

Κατὰ Λουκᾶν 1:71 Byzantine NT

αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ – σωτηρίαν¹ ἐξ ἐχθρῶν² ἡμῶν, καὶ ἐκ 71 χειρὸς πάντων τῶν μισούντων³ ἡμᾶς: ποιῆσαι ἔλεος⁴ μετὰ τῶν 72 πατέρων ἡμῶν, καὶ μνησθῆναι⁵ διαθήκης ἀγίας αὐτοῦ, ὅρκον² ὅν 73 ὤμοσεν⁵ πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν, 74 ἀφόβως, ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν² ἡμῶν ἡυσθέντας, ὑ λατρεύειν¹¹ αὐτῷ ἐν ὁσιότητι¹² καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς 75 ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν. Καὶ σύ, παιδίον, προφήτης ὑψίστου¹³ 76 κληθήσῃ: προπορεύσῃ¹⁴ γὰρ πρὸ¹⁵ προσώπου κυρίου ἐτοιμάσαι¹⁶ ὁδοὺς αὐτοῦ: τοῦ δοῦναι γνῶσιν¹² σωτηρίας¹ τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν 77 ἀφέσει¹⁵ ἀμαρτιῶν αὐτῶν, διὰ σπλάγχνα¹⁰ ἐλέους⁴ θεοῦ ἡμῶν, ἐν 78 οῖς ἐπεσκέψατο²⁰ ἡμᾶς ἀνατολὴ²¹ ἐξ ὕψους,²² ἐπιφᾶναι²³ τοῖς ἐν 79 σκότει²⁴ καὶ σκιᾳ²⁵ θανάτου καθημένοις, τοῦ κατευθῦναι²⁶ τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν² καὶ ἐκραταιοῦτο² πνεύματι, καὶ ἦν ἐν ταῖς 80 ἐρήμοις² ἔως ἡμέρας ἀναδείξεως³ αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

¹ σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. ² ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ³ μισέω, hate, detest. ⁴ ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ⁵ μιμνήσκομαι, remember, recall. ⁶ διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. ⁷ ὅρκος, ου, ὁ, oath. ⁸ ὀμνύω, swear, take an oath. ⁹ ἀφόβως, fearlessly. ¹⁰ ῥύομαι, rescue, save. ¹¹ λατρεύω, serve, worship. ¹² ὀσιότης, ητος, ἡ, piety, holiness. ¹³ ὕψιστος, highest, most high. ¹⁴ προπορεύομαι, go on before, precede. ¹⁵ πρό, before (gen), before. ¹⁶ ἐτοιμάζω, prepare, make ready. ¹⁷ γνῶσις, εως, ἡ, wisdom, knowledge. ¹⁸ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ¹⁹ σπλάγχνα, ων, τά, bowels, compassion. ²⁰ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ²¹ ἀνατολή, ῆς, ἡ, east, dawn. ²² ὕψος, ους, τό, height, heaven. ²³ ἐπιφαίνω, appear, shine. ²⁴ σκότος, ους, τό, darkness. ²⁵ σκιά, ᾶς, ἡ, shadow, thick darkness. ²⁶ κατευθύνω, lead, direct. ²⁷ αὐξάνω, cause to grow, increase. ²⁸ κραταιόω, strengthen, confirm. ²⁹ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ³⁰ ἀνάδειξις, εως, ἡ, commissioning, installation.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 2:2

Έγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθεν δόγμα¹ παρὰ 2 Καίσαρος² Αὐγούστου,³ ἀπογράφεσθαι⁴ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.⁵ 2 Αὕτη ἡ ἀπογραφὴ⁰ πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος⁻ τῆς Συρίας⁶ Κυρηνίου.⁰ Καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι,⁴ ἔκαστος εἰς 3 τὴν ἰδίαν πόλιν. ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ἐκ 4 πόλεως Ναζαρέτ,¹⁰ εἰς τὴν Ἰουδαίαν,¹¹ εἰς πόλιν Δαυίδ, ἥτις καλεῖται Βηθλέεμ,¹² διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς¹³ Δαυίδ, ἀπογράψασθαι⁴ σὺν Μαριὰμ τῆ μεμνηστευμένη¹⁴ αὐτῷ 5 γυναικί, οὔση ἐγκύῳ.¹⁵ Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, 6 ἐπλήσθησαν¹⁰ αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν¹⁻ αὐτήν. Καὶ ἔτεκεν¹⁻ τὸν υίὸν 7 αὐτῆς τὸν πρωτότοκον,¹ఠ καὶ ἐσπαργάνωσεν¹⁰ αὐτόν, καὶ ἀνέκλινεν²⁰ αὐτὸν ἐν τῷ φάτνῃ,²¹ διότι²² οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.²³

Καὶ ποιμένες²⁴ ἦσαν ἐν τῆ χώρα²⁵ τῆ αὐτῆ ἀγραυλοῦντες²⁶ καὶ 8

φυλάσσοντες²⁷ φυλακὰς²⁸ τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην²⁹ αὐτῶν. 9

Καὶ ἰδού, ἄγγελος κυρίου ἐπέστη³⁰ αὐτοῖς, καὶ δόξα κυρίου
περιέλαμψεν³¹ αὐτούς: καὶ ἐφοβήθησαν φόβον³² μέγαν. Καὶ εἶπεν 10

¹ δόγμα, τος, τό, a public decree, ordinance. ² Καῖσαρ, ος, ὁ, Caesar. ³ Αὕγουστος, ου, ὁ, Augustus. ⁴ ἀπογράφω, register, enroll. ⁵ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ⁶ ἀπογραφή, ῆς, ἡ, census, registration. ⊓ ἡγεμονεύω, be governor, rule. ⁵ Συρία, ας, ἡ, Syria. ९ Κυρήνιος, ου, ὁ, Quirinius. ¹⁰ Ναζαρέτ, ἡ, Nazareth. ¹¹ Τουδαία, ας, ἡ, Judea. ¹² Βηθλεέμ, ἡ, Bethlehem. ¹³ πατριά, ᾶς, ἡ, lineage, family. ¹⁴ μνηστεύω, ask in marriage. ¹⁵ ἔγκυος, pregnant. ¹⁶ πλήθω, fill. ¹⁻ τίκτω, give birth to, bear. ¹ፄ πρωτότοκος, first-born. ¹⁰ σπαργανόω, wrap in cloths. ²⁰ ἀνακλίνω, lay upon, lay down. ²¹ φάτνη, ης, ἡ, manger, stall. ²² διότι, because, on this account. ²³ κατάλυμα, τος, τό, lodging place, inn. ²⁴ ποιμήν, ένος, ὁ, shepherd. ²⁵ χώρα, ας, ἡ, land, region. ²⁶ ὰγραυλέω, live outdoors. ²⁻ φυλάσσω, guard, keep. ²৪ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ²⁰ ποίμνη, ης, ἡ, flock. ³⁰ ἐφίστημι, stand over, come upon. ³¹ περιλάμπω, shine around. ³² φόβος, ου, ὁ, fear, terror.

Κατὰ Λουκᾶν 2:11 Byzantine NT

αὐτοῖς ὁ ἄγγελος, Μὴ φοβεῖσθε: ἰδοὺ γάρ, εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ: ὅτι ἐτέχθη¹ ὑμῖν 11 σήμερον² σωτήρ,³ ὅς ἐστιν χριστὸς κύριος, ἐν πόλει Δ αυίδ. Καὶ 12 τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον: εὑρήσετε βρέφος⁴ ἐσπαργανωμένον,⁵ κείμενον⁶ ἐν φάτνῃ. Καὶ ἐξαίφνηςϐ ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ 13 πλῆθος στρατιᾶς¹⁰ οὐρανίου,¹¹ αἰνούντων¹² τὸν θεόν, καὶ λεγόντων, Δ όξα ἐν ὑψίστοις¹³ θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη: ἐν 14 ἀνθρώποις εὐδοκία.¹⁴

Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, καὶ 15 οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμένες ¹⁵ εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Διέλθωμεν ¹⁶ δὴ ἔως Βηθλέεμ, ¹⁸ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονός, δ ὁ κύριος ἐγνώρισεν ¹⁹ ἡμῖν. Καὶ ἦλθον σπεύσαντες, ²⁰ καὶ ἀνεῦρον ²¹ τἡν τε 16 Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσήφ, καὶ τὸ βρέφος ⁴ κείμενον ⁶ ἐν τῆ φάτνη. ⁷ 17 Ἰδόντες δὲ διεγνώρισαν ²² περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. Καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες 18 ἐθαύμασαν ²³ περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων ¹⁵ πρὸς αὐτούς. Ἡ δὲ Μαριὰμ πάντα συνετήρει ²⁴ τὰ ῥήματα ταῦτα, 19 συμβάλλουσα ²⁵ ἐν τῆ καρδία αὐτῆς. Καὶ ὑπέστρεψαν ²⁶ οἱ 20

¹ τίκτω, give birth to, bear. ² σήμερον, today, now. ³ σωτήρ, ῆρος, ό, savior, deliverer. ⁴ βρέφος, ους, τό, unborn or a newborn child, baby. ⁵ σπαργανόω, wrap in cloths. ⁶ κεῖμαι, lie, be laid. ⁷ φάτνη, ης, ή, manger, stall. ⁸ ἐξαίφνης, suddenly, unexpectedly. ⁹ πλῆθος, ους, τό, multitude. ¹⁰ στρατιά, ᾶς, ἡ, host, army. ¹¹ οὐράνιος, heavenly, in heaven. ¹² αἰνέω, praise. ¹³ ὕψιστος, highest, most high. ¹⁴ εὐδοκία, ας, ἡ, good pleasure, good-will. ¹⁵ ποιμήν, ένος, ὁ, shepherd. ¹⁶ διέρχομαι, cross over, pass through. ¹⁷ δή, also, indeed. ¹⁸ Βηθλεέμ, ἡ, Bethlehem. ¹⁹ γνωρίζω, make known, declare. ²⁰ σπεύδω, hasten, urge on. ²¹ ἀνευρίσκω, find out, look for. ²² διαγνωρίζω, tell abroad, make known. ²³ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ²⁴ συντηρέω, preserve, treasure. ²⁵ συμβάλλω, discuss, consider. ²⁶ ὑποστρέφω, return, turn back.

Byzantine NT Κατά Λουκάν 2:21

ποιμένες, δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἶς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν³ ἡμέραι ὀκτώ⁴ τοῦ περιτεμεῖν⁵ αὐτόν, καὶ 21 ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ⁶ τοῦ συλληφθῆναι⁻ αὐτὸν ἐν τῆ κοιλίᾳ.⁵

Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν³ αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν κατὰ τὸν 22 νόμον Μωσέως, ἀνήγαγον¹ αὐτὸν εἰς Τεροσόλυμα, παραστήσαι¹ τῷ κυρίῳ – καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι Πᾶν ἄρσεν² 23 διανοῖγον¹ μήτραν¹ ἄγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται – καὶ τοῦ 24 δοῦναι θυσίαν¹ κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ κυρίου, Ζεῦγος¹ τρυγόνων¹ ἢ δύο νεοσσοὺς¹ περιστερῶν.¹ Καὶ ἰδού, ἦν 25 ἄνθρωπος ἐν Τερουσαλήμ, ῷ ὄνομα Συμεών,² καὶ ὁ ἄνθρωπος οὖτος δίκαιος καὶ εὐλαβής,² προσδεχόμενος² παράκλησιν² τοῦ Ἰσραήλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἄγιον ἐπ' αὐτόν. Καὶ ἦν αὐτῷ 26 κεχρηματισμένον² ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἀγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν² ἢ ἴδη τὸν χριστὸν κυρίου. Καὶ ἦλθεν ἐν τῷ 27 πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν: καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν² τοὺς γονεῖς² τὸ

¹ποιμήν, ένος, ὁ, shepherd. ²αἰνέω, praise. ³πλήθω, fill. ⁴ὀκτώ, eight, 8. ⁵περιτέμνω, circumcize, circumcise. ⁶πρό, before (gen), before. ⁷συλλαμβάνω, take, conceive. ⁸κοιλία, ας, ή, belly, womb. ⁹καθαρισμός, οῦ, ὁ, cleansing, purification. ¹⁰ἀνάγω, lead up, restore. ¹¹παρίστημι, be present, stand by. ¹²ἄρσην, male. ¹³διανοίγω, open up completely, open fully. ¹⁴μήτρα, ας, ή, womb. ¹⁵θυσία, ας, ή, sacrifice. ¹⁶ζεῦγος, ους, τό, yoke, team. ¹⁷τρυγών, όνος, ή, small pigeon, turtledove. ¹⁸νεοσσός, ό, young bird, young one. ¹⁹περιστερά, ᾶς, ή, dove. ²⁰Συμεών, ό, Simeon, Simeon. ²¹ εὐλαβής, devout, God-fearing. ²²προσδέχομαι, receive, wait for. ²³παράκλησις, εως, ή, exhortation, consolation. ²⁴χρηματίζω, instruct, reveal. ²⁵πρίν, before, formerly. ²⁶εἰσάγω, lead in, bring in. ²⁷γονεύς, έως, ό, parent.

Κατὰ Λουκᾶν 2:28 Byzantine NT

παιδίον Ίησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας² 28 αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησεν τὸν θεόν, καὶ εἶπεν, Νῦν ἀπολύεις τὸν 29 δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνη: ὅτι εἶδον οί 30 όφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, δ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον 31 πάντων τῶν λαῶν: φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν λαοῦ 32 σου Ίσραήλ. Καὶ ἦν Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες⁸ ἐπὶ 33 τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. Καὶ εὐλόγησεν³ αὐτοὺς Συμεών, 34 καὶ εἶπεν πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ, Ἰδού, οὗτος κεῖται $^{^{10}}$ εἰς πτῶσιν ταὶ ἀνάστασιν το λλῶν ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ εἰς σημείον ἀντιλεγόμενον: 3 καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν 35 διελεύσεται ^{14} ρομφαία: ^{15} ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ^{16} ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί. ^{17} Καὶ ἦν Ἅννα ^{18} προφῆτις, ^{19} θυγάτηρ ^{20} 36 Φανουήλ, ^{21} ἐκ φυλῆς ^{22} Ἀσήρ ^{23} – αὕτη προβεβηκυῖα ^{24} ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα ἔτη²⁵ μετὰ ἀνδρὸς ἐπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας²⁶ αὐτῆς, καὶ αὕτη χήρα ^{27} ώς ἐτῶν ^{25} ὀγδοήκοντα ^{28} τεσσάρων ^{29} – $\mathring{\eta}$ 37 οὐκ ἀφίστατο³⁰ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστείαις³¹ καὶ δεήσεσιν³² λατρεύουσα 33 νύκτα καὶ ἡμέραν. Καὶ αὕτη αὐτῆ τῆ ὥρᾳ 38

¹ ἐθίζω, accustom. ² ἀγκάλη, ης, ἡ, arm. ³ εὐλογέω, bless. ⁴ δεσπότης, ου, ὁ, master, lord. ⁵ σωτήριος, saving, bringing salvation. ⁶ ἑτοιμάζω, prepare, make ready. ⁷ ἀποκάλυψις, εως, ἡ, revelation, unveiling. ⁸ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ⁹ Συμεών, ὁ, Simeon, Simeon. ¹⁰ κεῖμαι, lie, be laid. ¹¹ πτῶσις, εως, ἡ, fall, falling. ¹² ἀνάστασις, εως, ἡ, resurrection, rising again. ¹³ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ¹⁴ διέρχομαι, cross over, pass through. ¹⁵ ῥομφαία, ας, ἡ, sword, piercing grief. ¹⁶ ἀποκαλύπτω, reveal, uncover. ¹⁷ διαλογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, questioning. ¹⁸ Ἅννα, ας, ἡ, Anna. ¹⁹ προφῆτις, ιδος, ἡ, prophet, prophetess. ²⁰ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ²¹ Φανουήλ, ὁ, Phanuel. ²² φυλή, ῆς, ἡ, tribe, race. ²³ Ϫσήρ, ὁ, Asher. ²⁴ προβαίνω, go forward, advance. ²⁵ ἔτος, ους, τό, year. ²⁶ παρθενία, ας, ἡ, virginity. ²⁷ χήρα, ας, ἡ, widow. ²⁸ ὀγδοήκοντα, eighty, 80. ²⁹ τέσσαρες, four, 4. ³⁰ ἀφίστημι, withdraw, depart. ³¹ νηστεία, ας, ἡ, fasting, fast. ³² δέησις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ³³ λατρεύω, serve, worship.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 2:39

ἐπιστᾶσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ κυρίῳ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ὡς 39 ἐτέλεσαν ἄπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὴν πόλιν ἑαυτῶν Ναζαρέτ. ὅ

Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν, καὶ ἐκραταιοῦτο το πνεύματι, πληρούμενον 40 σοφίας: καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς¹¹ αὐτοῦ κατ' ἔτος¹² εἰς Ἱερουσαλὴμ τῆ 41 ἐορτῆ¹³ τοῦ Πάσχα.¹⁴ Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν¹² δώδεκα, ἀναβάντων 42 αὐτῶν εἰς Ἱεροσόλυμα κατὰ τὸ ἔθος¹⁵ τῆς ἑορτῆς,¹³ καὶ 43 τελειωσάντων¹⁶ τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν⁻ αὐτούς, ὑπέμεινεν¹⁻ Ἰησοῦς ὁ παῖς¹ఠ ἐν Ἱερουσαλήμ: καὶ οὐκ ἔγνω Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ: νομίσαντες¹² δὲ αὐτὸν ἐν τῆ συνοδίᾳ²⁰ εἶναι, 44 ἤλθον ἡμέρας ὁδόν, καὶ ἀνεζήτουν²¹ αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσιν²² καὶ ἐν τοῖς γνωστοῖς:²³ καὶ μὴ εὑρόντες αὐτόν, ὑπέστρεψαν⁻ εἰς 45 Ἱερουσαλήμ, ζητοῦντες αὐτόν. Καὶ ἐγένετο, μεθ' ἡμέρας τρεῖς 46 εὖρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, καθεζόμενον²⁴ ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς. Ἑξίσταντο²⁵ δὲ 47

¹ ἐφίστημι, stand over, come upon. ² ἀνθομολογέομαι, praise, give thanks. ³ προσδέχομαι, receive, wait for. ⁴ λύτρωσις, εως, ἡ, ransoming, redemption. ⁵ τελέω, finish, fulfill. ⁶ ἄπας, each, every. ⁻ ὑποστρέφω, return, turn back. ⁶ Ναζαρέτ, ἡ, Nazareth. ⁰ αὐξάνω, cause to grow, increase. ¹⁰ κραταιόω, strengthen, confirm. ¹¹ γονεύς, έως, ὁ, parent. ¹² ἔτος, ους, τό, year. ¹³ ἐορτή, ῆς, ἡ, feast, festival. ¹⁴ πάσχα, τό, passover, passover feast. ¹⁵ ἔθος, ους, τό, custom. ¹⁶ τελειόω, fill, fulfill. ¹⁻ ὑπομένω, tarry, endure. ¹⁶ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ¹⁰ νομίζω, suppose, think. ²⁰ συνοδία, ας, ἡ, caravan, company traveling together. ²¹ ἀναζητέω, look, search. ²² συγγενής, kindred, relative. ²³ γνωστός, known, acquaintance. ²⁴ καθέζομαι, sit down, am sitting. ²⁵ ἐξίστημι, amaze, be amazed.

Κατὰ Λουκᾶν 2:48 Byzantine NT

πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει¹ καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν² αὐτοῦ. Καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν:³ καὶ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ 48 αὐτοῦ εἶπεν, Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; Ἰδού, ὁ πατήρ σου κάγὼ ὀδυνώμενοι⁴ ἐζητοῦμέν σε. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τί 49 ὅτι ἐζητεῖτέ με; Οὐκ ἤδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με; Καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν⁵ τὸ ῥῆμα ὁ ἐλάλησεν αὐτοῖς. Καὶ 50 κατέβη μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέτ: καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. Καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.

Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν σοφία καὶ ἡλικία, ακαὶ χάριτι παρὰ θεῷ 52 καὶ ἀνθρώποις.

Έν ἔτει¹¹ δὲ πεντεκαιδεκάτω¹² τῆς ἡγεμονίας¹³ Τιβερίου¹⁴ Καίσαρος, 3 ἡγεμονεύοντος¹⁶ Ποντίου¹⁷ Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας,¹⁸ καὶ τετραρχοῦντος¹⁹ τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου,²⁰ Φιλίππου²¹ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος¹⁹ τῆς Ἰτουραίας²² καὶ Τραχωνίτιδος²³ χώρας,²⁴ καὶ Λυσανίου²⁵ τῆς Ἁβιληνῆς τετραρχοῦντος,¹⁹ ἐπὶ ἀρχιερέως Ἄννα²⁶ καὶ Καϊάφα,²⁷ ἐγένετο 2

¹ σύνεσις, εως, ή, understanding, insight. ² ἀπόκρισις, εως, ή, answer, reply. ³ ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ⁴ ὁδυνάω, torment, pain. ⁵ συνίημι, understand, consider. ⁶ Ναζαρέτ, ή, Nazareth. ⁷ ὑποτάσσω, subject, put in subjection. ⁸ διατηρέω, keep free of, keep safe. ⁹ προκόπτω, proceed, advance. ¹⁰ ἡλικία, ας, ή, maturity, age. ¹¹ ἔτος, ους, τό, year. ¹² πεντεκαιδέκατος, fifteenth. ¹³ ἡγεμονία, ας, ή, rule, management. ¹⁴ Τιβέριος, ου, ό, Tiberius. ¹⁵ Καῖσαρ, ος, ό, Caesar. ¹⁶ ἡγεμονεύω, be governor, rule. ¹⁷ Πόντιος, ου, ό, Pontius. ¹⁸ Τουδαία, ας, ή, Judea. ¹⁹ τετραρχέω, rule over as a tetrarch. ²⁰ Ἡρώδης, ου, ό, Herod. ²¹ Φίλιππος, ου, ό, Philip. ²² Ττουραῖος, Ituraea, Ituraean. ²³ Τραχωνῖτις, ιδος, ή, Trachonitis. ²⁴ χώρα, ας, ή, land, region. ²⁵ Λυσανίας, ου, ό, Lysanias. ²⁶ Άννας, α, ό, Annas. ²⁷ Καϊάφας, α, ό, Caiaphas.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 3:3

ρῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου¹ υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ.² Καὶ 3 ἤλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχωρον³ τοῦ Ἰορδάνου,⁴ κηρύσσων βάπτισμα⁵ μετανοίας⁶ εἰς ἄφεσιν⁻ άμαρτιῶν: ὡς γέγραπται ἐν 4 βίβλῳ⁵ λόγων Ἡσαΐου³ τοῦ προφήτου, λέγοντος, Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ,² Ἑτοιμάσατε¹¹ τὴν ὁδὸν κυρίου: εὐθείας¹² ποιεῖτε τὰς τρίβους¹³ αὐτοῦ. Πᾶσα φάραγξ¹⁴ πληρωθήσεται, καὶ πᾶν 5 ὄρος καὶ βουνὸς¹⁵ ταπεινωθήσεται:¹⁶ καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ¹⁻ εἰς εὐθεῖαν,¹² καὶ αἱ τραχεῖαι¹ఠ εἰς ὁδοὺς λείας:¹ゥ καὶ ὄψεται πᾶσα 6 σὰρξ τὸ σωτήριον²ο τοῦ θεοῦ.

"Ελεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ²¹ ὅχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ, 7 Γεννήματα²² ἐχιδνῶν, ²³ τίς ὑπέδειξεν ²⁴ ὑμῖν φυγεῖν ²⁵ ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; ²⁶ Ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους ²⁷ τῆς 8 μετανοίας: ⁶ καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ: λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. "Ηδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη ²⁸ πρὸς 9 τὴν ῥίζαν ²⁹ τῶν δένδρων ³⁰ κεῖται: ³¹ πᾶν οὖν δένδρον ³⁰ μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται ³² καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. Καὶ ἐπηρώτων 10

¹ Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ² ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ³ περίχωρος, ου, ἡ, neighboring. ⁴ Ἰορδάνης, ου, ὁ, Jordan. ⁵ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ⁶ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ⁷ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ⁸ βίβλος, ου, ἡ, book, scroll. ⁹ Ἡσαϊας, ου, ὁ, Isaiah. ¹⁰ βοάω, cry aloud, shout. ¹¹ ἐτοιμάζω, prepare, make ready. ¹² εὐθύς, immediately, at once. ¹³ τρίβος, ου, ἡ, beaten track, path. ¹⁴ φάραγξ, αγγος, ἡ, ravine, chasm. ¹⁵ βουνός, οῦ, ὁ, hill, hillock. ¹⁶ ταπεινόω, humble, humiliate. ¹⁷ σκολιός, crooked, unscrupulous. ¹⁸ τραχύς, rough, uneven. ¹⁹λεῖος, smooth, level. ²⁰ σωτήριος, saving, bringing salvation. ²¹ ἐκπορεύομαι, go out, come out. ²² γέννημα, τος, τό, offspring, child. ²³ ἔχιδνα, ης, ἡ, viper, serpent. ²⁴ ὑποδείκνυμι, show, indicate. ²⁵ φεύγω, flee, escape. ²⁶ ὀργἡ, ῆς, ἡ, wrath, anger. ²⁷ ἄξιος, worthy, deserving. ²⁸ ἄζίνη, ης, ἡ, axe. ²⁹ ῥίζα, ης, ἡ, root, that which grows from the root. ³⁰ δένδρον, ου, τό, tree. ³¹ κεῖμαι, lie, be laid. ³² ἐκκόπτω, cut out, cut off.

Κατὰ Λουκᾶν 3:11 Byzantine NT

αὐτον οἱ ὄχλοι λέγοντες, Τί οὖν ποιήσομεν; Ἀποκριθεὶς δὲ λέγει 11 αὐτοῖς, Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας¹ μεταδότω² τῷ μὴ ἔχοντι: καὶ ὁ ἔχων βρώματα³ ὁμοίως⁴ ποιείτω. Ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι᾽ 12 βαπτισθῆναι, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, Διδάσκαλε, τί ποιήσομεν; 13 Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον⁴ ὑμῖν πράσσετε.⁻ Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι,⁵ 14 λέγοντες, Καὶ ἡμεῖς τί ποιήσομεν; Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Μηδένα διασείσητε,² μηδὲ συκοφαντήσητε:¹⁰ καὶ ἀρκεῖσθε¹¹ τοῖς ὀψωνίοις¹² ὑμῶν.

Προσδοκώντος δε τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς 15 καρδίαις αὐτών περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ χριστός, 16 ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης, ἄπασιν λέγων, Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς: ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οἱ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ: αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἀγίῳ καὶ πυρί: οἱ τὸ πτύον ἐν τῆ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ 17 διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ. "

¹χιτών, ὅνος, ὁ, tunic, garment. ² μεταδίδωμι, give a share of, share. ³βρῶμα, τος, τό, food, food of any kind. ⁴ὁμοίως, likewise, in like manner. ⁵τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ⁶διατάσσω, command, give orders to. ⁷πράσσω, do, perform. ⁸ στρατεύομαι, make war, hence to serve as a soldier. ⁹διασείω, extort, blackmail. ¹⁰συκοφαντέω, acuse falsely, defraud. ¹¹ἀρκέω, assist, suffice. ¹²ὀψώνιον, ου, τό, compensation, wages. ¹³προσδοκάω, wait for, look for. ¹⁴διαλογίζομαι, debate, reason. ¹⁵μήποτε, never, lest perchance. ¹⁶ἄπας, each, every. ¹⁷ἰσχυρός, strong, mighty. ¹⁸ἱκανός, sufficient, able. ¹⁹λύω, untie, loose. ²⁰ἱμάς, άντος, ὁ, thong, strap. ²¹ ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe. ²²πτύον, ου, τό, winnowing fork. ²³διακαθαρίζω, clean out, cleanse thoroughly. ²⁴ἄλων, ος, ἡ, threshing floor. ²⁵ σῖτος, ου, ὁ, wheat, grain. ²⁶ἀποθήκη, ης, ἡ, storehouse, barn. ²⁷ἄχυρον, ου, τό, chaff. ²⁸κατακαίω, burn up, consume entirely. ²⁹ἄσβεστος, unquenchable, inextinguishable.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 3:18

Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἔτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν: ὁ δὲ 18 Ἡρῷδης¹ ὁ τετράρχης,² ἐλεγχόμενος³ ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρῷδιάδος τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρῷδης,¹ προσέθηκεν⁵ καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν, καὶ 20 κατέκλεισεν τὸν Ἰωάννην ἐν τῆ φυλακῆ.⁻

Έγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἄπαντα⁸ τὸν λαόν, καὶ Ἰησοῦ 21 βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου, ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν, καὶ 22 καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον σωματικῷ³ εἴδει¹⁰ ὡσεὶ¹¹ περιστερὰν¹² ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι, λέγουσαν, Σὰ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.¹³

Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ὡσεὶ¹¹ ἐτῶν¹⁴ τριάκοντα¹⁵ ἀρχόμενος, ὢν – 23 ὡς ἐνομίζετο¹⁶ – υἱὸς Ἰωσήφ, τοῦ Ἡλί,¹² τοῦ Ματθάτ,¹⁵ τοῦ Λευΐ, 24 τοῦ Μελχί,²⁰ τοῦ Ἰαννά,²¹ τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ματταθίου,²² τοῦ 25 Ἰμώς, τοῦ Ναούμ,²³ τοῦ Ἐσλί,²⁴ τοῦ Ναγγαί,²⁵ τοῦ Μαάθ,²⁶ τοῦ 26 Ματταθίου,²² τοῦ Σεμεΐ, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ἰούδα,²² τοῦ Ἰωανάν,²⁵ 27 τοῦ Ῥησά,²⁰ τοῦ Ζοροβάβελ, τοῦ Σαλαθιήλ,³⁰ τοῦ Νηρί,³¹ τοῦ 28 Μελχί,²⁰ τοῦ Ἰλδδί,³² τοῦ Κωσάμ,³³ τοῦ Ἑλμωδάμ,³⁴ τοῦ ἸΗρ,³⁵ 29

¹ Ηρώδης, ου, ό, Herod. ² τετράρχης, ου, ό, tetrarch. ³ ἐλέγχω, convict, reprove. ⁴ Ηρωδιάς, άδος, ή, Herodias. ⁵ προστίθημι, add, add to. ⁶ κατακλείω, shut up, lock up. ⁷ φυλακή, ής, ή, guard, prison. ⁸ ἄπας, each, every. ⁹ σωματικός, bodily, corporeal. ¹⁰ εἶδος, ους, τό, form, sight. ¹¹ ώσεί, like, about. ¹² περιστερά, ᾶς, ή, dove. ¹³ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ¹⁴ ἔτος, ους, τό, year. ¹⁵ τριάκοντα, thirty, 30. ¹⁶ νομίζω, suppose, think. ¹⁷ Ηλί, ό, Heli. ¹⁸ Ματθάτ, ό, Matthat. ¹⁹ Λευΐ, ό, Levi. ²⁰ Μελχί, ό, Melchi. ²¹ Ἰαννά, ό, Jannai. ²² Ματταθίας, ου, ό, Mattathias. ²³ Ναούμ, ό, Nahum. ²⁴ Ἑσλί, ό, Esli. ²⁵ Ναγγαί, ό, Naggai. ²⁶ Μαάθ, ό, Maath. ²⁷ Ἰούδας, α, ό, Judas, Judah. ²⁸ Ἰωανάν, ό, Joanan. ²⁹ Ρησά, ό, Rhesa. ³⁰ Σαλαθιήλ, ό, Shealtiel, Salathiel. ³¹ Νηρί, ό, Neri. ³² Ἀδδί, ό, Addi. ³³ Κωσάμ, ό, Cosam. ³⁴ Ἑλμωδάμ, ό, Elmadam. ³⁵ "Ηρ, ό, Er.

Κατὰ Λουκᾶν 3:30 Byzantine NT

τοῦ Ἰωσή,¹ τοῦ Ἐλιέζερ, τοῦ Ἰωρείμ,² τοῦ Ματθάτ,³ τοῦ Λευΐ,⁴ 30 τοῦ Συμεών,⁵ τοῦ Ἰούδα,⁴ τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ἰωνάν,⁻ τοῦ Ἑλιακείμ,⁶ τοῦ Μελεᾶ,² τοῦ Μαϊνάν,¹⁰ τοῦ Ματταθά,¹¹ τοῦ Ναθάν,¹² τοῦ 31 Δαυίδ, τοῦ Ἰεσσαί, τοῦ Ὠβήδ,¹³ τοῦ Βοόζ,¹⁴ τοῦ Σαλμών, τοῦ 32 Ναασσών,¹⁵ τοῦ Ἁμιναδάβ, τοῦ Ἁράμ,¹⁶ τοῦ Ἑσρώμ, τοῦ Φαρές, 33 τοῦ Ἰούδα,⁶ τοῦ Ἰακώβ, τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ Ἁβραάμ, τοῦ Θάρα,¹⁶ 34 τοῦ Ναχώρ,¹⁰ τοῦ Σερούχ, τοῦ Ραγαῦ, τοῦ Φάλεγ,²⁰ τοῦ Ἑβέρ,²¹ 35 τοῦ Σαλά,²² τοῦ Καϊνάν,²³ τοῦ Ἁρφαξάδ,²⁴ τοῦ Σήμ, τοῦ Νῶε,²⁵ 36 τοῦ Λάμεχ,²⁶ τοῦ Μαθουσάλα,²⁻ τοῦ Ἐνώχ, τοῦ Ἰαρέδ,²⁶ τοῦ 37 Μαλελεήλ,²⁰ τοῦ Καϊνάν,²³ τοῦ Ἐνώς,³⁰ τοῦ Σήθ, τοῦ Ἁδάμ, τοῦ 38 θεοῦ.

Ίησοῦς δὲ πνεύματος άγίου πλήρης ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ 4
Τορδάνου, καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὴν ἔρημον, ἡμέρας 2
τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. Καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις: καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν, ὕστερον ἐπείνασεν. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, Εἰ 3
υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος. Καὶ 4

¹ Ιωσῆς, ῆτος, ὁ, Joses. ² Τωρείμ, ὁ, Jorim. ³ Ματθάτ, ὁ, Matthat. ⁴ Λευΐ, ὁ, Levi. ⁵ Συμεών, ὁ, Simeon, Simeon. ⁶ Τούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ⁷ Ιωνάν, ὁ, Jonam. ⁸ Ἑλιακείμ, ὁ, Eliakim. ⁹ Μελεᾶς, ὁ, Melea. ¹⁰ Μαϊνάν, ὁ, Menna, Mainan. ¹¹ Ματταθά, ὁ, Mattatha. ¹² Ναθάν, ὁ, Nathan. ¹³ ϒβήδ, ὁ, Obed. ¹⁴ Βοόζ, ὁ, Boaz. ¹⁵ Ναασσών, ὁ, Nahshon. ¹⁶ Άράμ, ὁ, Aram, Ram. ¹⁷ Φαρές, ὁ, Perez. ¹⁸ Θάρα, ὁ, Terah. ¹⁹ Ναχώρ, ὁ, Nahor. ²⁰ Φάλεκ, ὁ, Peleg. ²¹ Έβερ, ὁ, Eber. ²² Σαλά, ὁ, Shelah, Sala. ²³ Καϊνάν, ὁ, Cainan. ²⁴ Άρφαζάδ, ὁ, Arphaxad. ²⁵ Νῶε, ὁ, Noah. ²⁶ Λάμεχ, ὁ, Lamech. ²⁷ Μαθουσάλα, ὁ, Methuselah. ²⁸ Ταρέδ, ὁ, Jared. ²⁹ Μαλελεήλ, ὁ, Maleleel, Mahalaleel. ³⁰ Ένώς, ὁ, Enosh. ³¹ πλήρης, full. ³² ὑποστρέφω, return, turn back. ³³ Τορδάνης, ου, ὁ, Jordan. ³⁴ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ³⁵ τεσσαράκοντα, forty, 40. ³⁶ πειράζω, test, tempt. ³⁷ διάβολος, ου, ὁ, slanderer, accuser. ³⁸ συντελέω, complete, accomplish. ³⁹ ὕστερον, lastly, afterward. ⁴⁰ πεινάω, hunger, am hungry.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 4:5

άπεκρίθη Ίησοῦς πρὸς αὐτόν, λέγων, Γέγραπται ὅτι Οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνω ζήσεται ἄνθρωπος, άλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι θεοῦ. Καὶ 5 άναγαγών¹ αὐτὸν ὁ διάβολος² εἰς ὄρος ὑψηλὸν³ ἔδειξεν⁴ αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης⁵ ἐν στιγμῆ χρόνου. Καὶ 6 εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, ^{2} Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἄπασαν ^{7} καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν: ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ὧ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν. Σ ὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσης ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ 7πᾶσα. Καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, "Υπαγε ὀπίσω μου, 8 Σατανᾶ: γέγραπται, Προσκυνήσεις κύριον τὸν θεόν σου, καὶ αὐτῷ μόνῳ 10 λατρεύσεις. 11 Καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, 9 καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον ^{12} τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εὶ υίὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν εἐντεῦθεν άκατω: 5 γέγραπται 10 γάρ ὅτι Τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται τοῦ περὶ σοῦ, διαφυλάξαι ^{17} σε: καί, ^{2} Επὶ γειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε ^{18} 11 προσκόψης πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν 12 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Εἴρηται, Οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. Καὶ συντελέσας ^{21} πάντα πειρασμὸν ^{22} ὁ διάβολος ^{2} ἀπέστη ^{23} 13 ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι ^{24} καιροῦ.

¹ ἀνάγω, lead up, restore. ² διάβολος, ου, ό, slanderer, accuser. ³ ὑψηλός, high, lofty. ⁴ δείκνυμι, show, point out. ⁵ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ⁶ στιγμή, ῆς, ἡ, moment, point of time. ⁷ ἄπας, each, every. ⁸ ὁπίσω, behind, after (gen). ⁹ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ¹⁰ μόνος, only, alone. ¹¹ λατρεύω, serve, worship. ¹² πτερύγιον, ου, τό, highest point, pinnacle. ¹³ σεαυτοῦ, yourself, of you. ¹⁴ ἐντεῦθεν, hence, on each side. ¹⁵ κάτω, down, below. ¹⁶ ἐντέλλομαι, command, give orders. ¹⁷ διαφυλάσσω, guard, protect. ¹⁸ μήποτε, never, lest perchance. ¹⁹ προσκόπτω, strike against, stumble. ²⁰ ἐκπειράζω, test thoroughly, tempt. ²¹ συντελέω, complete, accomplish. ²² πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ²³ ἀφίστημι, withdraw, depart. ²⁴ ἄχρι, as far as, up to (gen).

Κατὰ Λουκᾶν 4:14 Byzantine NT

Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν 14
Γαλιλαίαν: καὶ φήμη ἐξῆλθεν καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ
αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, 15
δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.

Καὶ ἡλθεν εἰς τὴν Ναζαρέτ, οὖ ἡν τεθραμμένος: καὶ εἰσῆλθεν, 16 κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ, ἐν τῆ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. Καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον 17 Ἡσαΐου τοῦ προφήτου. Καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον, εὖρεν τὸν τόπον οὖ ἡν γεγραμμένον, Πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὖ εἴνεκεν 18 ἔχρισέν με εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς: ἀπέσταλκέν με ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν: κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄνάβλεψιν, αὐτοῦτεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει, κηρύξαι ἐνιαυτὸν ἐν κυρίου δεκτόν. Καὶ πτύξας τὸ 19 βιβλίον, ἀποδοὺς ἔν τῷ ὑπηρέτη, ἐν ἐκάθισεν: καὶ πάντων ἐν τῷ συναγωγῷ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ. Ἡρξατο δὲ 21 λέγειν πρὸς αὐτοὺς ὅτι Σήμερον εὐπεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ἀσὸν ὑμῶν. Καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον 12 22

¹ ὑποστρέφω, return, turn back. ² φήμη, ης, ή, report, news. ³ περίχωρος, ου, ή, neighboring. ⁴ Ναζαρέτ, ή, Nazareth. ⁵ οὖ, where, when. ⁶ τρέφω, make to grow, nourish. ⁷ εἴωθα, be accustomed, to maintain a custom. ⁸ ἀναγινώσκω, read. ⁹ ἐπιδίδωμι, give to, hand in. ¹⁰ βιβλίον, ου, τό, book, scroll. ¹¹ Ἡσαϊας, ου, ό, Isaiah. ¹² ἀναπτύσσω, unroll. ¹³ ἕνεκεν, for the sake of, on account of. ¹⁴ χρίω, anoint. ¹⁵ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ¹⁶ ἰάομαι, heal. ¹⁷ συντρίβω, break in pieces, crush. ¹⁸ αἰχμάλωτος, ου, ό, captive, prisoner. ¹⁹ ἄφεσις, εως, ή, release, forgiveness. ²⁰ ἀνάβλεψις, εως, ή, recovery of sight. ²¹ θραύω, breakin pieces, oppress. ²² ἐνιαυτός, οῦ, ὁ, year. ²³ δεκτός, acceptable, welcome. ²⁴ πτύσσω, fold up, roll up. ²⁵ ἀποδίδωμι, give back, pay. ²⁶ ὑπηρέτης, ου, ό, servant, assistant. ²⁷ καθίζω, seat, sit. ²⁸ ἀτενίζω, gaze, stare. ²⁹ σήμερον, today, now. ³⁰ οὖς, ους, τό, ear. ³¹ θαυμάζω, am amazed, marvel at.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 4:23

ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ΄ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον, Οὐχ οὖτός ἐστιν ὁ υίὸς Ἰωσήφ; Καὶ 23 εἶπεν πρὸς αὐτούς, Πάντως² ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην, Ίατρέ, θεράπευσον σεαυτόν: ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα ἐν τῆ Καπερναούμ, ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῆ πατρίδι σου. Εἶπεν δέ, 24Άμην λέγω ύμιν ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός εστιν ἐν τῆ πατρίδι αὐτοῦ. Ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι' ἦσαν ἐν ταῖς 25 ήμέραις Ἡλίου ο ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ό οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ^{13} ἔξ, ^{14} ώς ἐγένετο λιμὸς ^{15} μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν: καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἡλίας, 10 εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα 26 τῆς Σ ιδῶνος τος γυναῖκα χήραν. Καὶ πολλοὶ λ επροὶ ήσαν 27 ἐπὶ Ἐλισσαίου 19 τοῦ προφήτου ἐν τῷ Ἰσραήλ: καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη, ^{20} εἰ μὴ Νεεμὰν ^{21} ὁ Σύρος. ^{22} Καὶ ἐπλήσθησαν ^{23} 28 πάντες θυμοῦ ^{24} ἐν τῆ συναγωγῆ, ἀκούοντες ταῦτα, καὶ 29 άναστάντες έξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἔως ὀφρύος²⁵ τοῦ ὄρους ἐφ' οδ ἡ πόλις αὐτῶν ὠκοδόμητο,²⁶ εἰς τὸ κατακρημνίσαι²⁷ αὐτόν. Αὐτὸς δὲ διελθών²⁸ διὰ μέσου αὐτῶν 30 έπορεύετο.

¹ ἐκπορεύομαι, go out, come out. ² πάντως, altogether, by all means. ³ ἰατρός, οῦ, ὁ, physician. ⁴ θεραπεύω, heal, care for. ⁵ σεαυτοῦ, yourself, of you. ⁶ Καπερναούμ, ἡ, Capernaum. ⁷ πατρίς, ίδος, ἡ, of one's fathers, fatherland. ⁸ δεκτός, acceptable, welcome. ⁹ χήρα, ας, ἡ, widow. ¹⁰ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ¹¹ κλείω, shut, shut up. ¹² ἔτος, ους, τό, year. ¹³ μήν, ὁ, month, certainly. ¹⁴ ἕξ, six, 6. ¹⁵ λιμός, οῦ, ὁ, hunger, famine. ¹⁶ Σάρεπτα, ων, τό, Zarephath. ¹⁷ Σιδών, ῶνος, ἡ, Sidon. ¹⁸ λεπρός, οῦ, ὁ, scaly, leprous. ¹⁹ Ἑλισσαῖος, ου, ὁ, Elisha. ²⁰ καθαρίζω, cleanse, make clean. ²¹ Νεεμάν, ὁ, Naaman. ²² Σύρος, ου, ὁ, Syrian man, Syrian. ²³ πλήθω, fill. ²⁴ θυμός, ου, ὁ, wrath, outburst of passion. ²⁵ ὀφρύς, ὑος, ἡ, eyebrow, brow. ²⁶ οἰκοδομέω, build up, construct. ²⁷ κατακρημνίζω, throw down (from) a cliff. ²⁸ διέρχομαι, cross over, pass through.

Κατὰ Λουκᾶν 4:31 Byzantine NT

Καὶ κατῆλθεν¹ εἰς Καπερναοὺμ² πόλιν τῆς Γαλιλαίας: καὶ ἦν 31 διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασιν. Καὶ ἐξεπλήσσοντο³ ἐπὶ τῆ 32 διδαχῆ⁴ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῆ 33 συναγωγῆ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου,⁵ καὶ ἀνέκραξεν⁶ φωνῆ μεγάλη, λέγων, Ἔα,⁻ τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ 34 Ναζαρηνέ;⁵ Ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; Οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἄγιος τοῦ θεοῦ. Καὶ ἐπετίμησεν³ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Φιμώθητι,¹⁰ καὶ 35 ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. Καὶ ῥίψαν¹¹ αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς μέσον ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν¹² αὐτόν. Καὶ ἐγένετο θάμβος¹³ 36 ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν¹⁴ πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες, Τίς ὁ λόγος οὖτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει¹⁵ τοῖς ἀκαθάρτοις⁵ πνεύμασιν, καὶ ἐξέρχονται; Καὶ ἐξεπορεύετο¹⁶ ἦχος¹² ³7 περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.¹⁵

Άναστὰς δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος: 38 πενθερὰ¹³ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη²⁰ πυρετῷ²¹ μεγάλῳ: καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. Καὶ ἐπιστὰς²² ἐπάνω²³ αὐτῆς, 39 ἐπετίμησεν² τῷ πυρετῷ,²¹ καὶ ἀφῆκεν αὐτήν: παραχρῆμα²⁴ δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει²⁵ αὐτοῖς.

¹ κατέρχομαι, come down, go down. ² Καπερναούμ, ή, Capernaum. ³ ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ⁴ διδαχή, ῆς, ἡ, teaching, instruction. ⁵ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ⁶ ἀνακράζω, cry out, shout aloud. ⁷ ἔα, ah! ha! ⁸ Ναζαρηνός, οῦ, ὁ, Nazarene, of Nazareth. ⁹ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ¹⁰ φιμόω, muzzle, silence. ¹¹ ῥίπτω, throw, cast. ¹² βλάπτω, harm, injure. ¹³ θάμβος, ους, τό, amazement, astonishment. ¹⁴ συλλαλέω, talk with, discuss. ¹⁵ ἐπιτάσσω, command, give order. ¹⁶ ἐκπορεύομαι, go out, come out. ¹⁷ ἤχος, ους, ὁ, noise, sound. ¹⁸ περίχωρος, ου, ἡ, neighboring. ¹⁹ πενθερά, ᾶς, ἡ, mother-in-law. ²⁰ συνέχω, hold fast, oppress. ²¹ πυρετός, οῦ, ὁ, fever. ²² ἐφίστημι, stand over, come upon. ²³ ἐπάνω, above, over (gen). ²⁴ παραχρῆμα, immediately, instantly. ²⁵ διακονέω, serve, minister.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 4:40

Δύνοντος¹ δὲ τοῦ ἡλίου,² πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας³ νόσοις⁴ 40 ποικίλαις⁵ ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν: ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιθεὶς⁶ ἐθεράπευσεν⁻ αὐτούς. Ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια 41 ἀπὸ πολλῶν, κράζοντα καὶ λέγοντα ὅτι Σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υίὸς τοῦ θεοῦ. Καὶ ἐπιτιμῶν⁶ οὐκ εἴα² αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ἤδεισαν τὸν χριστὸν αὐτὸν εἶναι.

Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἐξελθών ἐπορεύθη εἰς ἔρημον¹⁰ τόπον, καὶ οἰ 42 ὄχλοι ἐπεζήτουν¹¹ αὐτόν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον¹² αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ὅτι 43 Καὶ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ: ὅτι εἰς τοῦτο ἀπέσταλμαι.

Καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῆς Γαλιλαίας.

Έγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὅχλον ἐπικεῖσθαι¹³ αὐτῷ τοῦ ἀκούειν τὸν 5 λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην¹⁴ Γεννησαρέτ: ¹⁵ καὶ εἶδεν δύο πλοῖα ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην: ¹⁴ οἱ 2 δὲ ἀλιεῖς ¹⁶ ἀποβάντες ¹⁷ ἀπ' αὐτῶν ἀπέπλυναν ¹⁸ τὰ δίκτυα. ¹⁹ 3 Έμβὰς ²⁰ δὲ εἰς ἕν τῶν πλοίων, ὅ ἦν τοῦ Σίμωνος, ἠρώτησεν

¹ δύνω, enter, set. ² ἥλιος, ου, ὁ, sun, sunlight. ³ ἀσθενέω, be weak, sick. ⁴ νόσος, ου, ἡ, disease, malady. ⁵ ποικίλος, varied, manifold. ⁶ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ⁷ θεραπεύω, heal, care for. ⁸ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ⁹ ἐάω, permit, allow. ¹⁰ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ¹¹ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ¹² κατέχω, hold back, hold fast. ¹³ ἐπίκειμαι, lie on, lie upon. ¹⁴ λίμνη, ης, ἡ, lake. ¹⁵ Γεννησαρέτ, ἡ, Gennesaret. ¹⁶ ἀλιεύς, ὁ, fisherman. ¹⁷ ἀποβαίνω, get out, go away. ¹⁸ ἀποπλύνω, wash, rinse. ¹⁹ δίκτυον, ου, τό, net, fishing net. ²⁰ ἐμβαίνω, embark.

Κατὰ Λουκᾶν 5:4 Byzantine NT

αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν¹ ὀλίγον.² Καὶ καθίσας³ ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄγλους. Ω ς δὲ ἐπαύσατο ^{4} λαλῶν, εἶπεν πρὸς ^{4} τὸν Σίμωνα, Ἐπανάγαγε¹ εἰς τὸ βάθος,⁵ καὶ χαλάσατε⁴ τὰ δίκτυα⁻ ύμῶν εἰς ἄγραν. $^{\circ}$ Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σ ίμων εἶπεν αὐτῷ, Ἐπιστάτα, $^{\circ}$ δι' όλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες ο οὐδὲν ἐλάβομεν: ἐπὶ δὲ τῷ ρήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον. Καὶ τοῦτο ποιήσαντες, 6 συνέκλεισαν ^{11} πλήθος ^{12} ἰχθύων ^{13} πολύ: διερρήγνυτο ^{14} δὲ τὸ δίκτυον ^{7} αὐτῶν: καὶ κατένευσαν ^{15} τοῖς μετόχοις ^{16} τοῖς ἐν τῷ 7ετέρω πλοίω, τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι τα αὐτοῖς: καὶ ἡλθον καὶ ἔπλησαν¹⁸ ἀμφότερα¹⁹ τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι²⁰ αὐτά. Ἰδὼν δὲ 8 Σίμων Πέτρος προσέπεσεν²¹ τοῖς γόνασιν²² Ἰησοῦ, λέγων, "Εξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός²³ εἰμι, κύριε. Θάμβος²⁴ 🤊 γὰρ περιέσχεν²⁵ αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ, ἐπὶ τῆ ἄγρα⁸ τῶν ἰχθύων ^{13} ἡ συνέλαβον: ^{17} ὁμοίως ^{26} δὲ καὶ Ἰάκωβον ^{27} καὶ 10 Ίωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, 28 οι ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. Καὶ είπεν πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς, Μὴ φοβοῦ: ἀπὸ τοῦ νῦν άνθρώπους ἔση ζωγρῶν. ^{30} Καὶ καταγαγόντες ^{31} τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν 11γῆν, ἀφέντες ἄπαντα, 32 ἠκολούθησαν αὐτῷ.

¹ ἐπανάγω, put out (to sea), return. ² ὁλίγος, little, few. ³ καθίζω, seat, sit. ⁴ παύω, cause to cease. ⁵ βάθος, ους, τό, depth, deep. ⁶ χαλάω, slacken, let down. ⁻ δίκτυον, ου, τό, net, fishing net. ⁶ ἄγρα, ας, ή, catch, booty. ⁰ ἐπιστάτης, ου, ὁ, chief, commander. ¹⁰ κοπιάω, toil, labor. ¹¹ συγκλείω, shut, enclose. ¹² πλῆθος, ους, τό, multitude. ¹³ ἰχθύς, ύος, ὁ, fish. ¹⁴ διαρρήσσω, tear asunder. ¹⁵ κατανεύω, signal, nod. ¹⁶ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ¹⁻ συλλαμβάνω, take, conceive. ¹ፄ πλήθω, fill. ¹⁰ ὰμφότεροι, both, both of two. ²⁰ βυθίζω, sink, plunge. ²¹ προσπίπτω, fall upon, fall down before. ²² γόνυ, ατος, τό, knee. ²³ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ²⁴ θάμβος, ους, τό, amazement, astonishment. ²⁵ περιέχω, surround, seize. ²⁶ ὁμοίως, likewise, in like manner. ²⁻ Ἰάκωβος, James, Jacob. ²Ց Ζεβεδαῖος, ου, ὁ, Zebedee. ²⁰ κοινωνός, οῦ, ὁ, partner, sharer. ³⁰ ζωγρέω, capture alive. ³¹ κατάγω, bring down, lead down. ³² ἄπας, each, every.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 5:12

Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιῷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδού, ἀνὴρ 12 πλήρης¹ λέπρας:² καὶ ἰδων τὸν Ἰησοῦν, πεσων ἐπὶ πρόσωπον, ἐδεήθη³ αὐτοῦ, λέγων, Κύριε, ἐὰν θέλης, δύνασαί με καθαρίσαι.⁴ 13 Καὶ ἐκτείνας⁵ τὴν χεῖρα ἤψατο⁶ αὐτοῦ, εἰπών, Θέλω, καθαρίσθητι.⁴ Καὶ εὐθέως ἡ λέπρα² ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ 14 αὐτὸς παρήγγειλεν⁻ αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν: ἀλλὰ ἀπελθών δεῖξον⁵ σεαυτὸν² τῷ ἱερεῖ,¹⁰ καὶ προσένεγκε¹¹ περὶ τοῦ καθαρισμοῦ¹² σου, καθὼς προσέταξεν¹³ Μωσῆς, εἰς μαρτύριον¹⁴ αὐτοῖς. Διήρχετο¹⁵ 15 δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ: καὶ συνήρχοντο¹⁶ ὅχλοι πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι¹⁻ ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν¹⁵ αὐτῶν. Αὐτὸς δὲ ἤν ὑποχωρῶν¹⁰ ἐν ταῖς ἐρήμοις²⁰ καὶ 16 προσευχόμενος.

Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾳ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων: καὶ ἦσαν 17 καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οι ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ: καὶ δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι ἀ αὐτούς. Καὶ ἰδού, ἄνδρες 18 φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὅς ἦν παραλελυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ: καὶ μὴ 19

¹ πλήρης, full. ² λέπρα, ας, ή, leprosy. ³ δέομαι, ask, request. ⁴ καθαρίζω, cleanse, make clean. ⁵ ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ⁶ ἄπτομαι, touch or handle. ⁷ παραγγέλλω, order, command. ⁸ δείκνυμι, show, point out. ⁹ σεαυτοῦ, yourself, of you. ¹⁰ ἰερεὑς, έως, ό, priest. ¹¹ προσφέρω, bring to, offer. ¹² καθαρισμός, οῦ, ὁ, cleansing, purification. ¹³ προστάσσω, command, order. ¹⁴ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ¹⁵ διέρχομαι, cross over, pass through. ¹⁶ συνέρχομαι, come together, come or go with. ¹⁷ θεραπεύω, heal, care for. ¹⁸ ἀσθένεια, ας, ή, weakness, sickness. ¹⁹ ὑποχωρέω, withdraw, go away. ²⁰ ἔρημος, ου, ή, wilderness, desert. ²¹ νομοδιδάσκαλος, ου, ό, teacher of the law. ²² κώμη, ης, ή, village. ²³ Ἰουδαία, ας, ή, Judea. ²⁴ ἰάομαι, heal. ²⁵ κλίνη, ης, ή, couch, bed. ²⁶ παραλύω, relax, enfeeble. ²⁷ εἰσφέρω, carry inward, bring in.

Κατὰ Λουκᾶν 5:20 Byzantine NT

ευρόντες ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα,³ διὰ τῶν κεράμων⁴ καθῆκαν⁵ αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίω εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν ^{7} τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ ἰδών τὴν πίστιν αὐτῶν, 20 είπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. Καὶ 21 ἤρξαντο διαλογίζεσθαι® οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, λέγοντες, Τίς ἐστιν οὖτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; Τίς δύναται ἀφιέναι άμαρτίας, εἰ μὴ μόνος ^{10} ὁ θεός; $Επιγνοὺς ^{11}$ δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς 22 διαλογισμούς αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τί διαλογίζεσθε⁸ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Τί ἐστιν εὐκοπώτερον, 13 23 εἰπεῖν, Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν, Ἔγειραι καὶ περιπάτει; Ίνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου 24 έπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας – εἶπεν τῷ παραλελυμένω ^{14} – Σ οὶ λέγω, ἔγειραι, καὶ ἄρας τὸ κλινίδιόν σου, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. Καὶ παραχρῆμα δα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ' δ 25 κατέκειτο, 6 ἀπηλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν θεόν. Καὶ 26 ἔκστασις ^{17} ἔλαβεν ἄπαντας ^{18} καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν, καὶ φόβου,²⁰ λέγοντες ὅτι Εἴδομεν παράδοξα²¹ έπλήσθησαν σήμερον. 22

¹ποῖος, what sort of? what? of what sort. ² εἰσφέρω, carry inward, bring in. ³ δώμα, τος, τό, house, housetop. ⁴ κέραμος, ου, ὁ, clay, roof tile. ⁵ καθίημι, let down, lower. ⁶ κλινίδιον, ου, τό, small bed, cot. ⁷ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ⁸ διαλογίζομαι, debate, reason. ⁹ βλασφημία, ας, ή, blasphemy, reproach. ¹⁰ μόνος, only, alone. ¹¹ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ¹² διαλογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, questioning. ¹³ εὐκοπώτερον, easier. ¹⁴ παραλύω, relax, enfeeble. ¹⁵ παραχρῆμα, immediately, instantly. ¹⁶ κατάκειμαι, lie down, lie sick. ¹⁷ ἔκστασις, εως, ή, bewilderment, ecstasy. ¹⁸ ἄπας, each, every. ¹⁹ πλήθω, fill. ²⁰ φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ²¹ παράδοξος, strange, wonderful. ²² σήμερον, today, now.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 5:27

Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν, καὶ ἐθεάσατο τελώνην, ὀνόματι Λευϊν, ^{3} 27 καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, ἐκαὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι. Καὶ 28 άναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. καταλιπών ἄπαντα, ε ἐποίησεν δοχὴν ^{7} μεγάλην Λ ευϊς ^{3} αὐτῷ ἐν τῆ οἰκίᾳ αὐτοῦ: καὶ ἦν ὄχλος τελωνῶν² πολύς, καὶ ἄλλων οι ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι. Καὶ ἐγόγγυζον οἱ γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ 30 Φαρισαῖοι πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγοντες, Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν ^{2} καὶ ἁμαρτωλῶν ^{10} ἐσθίετε καὶ πίνετε; Καὶ ἀποκριθεὶς δ 31Ίησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς, Οὐ χρείαν εἴ ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες 22 ἰατροῦ, 13 ἀλλ' οἱ κακῶς 14 ἔχοντες. Οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους, 32 άλλὰ ἁμαρτωλοὺς ^{10} εἰς μετάνοιαν. ^{15} Οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν, Δ ιὰ ^{33} τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσιν πυκνά, ταὶ δεήσεις 18 ποιούνται, όμοίως 19 καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων: οἱ δὲ σοὶ 20 ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν; Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς 34 τοῦ νυμφῶνος, $^{^{21}}$ ἐν ὧ ὁ νυμφίος $^{^{22}}$ μετ' αὐτῶν ἐστιν, ποιῆσαι νηστεύειν; 16 Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῆ 23 ἀπ' αὐτῶν 35 ό νυμφίος,²² τότε νηστεύσουσιν¹⁶ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. 36 "Ελεγεν δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς ὅτι Οὐδεὶς ἐπίβλημα $^{ t 24}$

¹ θεάομαι, look at, behold. ² τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ³ Λευΐς, ὁ, Levi. ⁴ τελώνιον, ου, τό, tax office, tax collector's office. ⁵ καταλείπω, leave, leave behind. ⁶ ἄπας, each, every. ⁷ δοχή, ῆς, ἡ, reception, banquet. ⁸ κατάκειμαι, lie down, lie sick. ⁹ γογγύζω, mutter, murmur. ¹⁰ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ¹¹ χρεία, ας, ἡ, need, necessity. ¹² ὑγιαίνω, be in good health, am well. ¹³ ἰατρός, οῦ, ὁ, physician. ¹⁴ κακῶς, badly, evilly. ¹⁵ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ¹⁶ νηστεύω, fast. ¹⁷ πυκνός, frequent, numerous. ¹⁸ δέησις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ¹⁹ ὁμοίως, likewise, in like manner. ²⁰ σός, your, yours. ²¹ νυμφών, ῶνος, ὁ, bridal chamber, wedding hall. ²² νυμφίος, ου, ὁ, bridegroom. ²³ ἀπαίρω, take away, depart. ²⁴ ἐπίβλημα, τος, τό, patch, patch on a garment.

Κατὰ Λουκᾶν 5:37 Byzantine NT

ίματίου καινοῦ¹ ἐπιβάλλει² ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν:³ εἰ δὲ μήγε,⁴ καὶ τὸ καινὸν¹ σχίζει,⁵ καὶ τῷ παλαιῷ³ οὐ συμφωνεῖ⁴ τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ.¹ Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον⁻ νέον⁵ εἰς ἀσκοὺς² παλαιούς:³ εἰ 37 δὲ μήγε,⁴ ρήξει¹⁰ ὁ νέος⁵ οἶνος⁻ τοὺς ἀσκούς,° καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται,¹¹ καὶ οἱ ἀσκοὶ² ἀπολοῦνται. ἀλλὰ οἶνον⁻ νέον⁵ εἰς 38 ἀσκοὺς² καινοὺς¹ βλητέον,¹² καὶ ἀμφότεροι¹³ συντηροῦνται.¹⁴ Καὶ 39 οὐδεὶς πιὼν παλαιὸν³ εὐθέως θέλει νέον:ἑ λέγει γάρ, Ὁ παλαιὸς³ χρηστότερός¹⁵ ἐστιν.

Έγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτω¹⁶ διαπορεύεσθαι¹⁷ αὐτὸν διὰ 6 τῶν σπορίμων: καὶ ἔτιλλον¹⁹ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυας,²⁰ καὶ ἤσθιον, ψώχοντες²¹ ταῖς χερσίν. Τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων 2 εἶπον αὐτοῖς, Τί ποιεῖτε δ οὐκ ἔξεστιν²² ποιεῖν ἐν τοῖς σάββασιν; 3 Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε,²³ ὁ ἐποίησεν Δαυίδ, ὁπότε²⁴ ἐπείνασεν²⁵ αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες; Ως εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς 4 ἄρτους τῆς προθέσεως²⁶ ἔλαβεν, καὶ ἔφαγεν, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, οῦς οὐκ ἔξεστιν²² φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς;²⁷ 5

¹ καινός, new, fresh. ² ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ³ παλαιός, old, ancient. ⁴ μήγε, otherwise (used in the phrase εἰ δὲ μήγε). ⁵ σχίζω, split, separate. ⁶ συμφωνέω, agree with, agree together. ⁷ οἶνος, ου, ὁ, wine. ⁸ νέος, new, young. ⁹ ἀσκός, οῦ, ὁ, leather bottle, wineskin. ¹⁰ ἑήγνυμι, break apart, throw down. ¹¹ ἐκχέω, pour out, shed. ¹² βλητέος, must be put, that ought to be put. ¹³ ἀμφότεροι, both, both of two. ¹⁴ συντηρέω, preserve, treasure. ¹⁵ χρηστός, good, kind. ¹⁶ δευτερόπρωτος, second-first. ¹⁷ διαπορεύομαι, pass across, journey through. ¹⁸ σπόριμος, grain field, sown. ¹⁹ τίλλω, pluck, pick. ²⁰ στάχυς, υος, ό, Stachys, head of grain. ²¹ ψώχω, rub, rub to pieces. ²² ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ²³ ἀναγινώσκω, read. ²⁴ ὁπότε, when. ²⁵ πεινάω, hunger, am hungry. ²⁶ πρόθεσις, εως, ή, setting forth, purpose. ²⁷ ἱερεύς, έως, ὁ, priest.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 6:6

Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι Κύριός ἐστιν ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

Έγένετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν 6 συναγωγὴν καὶ διδάσκειν: καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά.¹ Παρετήρουν² δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ 7 Φαρισαῖοι, εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει:³ ἴνα εὕρωσιν κατηγορίαν⁴ αὐτοῦ. Αὐτὸς δὲ ἤδει τοὺς διαλογισμοὺς⁵ αὐτῶν, 8 καὶ εἶπεν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ξηρὰν¹ ἔχοντι τὴν χεῖρα, Ἔγειραι, καὶ στῆθι εἰς τὸ μέσον. Ὁ δὲ ἀναστὰς ἔστη. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς 9 αὐτούς, Ἐπερωτήσω ὑμᾶς τί, Ἔξεστιν⁶ τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι⁻ ἢ κακοποιῆσαι;⁵ Ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; Καὶ 10 περιβλεψάμενος² πάντας αὐτούς, εἶπεν αὐτῷ, Ἔκτεινον¹⁰ τὴν χεῖρά σου. Ὁ δὲ ἐποίησεν καὶ ἀποκατεστάθη¹¹ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. Αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν¹³ ἀνοίας:¹⁴ καὶ διελάλουν¹⁵ 11 πρὸς ἀλλήλους, τί ἄν ποιήσειαν τῷ Ἰησοῦ.

¹ξηρός, dry, withered. ² παρατηρέω, watch closely, observe scrupulously. ³ θεραπεύω, heal, care for. ⁴ κατηγορία, ας, ή, accusation, charge. ⁵ διαλογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, questioning. ⁶ ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ⁷ ἀγαθοποιέω, do good/right, do what is good/right. ⁸ κακοποιέω, do evil, harm. ⁹ περιβλέπομαι, look around, look around on. ¹⁰ ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ¹¹ ἀποκαθίστημι, restore, give back. ¹² ὑγιής, whole, healthy. ¹³ πλήθω, fill. ¹⁴ ἄνοια, ας, ή, folly, foolishness. ¹⁵ διαλαλέω, discuss, converse together.

Κατὰ Λουκᾶν 6:12 Byzantine NT

Έγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος 12 προσεύξασθαι: καὶ ἦν διανυκτερεύων έν τῆ προσευχῆ τοῦ θεοῦ. 13 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησεν³ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ: καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους ὡνόμασεν, 5 Σίμωνα ὃν καὶ ἀνόμασεν Τέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν 14 αὐτοῦ, Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον, 15 Ματθαῖον ^{10} καὶ Θωμᾶν ^{11} Ἰάκωβον ^{7} τὸν τοῦ Άλφαίου ^{12} καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον Ζηλωτήν, ^{13} Ἰούδαν ^{14} Ἰακώβου, ^{7} καὶ 16Ἰούδαν¹⁴ Ἰσκαριώτην,¹⁵ ὅς καὶ ἐγένετο προδότης.¹6 Καὶ καταβὰς 17 μετ' αὐτῶν, ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, το καὶ ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος 18 πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας 19 καὶ Ίερουσαλήμ, καὶ τῆς παραλίου ^{20} Τύρου ^{21} καὶ Σιδῶνος, ^{22} οἱ ἡλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ, καὶ ἰαθῆναι ^{23} ἀπὸ τῶν νόσων ^{24} αὐτῶν: καὶ οἱ 18 οχλούμενοι²⁵ ύπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων,²⁶ καὶ ἐθεραπεύοντο.²⁷ 19 Καὶ πᾶς ὁ ὄγλος ἐζήτει ἄπτεσθαι² αὐτοῦ: ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ έξήρχετο καὶ ἰᾶτο²³ πάντας.

¹ διανυκτερεύω, spend the whole night. ² προσευχή, ῆς, ἡ, prayer, place for prayer. ³ προσφωνέω, call to, summon. ⁴ ἐκλέγομαι, choose, elect. ⁵ ὀνομάζω, name, give a name to. ⁶ Ἀνδρέας, ου, ὁ, Andrew. ⁷ Τάκωβος, James, Jacob. ⁸ Φίλιππος, ου, ὁ, Philip. ⁹ Βαρθολομαῖος, ου, ὁ, Bartholomew. ¹⁰ Ματθαῖος, ου, ὁ, Matthew. ¹¹ Θωμᾶς, ᾶ, ὁ, Thomas. ¹² Άλφαῖος, ου, ὁ, Alphaeus. ¹³ ζηλωτής, οῦ, ὁ, Zealot, zealot. ¹⁴ Τούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ¹⁵ Τσκαριώτης, ου, ὁ, Iscariot, man of Kerioth. ¹⁶ προδότης, ου, ὁ, betrayer, traitor. ¹⁷ πεδινός, flat, level. ¹⁸ πλῆθος, ους, τό, multitude. ¹⁹ Τουδαία, ας, ἡ, Judea. ²⁰ παράλιος, ου, ἡ, coastal, on the coast. ²¹ Τύρος, ου, ἡ, Tyre. ²² Σιδών, ῶνος, ἡ, Sidon. ²³ ἰάομαι, heal. ²⁴ νόσος, ου, ἡ, disease, malady. ²⁵ ὀχλέω, trouble, torment. ²⁶ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ²⁷ θεραπεύω, heal, care for. ²⁸ ἄπτομαι, touch or handle.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 6:20

Καὶ αὐτὸς ἐπάρας¹ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ 20 ἔλεγεν,

Μακάριοι οἱ πτωχοί,² ὅτι ὑμετέρα³ ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

Μακάριοι οἱ πεινῶντες⁴ νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε.⁵

Μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε. ⁷

Μακάριοί ἐστε, ὅταν μισήσωσιν® ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν 22 ἀφορίσωσιν® ὑμᾶς, καὶ ὀνειδίσωσιν, ¹⁰ καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρόν, ἕνεκα¹¹ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Χάρητε ἐν 23 ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε: ¹² ἰδοὺ γάρ, ὁ μισθὸς ¹³ ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ: κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

Πλὴν ^{14} οὐαὶ ^{15} ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ^{16} ὅτι ἀπέχετε ^{17} τὴν παράκλησιν ^{18} 24 ὑμῶν.

¹ ἐπαίρω, lift up, raise. ² πτωχός, poor, poor man (as a noun). ³ ὑμέτερος, your. ⁴ πεινάω, hunger, am hungry. ⁵ χορτάζω, eat until full, be filled. ⁶ κλαίω, weep, weep for. ⁷ γελάω, laugh. ⁸ μισέω, hate, detest. ⁹ ἀφορίζω, separate, set apart. ¹⁰ ὀνειδίζω, reproach, revile. ¹¹ ἕνεκεν, for the sake of, on account of. ¹² σκιρτάω, leap, leap for joy. ¹³ μισθός, οῦ, ὁ, wages, reward. ¹⁴ πλήν, however, but. ¹⁵ οὐαί, woe! alas! woe! ¹⁶ πλούσιος, rich. ¹⁷ ἀπέχω, received, obtain. ¹⁸ παράκλησις, εως, ή, exhortation, consolation.

Κατὰ Λουκᾶν 6:25 Byzantine NT

Οὐαί¹ ὑμῖν, οἱ ἐμπεπλησμένοι,² ὅτι πεινάσετε.³

Οὐαὶ ὑμῖν, οἱ γελῶντες ὑῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε. ὅ

Οὐαι¹ ὅταν καλῶς⁻ ὑμᾶς εἴπωσιν οἱ ἄνθρωποι: κατὰ ταῦτα γὰρ 26 ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις⁵ οἱ πατέρες αὐτῶν.

Άλλ' ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν, Ἁγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, 27 καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν¹⁰ ὑμᾶς, εὐλογεῖτε¹¹ τοὺς 28 καταρωμένους¹² ὑμῖν, προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων¹³ ὑμᾶς. Τῷ τὑπτοντί¹⁴ σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα,¹⁵ πάρεχε¹⁶ καὶ τὴν 29 ἄλλην: καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου τὸ ἱμάτιον, καὶ τὸν χιτῶνα¹⁻ μὴ κωλύσης.¹⁵ Παντὶ δὲ τῷ αἰτοῦντί σε δίδου: καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντος 30 τὰ σὰ¹⁰ μὴ ἀπαίτει.²⁰ Καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ 31 ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως.²¹ Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς 32 ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία²² ὑμῖν χάρις ἐστίν; Καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν. Καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε²⁴ τοὺς 33 ἀγαθοποιοῦντας²⁴ ὑμᾶς, ποία²² ὑμῖν χάρις ἐστίν; Καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν. Καὶ ἐὰν ἀγαθοποιοῆτε²⁴ τοὺς 33 ἀγαθοποιοῦντας²⁴ ὑμᾶς, ποία²² ὑμῖν χάρις ἐστίν; Καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ² τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. Καὶ ἐὰν δανείζητε²⁵ παρ' ὧν

32 https://biblicaltext.co

25

¹ οὐαί, woe! alas! woe! ² ἐμπίπλημι, fill up, satisfy. ³ πεινάω, hunger, am hungry. ⁴ γελάω, laugh. ⁵ πεινθέω, mourn, lament. ⁶ κλαίω, weep, weep for. ⁻ καλῶς, rightly, well. ⁶ ψευδοπροφήτης, ου, ὁ, false prophet. ⁶ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ¹⁰ μισέω, hate, detest. ¹¹ εὐλογέω, bless. ¹² καταράομαι, curse. ¹³ ἐπηρεάζω, mistreat, revile. ¹⁴ τύπτω, smite, beat. ¹⁵ σιαγών, όνος, ή, cheek, jawbone. ¹⁶ παρέχω, offer, afford. ¹⁻ χιτών, ωνος, ὁ, tunic, garment. ¹⁶ κωλύω, forbid, hinder. ¹⁰ σός, your, yours. ²⁰ ἀπαιτέω, ask for, demand. ²¹ ὁμοίως, likewise, in like manner. ²² ποῖος, what sort of? what? of what sort. ²³ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ²⁴ ἀγαθοποιέω, do good/right, do what is good/right. ²⁵ δανείζω, lend, borrow.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 6:35

ἐλπίζετε¹ ἀπολαβεῖν,² ποία³ ὑμῖν χάρις ἐστίν; Καὶ γὰρ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς⁴ δανείζουσιν,⁵ ἴνα ἀπολάβωσιν² τὰ ἴσα.6 Πλὴν² 35 ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς⁵ ὑμῶν, καὶ ἀγαθοποιεῖτε,⁰ καὶ δανείζετε,⁵ μηδὲν ἀπελπίζοντες:¹⁰ καὶ ἔσται ὁ μισθὸς¹¹ ὑμῶν πολύς, καὶ ἔσεσθε υἰοὶ ὑψίστου:¹² ὅτι αὐτὸς χρηστός¹³ ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους¹⁴ καὶ πονηρούς. Γίνεσθε οὖν οἰκτίρμονες,¹⁵ καθὼς καὶ 36 ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων¹⁵ ἐστίν. Καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ 37 κριθῆτε. Μὴ καταδικάζετε,¹⁶ καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε:¹⁶ ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε: δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν: 38 μέτρον¹² καλόν, πεπιεσμένον¹⁵ καὶ σεσαλευμένον¹⁰ καὶ ὑπερεκχυνόμενον²⁰ δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον²¹ ὑμῶν. Τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ¹² ὡ μετρεῖτε²² ἀντιμετρηθήσεται²³ ὑμῖν.

Εἶπεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖς, Μήτι²⁴ δύναται τυφλὸς τυφλὸν 39 όδηγεῖν;²⁵ Οὐχὶ ἀμφότεροι²⁴ εἰς βόθυνον²⁻ πεσοῦνται; Οὐκ ἔστιν 40 μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ: κατηρτισμένος²⁵ δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος²⁵ τὸ ἐν τῷ 41 ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν³⁰ τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ

¹ ἐλπίζω, hope, hope for. ² ἀπολαμβάνω, receive from, get back. ³ ποῖος, what sort of? what? of what sort. ⁴ άμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ⁵ δανείζω, lend, borrow. ⁶ ἴσος, equal, identical. ⁷ πλήν, however, but. ⁸ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ⁹ ἀγαθοποιέω, do good/right, do what is good/right. ¹⁰ ἀπελπίζω, despair of, expect in return. ¹¹ μισθός, οῦ, ὁ, wages, reward. ¹² ὕψιστος, highest, most high. ¹³ χρηστός, good, kind. ¹⁴ ἀχάριστος, ungrateful. ¹⁵ οἰκτίρμων, merciful, compassionate. ¹⁶ καταδικάζω, pass sentence upon, condemn. ¹⁷ μέτρον, ου, τό, measure, measuring rod. ¹⁸ πιέζω, press, press down. ¹⁹ σαλεύω, shake, excite. ²⁰ ὑπερεκχύνω, pour out so that it overflows. ²¹ κόλπος, ου, ὁ, bosom, breast. ²² μετρέω, measure, estimate. ²³ ἀντιμετρέω, measure in return. ²⁴ μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ²⁵ ὁδηγέω, lead, guide. ²⁶ ἀμφότεροι, both, both of two. ²⁷ βόθυνος, ου, ὁ, pit, ditch. ²⁸ καταρτίζω, mend, fit. ²⁹ κάρφος, ους, τό, speck, dry stalk. ³⁰ δοκός, οῦ, ἡ, beam of timber, log.

Κατὰ Λουκᾶν 6:42 Byzantine NT

όφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; "Η πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου, 42 ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος² τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν³ οὐ βλέπων; Ὑποκριτά,⁴ ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν³ ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις⁵ ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος² τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου. Οὐ 43 γάρ ἐστιν δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρόν: οὐδὲ δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν. "Εκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ 44 ἰδίου καρποῦ γινώσκεται. Οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου τρυγῶσιν της καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ ἀγαθοῦ, καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ πονηρόν: ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ.

Τί δέ με καλεῖτε, Κύριε, κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω; Πᾶς ὁ 46 ἐρχόμενος πρός με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω¹⁷ ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος: ὅμοιός ὁ ἐστιν ἀνθρώπῳ 48 οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὅς ἔσκαψεν αὶ ἐβάθυνεν, ἱ καὶ ἔθηκεν θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν: πλημμύρας ὁ γενομένης,

¹ κατανοέω, observe, understand. ² κάρφος, ους, τό, speck, dry stalk. ³ δοκός, οῦ, ἡ, beam of timber, log. ⁴ ὑποκριτής, οῦ, ὁ, hypocrite, pretender. ⁵ διαβλέπω, see clearly, look intently. ⁶ δένδρον, ου, τό, tree. ⁷ σαπρός, rotten, worthless. ⁸ ἄκανθα, ης, ἡ, thorn, thorn bush. ⁹ συλλέγω, collect, gather. ¹⁰ σῦκον, ου, τό, fig. ¹¹ βάτος, ου, ὁ, bath (a liquid measure). ¹² τρυγάω, gather in, harvest. ¹³ σταφυλή, ῆς, ἡ, grape, bunch of grapes. ¹⁴ θησαυρός, οῦ, ὁ, storehouse, treasure. ¹⁵ προφέρω, bring forth, produce. ¹⁶ περίσσευμα, τος, τό, superfluity, abundance. ¹⁷ ὑποδείκνυμι, show, indicate. ¹⁸ ὅμοιος, like, similar. ¹⁹ οἰκοδομέω, build up, construct. ²⁰ σκάπτω, dig. ²¹ βαθύνω, deepen, go down deep. ²² θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. ²³ πέτρα, ας, ἡ, rock. ²⁴ πλημμύρα, ας, ἡ, flood.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 6:49

προσέρρηξεν¹ ὁ ποταμὸς² τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν³ σαλεῦσαι⁴ αὐτήν: τεθεμελίωτο⁵ γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. Ὁ δὲ 49 ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας ὅμοιός² ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι⁵ οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς² θεμελίου:¹⁰ ῇ προσέρρηξεν¹ ὁ ποταμός,² καὶ εὐθέως ἔπεσεν, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα¹¹ τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

Ἐπεὶ¹² δὲ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς¹³ τοῦ 7 λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καπερναούμ.¹⁴

Έκατοντάρχου¹⁵ δέ τινος δοῦλος κακῶς¹⁶ ἔχων ἔμελλεν τελευτῷν,¹⁷ 2 ὅς ἦν αὐτῷ ἔντιμος.¹⁸ ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπέστειλεν 3 πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως ἐλθὼν διασώση¹⁹ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. Οἱ δέ, παραγενόμενοι²⁰ πρὸς 4 τὸν Ἰησοῦν, παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως,²¹ λέγοντες ὅτι ἄξιός²² ἐστιν ῷ παρέξει²³ τοῦτο: ἀγαπῷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν 5 συναγωγὴν αὐτὸς ἀκοδόμησεν⁸ ἡμῖν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο 6 σὺν αὐτοῖς. Ἦδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν²⁴ ἀπέχοντος²⁵ ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψεν πρὸς αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρχος¹⁵ φίλους,²⁶ λέγων

¹προσρήγνυμι, dash against. ²ποταμός, οῦ, ὁ, river, stream. ³ἰσχύω, be strong, able. ⁴σαλεύω, shake, excite. ⁵θεμελιόω, lay a foundation, found. ⁶πέτρα, ας, ἡ, rock. ⁷ὅμοιος, like, similar. ⁸οἰκοδομέω, build up, construct. ⁹χωρίς, separate, apart from (gen). ¹⁰θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. ¹¹ῥῆγμα, τος, τό, wreck, ruin. ¹²ἐπεί, when, since. ¹³ἀκοή, ῆς, ἡ, hearing, report. ¹⁴ Καπερναούμ, ἡ, Capernaum. ¹⁵ ἐκατοντάρχης, centurion. ¹⁶κακῶς, badly, evilly. ¹⁷ τελευτάω, die, end. ¹⁸ἔντιμος, valued, precious. ¹⁹διασώζω, save, bring safely to. ²⁰ παραγίνομαι, come, arrive. ²¹ σπουδαίως, with haste, diligently. ²² ἄξιος, worthy, deserving. ²³ παρέχω, offer, afford. ²⁴ μακράν, far away. ²⁵ ἀπέχω, received, obtain. ²⁶ φίλος, ου, ὁ, loving, friend.

Κατὰ Λουκᾶν 7:7 Byzantine NT

αὐτῷ, Κύριε, μὴ σκύλλου: οὐ γάρ εἰμι ἱκανὸς τνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθης: διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἤξίωσα πρός σε ἐλθεῖν: 7 ἀλλ' εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. Καὶ γὰρ ἐγὼ 8 ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ, Πορεύθητι, καὶ πορεύεται: καὶ ἄλλῳ, Ἔρχου, καὶ ἔρχεται: καὶ τῷ δούλῳ μου, Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ 9 στραφεὶς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὅχλῳ εἶπεν, Λέγω ὑμῖν, οὔτε ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὖρον. Καὶ ὑποστρέψαντες ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὖρον. Καὶ ὑποστρέψαντες ὁ οἱ 10 πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον εὖρον τὸν ἀσθενοῦντα δοῦλον ὑγιαίνοντα. Ε

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑξῆς, ¹⁶ ἐπορεύετο εἰς πόλιν καλουμένην Ναΐν: ¹⁷ 11 καὶ συνεπορεύοντο ¹⁸ αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοί, ² καὶ ὄχλος πολύς. ՝ Ως δὲ ἤγγισεν ¹⁹ τῇ πύλῃ ²⁰ τῆς πόλεως, καὶ ἰδού, 12 ἐξεκομίζετο ²¹ τεθνηκώς, ²² υἱὸς μονογενὴς ²³ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὴ χήρα: ²⁴ καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς ² σὺν αὐτῇ. Καὶ ἰδὼν 13 αὐτὴν ὁ κύριος ἐσπλαγχνίσθη ²⁵ ἐπ' αὐτῇ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Μὴ κλαῖε. ²⁶ Καὶ προσελθὼν ἤψατο ²⁷ τῆς σοροῦ: ²⁸ οἱ δὲ βαστάζοντες ²⁹ 14

¹ σκύλλω, trouble, bother. ² ίκανός, sufficient, able. ³ στέγη, ης, ή, roof, flat roof of a house. ⁴ ἐμαυτοῦ, of myself. ⁵ ἀξιόω, consider worthy. ⁶ ἰάομαι, heal. ⁷ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ⁸ τάσσω, arrange, appoint. ⁹ στρατιώτης, ου, ὁ, soldier. ¹⁰ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹¹ στρέφω, turn, am converted. ¹² τοσοῦτος, so great, so much. ¹³ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹⁴ ἀσθενέω, be weak, sick. ¹⁵ ὑγιαίνω, be in good health, am well. ¹⁶ ἐξῆς, next, next in order. ¹⁷ Ναῖν, ἡ, Nain. ¹⁸ συμπορεύομαι, come together, travel with. ¹⁹ ἐγγίζω, come near, approach. ²⁰ πύλη, ης, ἡ, gate, porch. ²¹ ἐκκομίζω, carry out. ²² θνήσκω, die, am dying. ²³ μονογενής, only begotten, only. ²⁴ χήρα, ας, ἡ, widow. ²⁵ σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on. ²⁶ κλαίω, weep, weep for. ²⁷ ἄπτομαι, touch or handle. ²⁸ σορός, οῦ, ἡ, coffin, bier. ²⁹ βαστάζω, bear, carry.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 7:15

ἔστησαν. Καὶ εἶπεν, Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. Καὶ 15 ἀνεκάθισεν ὁ νεκρός, καὶ ἤρξατο λαλεῖν. Καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῆ μητρὶ αὐτοῦ. Ἔλαβεν δὲ φόβος πάντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν, 16 λέγοντες ὅτι Προφήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι Ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὖτος 17 ἐν ὅλη τῆ Ἰουδαία περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάση τῆ περιχώρω. οῦ τος οῦτος τὸν δλη τῆ Ἰουδαία περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάση τῆ περιχώρω.

Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννη οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων. 18
Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης
ἔπεμψεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, λέγων, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον
προσδοκῶμεν; Παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπον, 20
Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρός σε, λέγων, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; Ἐν αὐτῆ δὲ τῆ ὥρᾳ 21
ἐθεράπευσεν πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ τὸ βλέπειν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες 22
ἀπαγγείλατε Ἰωάννη ἃ εἴδετε καὶ ἡκούσατε: ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, εκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται. 23

¹ νεανίσκος, ου, ὁ, youth, young man. ² ἀνακαθίζω, sit up. ³ φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ⁴ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ⁵ Ιουδαία, ας, ἡ, Judea. ⁶ περίχωρος, ου, ἡ, neighboring. ⁷ ἀπαγγέλλω, announce, report. ⁸ προσκαλέω, summon. ⁹ προσδοκάω, wait for, look for. ¹⁰ παραγίνομαι, come, arrive. ¹¹ βαπτιστής, οῦ, ὁ, baptist, baptizer. ¹² θεραπεύω, heal, care for. ¹³ νόσος, ου, ἡ, disease, malady. ¹⁴ μάστιξ, 1γος, ἡ, whip, scourge. ¹⁵ χαρίζομαι, give freely, forgive. ¹⁶ ἀναβλέπω, look up, receive sight. ¹⁷ χωλός, lame, deprived of a foot. ¹⁸ λεπρός, οῦ, ὁ, scaly, leprous. ¹⁹ καθαρίζω, cleanse, make clean. ²⁰ κωφός, deaf, dumb. ²¹ πτωχός, poor, poor man (as a noun).

Κατὰ Λουκᾶν 7:24 Byzantine NT

καὶ μακάριός ἐστιν, ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῆ¹ ἐν ἐμοί.

Άπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου, ἤρξατο λέγειν τοῖς ὄχλοις 24 περὶ Ἰωάννου, Τί ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον² θεάσασθαι;³ Κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε 25 ιδείν; Άνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἡματίοις ἡμφιεσμένον; Ἰδού, οἱ ἐν ἱματισμ $\tilde{\omega}$ ἐνδόξ $\tilde{\omega}^{10}$ καὶ τρυ $\tilde{\phi}$ $\tilde{\eta}^{11}$ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις $\tilde{\omega}^{12}$ εἰσίν. Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; Προφήτην; Ναί, 3 λέγω ὑμῖν, 26 καὶ περισσότερον 14 προφήτου. Οδιτός ἐστιν περὶ οδι γέγραπται, 27 Ίδού, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ το προσώπου σου, δς κατασκευάσει 16 τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν 7 σου. Λέγω γὰρ ὑμῖν, 28 μείζων ἐν γεννητοῖς¹s γυναικῶν προφήτης Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ¹⁹ οὐδείς ἐστιν: ὁ δὲ μικρότερος²⁰ ἐν τῆ βασιλεία τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστιν. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι 29 έδικαίωσαν ^{22} τὸν θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα ^{23} Ἰωάννου: οἱ 30 δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ ^{24} τὴν βουλὴν ^{25} τοῦ θεοῦ ἡθέτησαν ^{26} εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ. Τίνι οὖν ὁμοιώσω ^{27} 31 τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ^{28} ταύτης, καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; ^{29} 32

¹ σκανδαλίζω, cause to stumble. ² ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ³ θεάομαι, look at, behold. ⁴ κάλαμος, ου, ὁ, reed, reed-pen. ⁵ ἄνεμος, ου, ὁ, wind. ⁶ σαλεύω, shake, excite. ⁷ μαλακός, soft, effeminate. ⁸ ἀμφιέννυμι, clothe, dress. ⁹ ἱματισμός, οῦ, ὁ, clothing. ¹⁰ ἔνδοξος, honored, glorious. ¹¹ τρυφή, ῆς, ἡ, reveling, luxury. ¹² βασίλειος, kingly, royal. ¹³ ναί, yes, truly. ¹⁴ περισσός, excessive, abundant. ¹⁵ πρό, before (gen), before. ¹⁶ κατασκευάζω, prepare, build. ¹⁷ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ¹⁸ γεννητός, born, begotten. ¹⁹ βαπτιστής, οῦ, ὁ, baptist, baptizer. ²⁰ μικρός, small, little. ²¹ τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ²² δικαιόω, justify, pronounce righteous. ²³ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ²⁴ νομικός, pertaining to the law. ²⁵ βουλή, ῆς, ἡ, counsel, purpose. ²⁶ ἀθετέω, reject, annul. ²⁷ ὁμοιόω, make like, liken. ²⁸ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ²⁹ ὅμοιος, like, similar.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 7:33

Όμοιοί¹ εἰσιν παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾳ² καθημένοις, καὶ προσφωνοῦσιν³ ἀλλήλοις, καὶ λέγουσιν, Ηὐλήσαμεν⁴ ὑμῖν, καὶ οὐκ ἀρχήσασθε:² ἐθρηνήσαμεν⁴ ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε.² 33 Ἐλήλυθεν γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς⁵ μήτε² ἄρτον ἐσθίων μήτε² οἶνον¹⁰ πίνων, καὶ λέγετε, Δαιμόνιον ἔχει: ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ 34 ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε, Ἰδού, ἄνθρωπος φάγος¹¹ καὶ οἰνοπότης,¹² φίλος¹³ τελωνῶν¹⁴ καὶ ἁμαρτωλῶν.¹⁵ Καὶ 35 ἐδικαιώθη¹⁶ ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων.

Ήρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ: καὶ 36 εἰσελθῶν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Φαρισαίου ἀνεκλίθη. Καὶ ἰδού, 37 γυνὴ ἐν τῇ πόλει, ἥτις ἦν ἁμαρτωλός, ἐπιγνοῦσαι ὅτι ἀνάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον ὑμύρου, 38 καὶ στᾶσα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω κλαίουσα, ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσιν, καὶ ταῖς θριξὶν τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσεν, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἤλειφεν τῷ μύρω. Τοὰν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν 39 εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων, Οὖτος, εὶ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἄν τίς

¹ ὅμοιος, like, similar. ² ἀγορά, ᾶς, ἡ, marketplace, place of assembly. ³ προσφωνέω, call to, summon. ⁴ αὐλέω, play a flute, play the flute. ⁵ ὀρχέομαι, dance. ⁶ θρηνέω, lament, mourn. ⁷ κλαίω, weep, weep for. ⁸ βαπτιστής, οῦ, ὁ, baptist, baptizer. ⁹ μήτε, neither, nor. ¹⁰ οἶνος, ου, ὁ, wine. ¹¹ φάγος, ου, ὁ, glutton. ¹² οἰνοπότης, ου, ὁ, drunkard, excessive wine-drinker. ¹³ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ¹⁴ τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ¹⁵ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ¹⁶ δικαιόω, justify, pronounce righteous. ¹⁷ ἀνακλίνω, lay upon, lay down. ¹⁸ ἐπτγινώσκω, recognise, come to know. ¹⁹ ἀνάκειμαι, recline, recline (at a meal). ²⁰ κομίζω, receive, bring. ²¹ ἀλάβαστρον, ου, τό, alabaster jar. ²² μύρον, ου, τό, ointment, perfume. ²³ ὀπίσω, behind, after (gen). ²⁴ βρέχω, send rain, rain. ²⁵ δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ²⁶ θρίζ, τριχός, ἡ, hair. ²⁷ ἐκμάσσω, wipe dry, wipe. ²⁸ καταφιλέω, kiss fervently, kiss affectionately. ²⁹ ἀλείφω, anoint.

Κατὰ Λουκᾶν 7:40 Byzantine NT

καὶ ποταπη ^{1} ή γυνη ήτις ἄπτεται ^{2} αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός ^{3} ἐστιν. 40Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν, Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν. O δέ φησιν, Δ ιδάσκαλε, εἰπέ. Δ ύο γρεωφειλέται $\mathring{}$ ήσαν 41 δανειστῆ τινί: ὁ εἶς ὤφειλεν δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἔτερος πεντήκοντα. Μὴ ἐχόντων δὲ αὐτῶν ἀποδοῦναι, αμφοτέροις 42 έχαρίσατο.12 Τίς οὖν αὐτῶν, εἰπέ, πλεῖον αὐτὸν ἀγαπήσει; 43 Άποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν, Ὑπολαμβάνω το πλεῖον έχαρίσατο. ^{12} ^{12} ^{12} ^{13} δὲ εἶπεν αὐτῷ, ^{12} ^{14} ἔκρινας. Καὶ στραφεὶς ^{15} ^{15} ^{14} πρὸς τὴν γυναῖκα, τῷ Σίμωνι ἔφη, Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; Εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας μου οὐκ ἔδωκας: αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν εβρεξέν του τοὺς πόδας, καὶ ταῖς θριξὶν¹s τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξεν.¹' Φίλημά²0 μοι οὐκ 45 ἔδωκας: αὕτη δέ, ἀφ' ής εἰσῆλθον, οὐ διέλιπεν21 καταφιλοῦσά22 μου τοὺς πόδας. Ἐλαίω τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας: αὕτη 46 δὲ μύρ $ω^{25}$ ἤλειψέν $ω^{24}$ μου τοὺς πόδας. Οξ χάριν, δέγω σοι, 47 άφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησεν πολύ: ὧ δὲ ολίγον ^{27} ἀφίεται, ολίγον ^{27} ἀγαπ $\tilde{\alpha}$. Εἶπεν δὲ αὐτ $\tilde{\eta}$, Ἀφέωνταί σου 48 αἱ ἁμαρτίαι. Καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι 28 λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, 49

¹ ποταπός, what kind of? what type of? ² ἄπτομαι, touch or handle. ³ άμαρτωλός, ου, ό, sinner. ⁴ χρεωφειλέτης, ου, ό, debtor. ⁵ δανειστής, ό, lender, creditor. ⁶ ὀφείλω, owe, ought. ⁷ δηνάριον, ου, ό, denarius. ⁸ πεντακόσιοι, five hundred, 500. ⁹ πεντήκοντα, fifty, 50. ¹⁰ ἀποδίδωμι, give back, pay. ¹¹ ἀμφότεροι, both, both of two. ¹² χαρίζομαι, give freely, forgive. ¹³ ὑπολαμβάνω, take up, receive. ¹⁴ ὀρθώς, rightly, correctly. ¹⁵ στρέφω, turn, am converted. ¹⁶ δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ¹⁷ βρέχω, send rain, rain. ¹⁸ θρίξ, τριχός, ή, hair. ¹⁹ ἐκμάσσω, wipe dry, wipe. ²⁰ φίλημα, τος, τό, kiss. ²¹ διαλείπω, stop, cease. ²² καταφιλέω, kiss fervently, kiss affectionately. ²³ ἔλαιον, ου, τό, olive oil. ²⁴ ἀλείφω, anoint. ²⁵ μύρον, ου, τό, ointment, perfume. ²⁶ χάριν, in favor of, for the pleasure of. ²⁷ δλίγος, little, few. ²⁸ συνανάκειμαι, recline at table with.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 7:50

Τίς οὖτός ἐστιν ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν; Εἶπεν δὲ πρὸς τὴν 50 γυναῖκα, Ἡ πίστις σου σέσωκέν σε: πορεύου εἰς εἰρήνην.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς,¹ καὶ αὐτὸς διώδευεν² κατὰ πόλιν καὶ 8 κώμην,³ κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ: καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, καὶ γυναῖκές τινες αι ἦσαν 2 τεθεραπευμέναι⁴ ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν,⁵ Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνή,⁴ ἀφ' ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, καὶ Ἰωάννα⁻ γυνὴ Χουζα⁵ ἐπιτρόπου᾽ Ἡρῷδου,¹⁰ καὶ 3 Σουσάννα,¹¹ καὶ ἔτεραι πολλαί, αιτινες διηκόνουν¹² αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.

Συνιόντος ¹³ δὲ ὅχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευομένων 4 πρὸς αὐτόν, εἶπεν διὰ παραβολῆς, Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ 5 σπεῖραι τὸν σπόρον ¹⁵ αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν, ὁ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη, ¹⁶ καὶ τὰ πετεινὰ ¹⁷ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν ¹⁸ αὐτό. Καὶ ἔτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, ¹⁹ 6 καὶ φυὲν ²⁰ ἐξηράνθη, ²¹ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα. ²² Καὶ ἕτερον 7 ἔπεσεν ἐν μέσω τῶν ἀκανθῶν, ²³ καὶ συμφυεῖσαι ²⁴ αἱ ἄκανθαι ²³

¹ καθεξής, successively, in order. ² διοδεύω, travel through, go about. ³ κώμη, ης, ή, village. ⁴ θεραπεύω, heal, care for. ⁵ ἀσθένεια, ας, ή, weakness, sickness. ⁶ Μαγδαληνή, ής, ή, woman of Magdala, Magdalene. ⁷ Ιωάννα, ας, ή, Joanna. ⁸ Χουζάς, ᾶ, ὁ, Chuza. ⁹ ἐπίτροπος, ου, ὁ, guardian, steward. ¹⁰ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ¹¹ Σουσάννα, ης, ή, Susanna, Susannah. ¹² διακονέω, serve, minister. ¹³ σύνειμι, be with, come together. ¹⁴ ἐπιπορεύομαι, journey to, travel to. ¹⁵ σπόρος, ου, ὁ, seed (sown), seed for sowing. ¹⁶ καταπαπέω, trample under foot. ¹⁷ πετεινόν, ου, τό, bird. ¹⁸ κατεσθίω, eat up, devour. ¹⁹ πέτρα, ας, ή, rock. ²⁰ φύω, grow up, spring up. ²¹ ξηραίνω, dry up, parch. ²² ἰκμάς, άδος, ή, moisture. ²³ ἄκανθα, ης, ή, thorn, thorn bush. ²⁴ συμφύω, grow at the same time.

Κατὰ Λουκᾶν 8:8

ἀπέπνιξαν αὐτό. Καὶ ἔτερον ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν, καὶ 8
φυὲν ἐποίησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. Ταῦτα λέγων
ἐφώνει, Ὁ ἔχων ὧτα ἀκούειν ἀκουέτω.

Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, Τίς εἴη ἡ 🤊 παραβολή αύτη; Ὁ δὲ εἶπεν, Ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια 10 τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ: τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσιν, καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν. Εστιν δὲ 11 αύτη ή παραβολή: Ὁ σπόρος⁸ ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. Οἱ δὲ 12 παρὰ τὴν όδὸν εἰσὶν οἱ ἀκούοντες, εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος 10 καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας 11 οἵ, ὅταν ἀκούσωσιν, μετὰ χαρᾶς 13 δέχονται τὸν λόγον, καὶ οὖτοι ῥίζαν 2 οὐκ ἔχουσιν, οἱ πρὸς καιρὸν πιστεύουσιν, καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ^{13} ἀφίστανται. ^{14} Τὸ δὲ εἰς ^{14} τὰς ἀκάνθας ^{15} πεσόν, οὖτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν 16 καὶ πλούτου 17 καὶ ἡδονῶν 18 τοῦ βίου 19 πορευόμενοι συμπνίγονται, ^{20} καὶ οὐ τελεσφοροῦσιν. ^{21} Τὸ δὲ ἐν τῆ καλῆ γῆ, 15οὖτοί εἰσιν οἴτινες ἐν καρδία καλῆ καὶ ἀγαθῆ, ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσιν, $^{^{22}}$ καὶ καρποφοροῦσιν $^{^{23}}$ ἐν ὑπομονῆ. $^{^{24}}$

¹ ἀποπνίγω, choke, drown. ² φύω, grow up, spring up. ³ ἐκατονταπλασίων, hundred times, hundredfold. ⁴ φωνέω, call, crow. ⁵ ούς, ους, τό, ear. ⁴ μυστήριον, ου, τό, secret, mystery. ⁻ συνίημι, understand, consider. δαπόρος, ου, ὁ, seed (sown), seed for sowing. 9 εἶτα, then, thereafter. ¹⁰ διάβολος, ου, ὁ, slanderer, accuser. ¹¹ πέτρα, ας, ἡ, rock. ¹² ῥίζα, ης, ἡ, root, that which grows from the root. ¹³ πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ¹⁴ ἀφίστημι, withdraw, depart. ¹⁵ ἄκανθα, ης, ἡ, thorn, thorn bush. ¹⁶ μέριμνα, ης, ἡ, care, anxiety. ¹⁻ πλοῦτος, ου, ὁ, wealth, riches. ¹δ ἡδονή, ῆς, ἡ, pleasure, lust. ¹9 βίος, ου, ὁ, life, manner of life. ²⁰ συμπνίγω, choke, choke utterly. ²¹ τελεσφορέω, produce mature fruit. ²² κατέχω, hold back, hold fast. ²³ καρποφορέω, bear fruit. ²⁴ ὑπομονή, ῆς, ἡ, endurance, perseverance.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 8:16

Οὐδεὶς δὲ λύχνον¹ ἄψας² καλύπτει³ αὐτὸν σκεύει,⁴ ἢ ὑποκάτω⁵ 16 κλίνης⁴ τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας⁻ ἐπιτίθησιν,⁵ ἴνα οἱ εἰσπορευόμενοι³ βλέπωσιν τὸ φῶς. Οὐ γάρ ἐστιν κρυπτόν,¹⁰ δ οὐ 17 φανερὸν¹¹ γενήσεται: οὐδὲ ἀπόκρυφον,¹² δ οὐ γνωσθήσεται καὶ εἰς φανερὸν¹¹ ἔλθῃ. Βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε: ὅς γὰρ ἐὰν ἔχῃ, 18 δοθήσεται αὐτῷ: καὶ ὅς ἐὰν μὴ ἔχῃ, καὶ ὅ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

Παρεγένοντο¹³ δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ 19 οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν¹⁴ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. Καὶ ἀπηγγέλη¹⁵ 20 αὐτῷ, λεγόντων, Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασιν ἔξω, ἰδεῖν σε θέλοντες. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς, 21 Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὖτοί εἰσιν, οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες αὐτόν.

Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾳ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἐνέβη¹⁶ εἰς πλοῖον καὶ οἰ 22 μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Διέλθωμεν¹⁷ εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης.¹⁹ Καὶ ἀνήχθησαν.²⁰ Πλεόντων²¹ δὲ αὐτῶν 23 ἀφύπνωσεν:²² καὶ κατέβη λαῖλαψ²³ ἀνέμου²⁴ εἰς τὴν λίμνην,¹⁹ καὶ

¹ λύχνος, ου, ὁ, lamp, lantern. ² ἄπτω, touch, kindle. ³ καλύπτω, cover, veil. ⁴ σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ⁵ ὑποκάτω, under, below. ⁴ κλίνη, ης, ἡ, couch, bed. ⁷ λυχνία, ας, ἡ, lampstand. ⁸ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ⁹ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ¹⁰ κρυπτός, hidden, secret. ¹¹ φανερός, manifest, apparent. ¹² ἀπόκρυφος, hidden, secret. ¹³ παραγίνομαι, come, arrive. ¹⁴ συντυγχάνω, meet with, join. ¹⁵ ἀπαγγέλλω, announce, report. ¹⁶ ἐμβαίνω, embark. ¹⁷ διέρχομαι, cross over, pass through. ¹⁸ πέραν, on the other side of, beyond (gen). ¹⁹ λίμνη, ης, ἡ, lake. ²⁰ ἀνάγω, lead up, restore. ²¹ πλέω, sail. ²² ἀφυπνόω, fall asleep. ²³ λαίλαψ, απος, ἡ, hurricane, storm. ²⁴ ἄνεμος, ου, ὁ, wind.

Κατὰ Λουκᾶν 8:24 Byzantine NT

συνεπληροῦντο, καὶ ἐκινδύνευον. Προσελθόντες δὲ διήγειραν 24 αὐτόν, λέγοντες, Ἐπιστάτα, ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος: καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Ποῦ ἐστιν ἡ 25 πίστις ὑμῶν; Φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, Τίς ἄρα οὕτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

Καὶ κατέπλευσαν¹⁴ εἰς τὴν χώραν¹⁵ τῶν Γαδαρηνῶν, ¹⁶ ἤτις ἐστὶν 26 ἀντιπέραν¹⁷ τῆς Γαλιλαίας. Ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, 27 ὑπήντησεν¹⁸ αὐτῷ ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως, ὃς εἶχεν δαιμόνια ἐκ χρόνων ἰκανῶν, ¹⁹ καὶ ἰμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο, ²⁰ καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. ²¹ Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ 28 ἀνακράξας, ²² προσέπεσεν ²³ αὐτῷ, καὶ φωνῆ μεγάλη εἶπεν, Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ²⁴ Δέομαί ²⁵ σου, μή με βασανίσης. ²⁶ Παρήγγειλεν ²⁷ γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ²⁸ 29 ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου: πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει ²⁹ αὐτόν, καὶ ἐδεσμεῖτο ³⁰ άλύσεσιν ³¹ καὶ πέδαις ³² φυλασσόμενος, ³³

¹ συμπληρόω, fulfill, be swamped. ² κινδυνεύω, be in danger, am in danger. ³ διεγείρω, arouse completely, stir up. ⁴ ἐπιστάτης, ου, ὁ, chief, commander. ⁵ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ⁶ ἄνεμος, ου, ὁ, wind. ⁷ παύω, cause to cease. ⁸ γαλήνη, ης, ή, calm. ⁹ ποῦ, where?. ¹⁰ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹¹ ἄρα, so? (introduces a question). ¹² ἐπιτάσσω, command, give order. ¹³ ὑπακούω, obey, listen. ¹⁴ καταπλέω, sail down. ¹⁵ χώρα, ας, ή, land, region. ¹⁶ Γαδαρηνός, from Gadara, Gadarene. ¹⁷ ἀντιπέραν, on the opposite side or shore. ¹⁸ ὑπαντάω, meet, go to meet. ¹⁹ ἰκανός, sufficient, able. ²⁰ ἐνδιδύσκω, dress, put on. ²¹ μνῆμα, τος, τό, grave, tomb. ²² ἀνακράζω, cry out, shout aloud. ²³ προσπίπτω, fall upon, fall down before. ²⁴ ὕψιστος, highest, most high. ²⁵ δέομαι, ask, request. ²⁶ βασανίζω, torment, torture. ²⁷ παραγγέλλω, order, command. ²⁸ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ²⁹ συναρπάζω, seize, drag away. ³⁰ δεσμέω, bind. ³¹ ἄλυσις, εως, ή, chain. ³² πέδη, ης, ή, fetter, shackle. ³³ φυλάσσω, guard, keep.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 8:30

καὶ διαρρήσσων τὰ δεσμὰ ἡλαύνετο τοῦ δαίμονος εἰς τὰς έρήμους. Έπηρώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Τί σοι ἐστὶν 30 όνομα; Ὁ δὲ εἶπεν, Λεγεών, ὅτι δαιμόνια πολλὰ εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν. Καὶ παρεκάλει αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξη αὐτοῖς εἰς τὴν 31 άβυσσον άπελθεῖν. Την δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ^{10} ἱκαν $\overline{\text{ων}}$ 32 βοσκομένων ^{12} ἐν τῷ ὄρει: καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψη ^{13} αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν. Καὶ ἐπέτρεψεν 3 αὐτοῖς. Ἐξελθόντα 33 δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους:¹⁰ καὶ ὥρμησεν¹⁴ ἡ ἀγέλη᾽ κατὰ τοῦ κρημνοῦ¹⁵ εἰς τὴν λίμνην,¹⁶ καὶ άπεπνίγη. ^{17} Ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες ^{12} τὸ γεγενημένον ἔφυγον, ^{18} 34 καὶ ἀπήγγειλαν¹⁹ εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς.²⁰ Ἐξῆλθον δὲ 35 ίδεῖν τὸ γεγονός: καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὖρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀφ' οῦ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ίματισμένον 21 καὶ σωφρονοῦντα, 22 παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ: καὶ ἐφοβήθησαν. Ἀπήγγειλαν¹⁹ δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ ἰδόντες πῶς 36 ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς. ^{23} Καὶ ἡρώτησαν αὐτὸν ἄπαν ^{24} τὸ πλῆθος ^{25} 37 τῆς περιχώρου 26 τῶν Γαδαρηνῶν 27 ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλω συνείχοντο: 29 αὐτὸς δὲ ἐμβὰς 30 εἰς τὸ πλοῖον ὑπέστρεψεν.

¹ διαρρήσσω, tear asunder. ² δεσμός, οῦ, ὁ, chain, bond. ³ ἐλαύνω, drive or push, row. ⁴ δαίμων, ονος, ὁ, demon, evil spirit. ⁵ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ⁶ λεγεών, ῶνος, ἡ, legion, very large number. ⁷ ἐπιτάσσω, command, give order. ⁸ ἄβυσσος, ου, ἡ, bottomless, incomprehensible depth. ⁹ ἀγέλη, ης, ἡ, herd, flock. ¹⁰ χοῖρος, ου, ὁ, swine, pig. ¹¹ ἰκανός, sufficient, able. ¹² βόσκω, feed. ¹³ ἐπιτρέπω, permit, allow. ¹⁴ ὁρμάω, hasten on, rush. ¹⁵ κρημνός, οῦ, ὁ, steep bank, cliff. ¹⁶ λίμνη, ης, ἡ, lake. ¹⁷ ἀποπνίγω, choke, drown. ¹⁸ φεύγω, flee, escape. ¹⁹ ἀπαγγέλλω, announce, report. ²⁰ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ²¹ ἰματίζω, dress, clothe. ²² σωφρονέω, be of sound mind, judgment. ²³ δαιμονίζομαι, am demon possessed. ²⁴ ἄπας, each, every. ²⁵ πλῆθος, ους, τό, multitude. ²⁶ περίχωρος, ου, ἡ, neighboring. ²⁷ Γαδαρηνός, from Gadara, Gadarene. ²⁸ φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ²⁹ συνέχω, hold fast, oppress. ³⁰ ἐμβαίνω, embark. ³¹ ὑποστρέφω, return, turn back.

Κατὰ Λουκᾶν 8:38 Byzantine NT

Έδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὖ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια εἶναι σὺν 38 αὐτῷ. ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων, Ὑπόστρεφε εἰς τὸν 39 οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα ἐποίησέν σοι ὁ θεός. Καὶ ἀπῆλθεν, καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

Έγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι² τὸν Ἰησοῦν, ἀπεδέξατο⁴ αὐτὸν ὁ 40 ὄχλος: ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες⁵ αὐτόν. Καὶ ἰδού, ἦλθεν 41 ἀνὴρ ῷ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχεν, καὶ πεσών παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ: ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν 42 αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον ἀὐτόν.

Καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει ² αἴματος ἀπὸ ἐτῶν ο δώδεκα, ἥτις ἰατροῖς 43 προσαναλώσασα ό δλον τὸν βίον ο οὐκ ἴσχυσεν ὁ ὑπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι, προσελθοῦσα ὅπισθεν, ἡψατο ὁ τοῦ κρασπέδου 44 τοῦ ἱματίου αὐτοῦ: καὶ παραχρῆμα ἐστη ἡ ῥύσις τοῦ αἴματος αὐτῆς. Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Τίς ὁ ἀψάμενός μου; Ἀρνουμένων 45 δὲ πάντων, εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, Ἐπιστάτα, οἱ

¹ δέομαι, ask, request. ² ὑποστρέφω, return, turn back. ³ διηγέομαι, relate fully, relate in full. ⁴ ἀποδέχομαι, receive gladly, welcome. ⁵ προσδοκάω, wait for, look for. ⁶ Τάειρος, ου, ὁ, Jairus. ⁷ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ⁸ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ⁹ μονογενής, only begotten, only. ¹⁰ ἔτος, ους, τό, year. ¹¹ συμπνίγω, choke, choke utterly. ¹² ῥύσις, εως, ἡ, flowing, hemorrhage. ¹³ ἰατρός, οῦ, ὁ, physician. ¹⁴ προσαναλίσκω, spend lavishly, spend beside. ¹⁵ βίος, ου, ὁ, life, manner of life. ¹⁶ ἰσχύω, be strong, able. ¹⁷ θεραπεύω, heal, care for. ¹⁸ ὅπισθεν, behind, after. ¹⁹ ἄπτομαι, touch or handle. ²⁰ κράσπεδον, ου, τό, border, tassel. ²¹ παραχρῆμα, immediately, instantly. ²² ἀρνέομαι, deny, repudiate. ²³ ἐπιστάτης, ου, ὁ, chief, commander.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 8:46

ὄχλοι συνέχουσίν¹ σε καὶ ἀποθλίβουσιν,² καὶ λέγεις, Τίς ὁ ἀψάμενός³ μου; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, "Ηψατό³ μού τις: ἐγὼ γὰρ 46 ἔγνων δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ. Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ 47 ἔλαθεν,⁴ τρέμουσα⁵ ἦλθεν, καὶ προσπεσοῦσα⁶ αὐτῷ, δι' ἡν αἰτίαν ἤψατο³ αὐτοῦ ἀπήγγειλεν⁶ αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη⁰ παραχρῆμα.¹⁰ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Θάρσει,¹¹ θύγατερ,¹² ἡ 48 πίστις σου σέσωκέν σε: πορεύου εἰς εἰρήνην.

Έτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεταί τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου, 49 λέγων αὐτῷ ὅτι Τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου: μὴ σκύλλε τον διδάσκαλον. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ, λέγων, Μὴ 50 φοβοῦ: μόνον πίστευε, καὶ σωθήσεται. Έλθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, 51 οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν οὐδένα, εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον, καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα. 52 Έκλαιον δὲ δὲ πάντες, καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. Ὁ δὲ εἶπεν, Μὴ κλαίετε: δοὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, 53 εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. Αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν ἔξω πάντας, καὶ 54 κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἐφώνησεν λέγων, Ἡ παῖς, ἐγείρου. Καὶ ἐπέστρεψεν τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη 55

¹ συνέχω, hold fast, oppress. ² ἀποθλίβω, press upon, crowd in upon. ³ ἄπτομαι, touch or handle. ⁴ λανθάνω, escape notice, am hidden. ⁵ τρέμω, tremble, am afraid. ⁶ προσπίπτω, fall upon, fall down before. ⁷ αἰτία, ας, ή, cause, reason. ⁸ ἀπαγγέλλω, announce, report. ⁹ ἰάομαι, heal. ¹⁰ παραχρῆμα, immediately, instantly. ¹¹ θαρσέω, of good courage, of good cheer. ¹² θυγάτηρ, τρος, ή, daughter. ¹³ ἀρχισυνάγωγος, ου, ό, ruler of a synagogue. ¹⁴ θνήσκω, die, am dying. ¹⁵ σκύλλω, trouble, bother. ¹⁶ Ιάκωβος, James, Jacob. ¹⁷ παῖς, ό, male or female child, servant. ¹⁸ κλαίω, weep, weep for. ¹⁹ κόπτω, strike, smite. ²⁰ καθεύδω, sleep. ²¹ καταγελάω, deride, ridicule. ²² κρατέω, grasp, lay hold of. ²³ φωνέω, call, crow. ²⁴ ἐπιστρέφω, turn to, return.

Κατὰ Λουκᾶν 8:56 Byzantine NT

παραχρῆμα: καὶ διέταξεν αὐτῆ δοθῆναι φαγεῖν. Καὶ ἐξέστησαν 56 οἱ γονεῖς αὐτῆς: ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα, ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ 9 ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν. Καὶ 2 ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ ἰᾶσθαι τοὺς ἀσθενοῦντας. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Μηδὲν 3 αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν: μήτε ῥάβδους, μήτε πήραν, μήτε ἀρτον, μήτε ἀργύριον, μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔξερχεσθε. Καὶ εἰς ἡν ἄν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε, καὶ ἐκεῖθεν ἔξέρχεσθε. Καὶ 5 ὅσοι ἐὰν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης καὶ τὸν κονιορτὸν ἄπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάξατε εἰς μαρτύριον ἐπὰ αὐτούς. Ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς 6 κώμας, ἐξερχομενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ. ἐπὸ κατὰ τὰς 6

"Ηκουσεν δὲ Ἡρώδης²⁴ ὁ τετράρχης²⁵ τὰ γινόμενα ὑπ' αὐτοῦ πάντα: 7 καὶ διηπόρει,²⁶ διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων ὅτι Ἰωάννης ἐγήγερται ἐκ νεκρών: ὑπό τινων δὲ ὅτι Ἡλίας²⁷ ἐφάνη:²⁸ ἄλλων δὲ ὅτι 8

¹παραχρῆμα, immediately, instantly. ²διατάσσω, command, give orders to. ³ἐξίστημι, amaze, be amazed. ⁴γονεύς, έως, ό, parent. ⁵ παραχγέλλω, order, command. ⁶συγκαλέω, call together. ⁷νόσος, ου, ἡ, disease, malady. ⁸θεραπεύω, heal, care for. ⁹ἰάομαι, heal. ¹⁰ ἀσθενέω, be weak, sick. ¹¹ μήτε, neither, nor. ¹²ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. ¹³ πήρα, ας, ἡ, leather pouch, bag. ¹⁴ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ¹⁵ ἀνά, upwards, upon. ¹⁶χιτών, ῶνος, ὁ, tunic, garment. ¹⁷ ἐκεῖθεν, from there, from that place. ¹⁸ κονιορτός, οῦ, ὁ, dust. ¹⁹ ἀποτινάσσω, shake off. ²⁰ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ²¹ διέρχομαι, cross over, pass through. ²² κώμη, ης, ἡ, village. ²³ πανταχοῦ, everywhere. ²⁴ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ²⁵ τετράρχης, ου, ὁ, tetrarch. ²⁶ διαπορέω, be greatly perplexed or at a loss. ²⁷ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ²⁸ φαίνω, shine, appear.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 9:9

Προφήτης εἷς τῶν ἀρχαίων¹ ἀνέστη. Καὶ εἶπεν Ἡρώδης,² 9 Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα:³ τίς δέ ἐστιν οὖτος, περὶ οὖ ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα; Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν.

 $\mathbf{K}$ αὶ ὑποστρέψαντες $^{^{4}}$ οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο $^{^{5}}$ αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν. 10Καὶ παραλαβών αὐτούς, ὑπεχώρησεν κατ ἰδίαν εἰς τόπον ἔρημον πόλεως καλουμένης Βηθσαϊδάν. Οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες 11 ήκολούθησαν αὐτῷ: καὶ δεξάμενος αὐτούς, ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν εχοντας θεραπείας 1 ίᾶτο. ¹² Ή δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν: ¹³ προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα 12 είπον αὐτῷ, Ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κύκλῳ καὶ τοὺς ἀγροὺς καταλύσωσιν, καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν: ^{18} ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμ $ω^{8}$ τόπω ἐσμέν. Εἶπεν δὲ πρὸς ^{13} αὐτούς, Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Οἱ δὲ εἶπον, Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε¹⁹ ἄρτοι καὶ ἰχθύες²⁰ δύο, εἰ μήτι²¹ πορευθέντες ήμεῖς ἀγοράσωμεν²² εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα.²³ 14 ⁵Ησαν γὰρ ώσεὶ²⁴ ἄνδρες πεντακισχίλιοι.²⁵ Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Κατακλίνατε²6 αὐτοὺς κλισίας ΄΄

¹ ἀρχαῖος, old, ancient. ² Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ³ ἀποκεφαλίζω, behead. ⁴ ὑποστρέφω, return, turn back. ⁵ διηγέομαι, relate fully, relate in full. ⁶παραλαμβάνω, receive, take. ⁻ ὑποχωρέω, withdraw, go away. ⁵ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ⁰ Βηθσαϊδά, ἡ, Bethsaida. ¹ ὑχρεία, ας, ἡ, need, necessity. ¹ ¹ θεραπεία, ας, ἡ, treatment, healing. ¹ ² ἰάομαι, heal. ¹ ³ κλίνω, cause to bend, bow. ¹ ⁴ κύκλος, ου, ὁ, circle. ¹ ΄ κώμη, ης, ἡ, village. ¹ ⁶ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ¹ ΄ καταλύω, destroy, lodge. ¹ ⁶ ἐπισιτισμός, οῦ, ὁ, provisions, provision. ¹ ʹ πέντε, five, 5. ² ὑχθύς, ύος, ὁ, fish. ² ¹ μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ² ² ἀγοράζω, buy. ² βρώμα, τος, τό, food, food of any kind. ² ⁴ ὡσεί, like, about. ² πεντακισχίλιοι, five thousand, 5000. ² ΄ κατακλίνω, make to lie down, recline. ² ΄ κλισία, ας, ἡ, group of people eating together. ² ὁ ἀνά, upwards, upon.

Κατὰ Λουκᾶν 9:15 Byzantine NT

πεντήκοντα. Καὶ ἐποίησαν οὕτως, καὶ ἀνέκλιναν ἄπαντας. 15
Λαβών δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησεν αὐτούς, καὶ κατέκλασεν, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παρατιθέναι τῷ ὅχλῳ. Καὶ ἔφαγον καὶ 17 ἐχορτάσθησαν πάντες: καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων, κόφινοι δώδεκα.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον καταμόνας, 18 συνῆσαν 15 αὐτῷ οἱ μαθηταί: καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς, λέγων, Τίνα με λέγουσιν οἱ ὄχλοι εἶναι; Οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον, 19 Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν: 16 ἄλλοι δὲ Ἡλίαν: 17 ἄλλοι δὲ ὅτι Προφήτης τις τῶν ἀρχαίων 18 ἀνέστη. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ 20 τίνα με λέγετε εἶναι; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν, Τὸν χριστὸν τοῦ θεοῦ. Ὁ δὲ ἐπιτιμήσας 18 αὐτοῖς παρήγγειλεν 20 μηδενὶ εἰπεῖν 21 τοῦτο, εἰπὼν ὅτι Δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, 21 ἀποδοκιμασθῆναι 22 ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῆ τρίτη ἡμέρα ἀναστῆναι. 23 Ἔλεγεν δὲ πρὸς πάντας, Εἴ τις θέλει ὀπίσω 23 μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω 24 ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν 25 αὐτοῦ, καὶ ἀπαρνησάσθω 24 ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν 25 αὐτοῦ, καὶ

¹ πεντήκοντα, fifty, 50. ² ἀνακλίνω, lay upon, lay down. ³ ἄπας, each, every. ⁴ πέντε, five, 5. ⁵ ἰχθύς, ύος, ὁ, fish. ⁶ ἀναβλέπω, look up, receive sight. ⁷ εὐλογέω, bless. ⁸ κατακλάω, break in pieces. ⁹ παρατίθημι, set before, entrust. ¹⁰ χορτάζω, eat until full, be filled. ¹¹ περισσεύω, abound, be rich. ¹² κλάσμα, τος, τό, broken piece, fragment. ¹³ κόφινος, ου, ὁ, basket, large basket. ¹⁴ καταμόνας, alone, apart. ¹⁵ σύνειμι, be with, come together. ¹⁶ βαπτιστής, οῦ, ὁ, baptist, baptizer. ¹⁷ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ¹⁸ ἀρχαῖος, old, ancient. ¹⁹ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ²⁰ παραγγέλλω, order, command. ²¹ πάσχω, suffer, am acted upon. ²² ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ²³ ὀπίσω, behind, after (gen). ²⁴ ἀπαρνέομαι, deny, refuse. ²⁵ σταυρός, οῦ, ὁ, cross.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 9:24

ἀκολουθείτω μοι. "Ος γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, 24 ἀπολέσει αὐτήν: ὃς δ' ἄν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν¹ ἐμοῦ, οὖτος σώσει αὐτήν. Τί γὰρ ἀφελεῖται² ἄνθρωπος, κερδήσας³ τὸν 25 κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς;⁴ "Ος γὰρ ἄν 26 ἐπαισχυνθῆς με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται,⁵ ὅταν ἔλθῃ ἐν τῷ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. Λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσίν 27 τινες τῶν ὧδε ἑστώτων, οἱ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕως ἄν ἔδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

Έγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ώσει ἡμέραι ὀκτώ, καὶ 28 παραλαβὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτόν, τὸ 29 εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἔτερον, καὶ ὁ ἰματισμὸς ἀντοῦ λευκὸς ἐξαστράπτων. Καὶ ἰδού, ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτοῦ, 30 οἴτινες ἦσαν Μωσῆς καὶ Ἡλίας, οῦ ὀφθέντες ἐν δόξῃ ἔλεγον 31 τὴν ἔξοδον αὐτοῦ ἡν ἔμελλεν πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ. Ὁ δὲ 32 Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὑπνῳ: οἱαγρηγορήσαντες ὁὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο

¹ ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ² ἀφελέω, profit, help. ³ κερδαίνω, gain, win. ⁴ ζημιόω, suffer loss, inflict loss upon. ⁵ ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. ⁶ ἀληθῶς, truly, really. ⁷ γεύομαι, taste, experience. ⁸ ἀσεί, like, about. ⁹ ὀκτώ, eight, 8. ¹⁰ παραλαμβάνω, receive, take. ¹¹ Ἰάκωβος, James, Jacob. ¹² εΐδος, ους, τό, form, sight. ¹³ ἱματισμός, οῦ, ὁ, clothing. ¹⁴ λευκός, white, bright. ¹⁵ ἐξαστράπτω, flash like lightning. ¹⁶ συλλαλέω, talk with, discuss. ¹⁷ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ¹⁸ ἔξοδος, ου, ἡ, departure, exodus. ¹⁹ βαρέω, burden, weigh down. ²⁰ ὕπνος, ου, ὁ, sleep. ²¹ διαγρηγορέω, keep awake, awake fully.

Κατὰ Λουκᾶν 9:33 Byzantine NT

ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας¹ αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ 33 διαχωρίζεσθαι² αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ, εἶπεν Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Ἐπιστάτα,³ καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι: καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς⁴ τρεῖς, μίαν σοί, καὶ μίαν Μωσῆ, καὶ μίαν Ἡλίᾳ:⁵ μὴ εἰδὼς ὅ λέγει. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, ἐγένετο νεφέλη⁴ καὶ ἐπεσκίασεν 34 αὐτούς: ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ ἐκείνους εἰσελθεῖν εἰς τὴν νεφέλην. Καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης,⁴ λέγουσα, Οὖτός ἐστιν ὁ υἰός 35 μου ὁ ἀγαπητός: αὐτοῦ ἀκούετε. Καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνήν, 36 εὑρέθη ὁ Ἰησοῦς μόνος. Καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν,⁵ καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν³ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑωράκασιν.

Έγένετο δὲ ἐν τῆ ἑξῆς¹⁰ ἡμέρα, κατελθόντων¹¹ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, 37 συνήντησεν¹² αὐτῷ ὄχλος πολύς. Καὶ ἰδού, ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου 38 ἀνεβόησεν, ¹³ λέγων, Διδάσκαλε, δέομαί¹⁴ σου, ἐπίβλεψαι¹⁵ ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενής¹⁶ ἐστίν μοι: καὶ ἰδού, πνεῦμα 39 λαμβάνει αὐτόν, καὶ ἐξαίφνης¹⁷ κράζει, καὶ σπαράσσει¹⁸ αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, ¹⁹ καὶ μόγις²⁰ ἀποχωρεῖ²¹ ἀπ' αὐτοῦ, συντρῖβον²² αὐτόν. Καὶ ἐδεήθην¹⁴ τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ 40 οὐκ ἠδυνήθησαν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, $^5\Omega^{23}$ γενεὰ²⁴ 41

¹ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ² διαχωρίζομαι, separate myself from, part from. ³ ἐπιστάτης, ου, ὁ, chief, commander. ⁴ σκηνή, ῆς, ἡ, tent, tabernacle. ⁵ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ⁶νεφέλη, ης, ἡ, cloud. ⁷ ἐπισκιάζω, overshadow, envelop. ⁸ σιγάω, be silent, become silent. ⁹ ἀπαγγέλλω, announce, report. ¹⁰ ἐξῆς, next, next in order. ¹¹ κατέρχομαι, come down, go down. ¹² συναντάω, meet with, hence to happen. ¹³ ἀναβοάω, cry out, shout upwards. ¹⁴ δέομαι, ask, request. ¹⁵ ἐπιβλέπω, look on (with favor), have regard for. ¹⁶ μονογενής, only begotten, only. ¹⁷ ἐξαίφνης, suddenly, unexpectedly. ¹⁸ σπαράσσω, convulse, shake to and fro. ¹⁹ ἀφρός, οῦ, ὁ, foam, foaming. ²⁰ μόγις, hardly, scarcely. ²¹ ἀποχωρέω, go away, depart. ²² συντρίβω, break in pieces, crush. ²³ ὧ, Oh! omega. ²⁴ γενεά, ᾶς, ἡ, generation.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 9:42

ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἔως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; Προσάγαγε τὸν υἱόν σου ὡδε. ετι δὲ 42 προσερχομένου αὐτοῦ, ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν: ἐπετίμησεν δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα, καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. Ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῆ μεγαλειότητι 43 τοῦ θεοῦ.

Πάντων δὲ θαυμαζόντων¹⁵ ἐπὶ πᾶσιν οἶς ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὧτα¹⁶ ὑμῶν τοὺς 44 λόγους τούτους: ὁ γὰρ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. Οἱ δὲ ἡγνόουν¹⁷ τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν 45 παρακεκαλυμμένον¹⁸ ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ αἴσθωνται¹⁹ αὐτό: καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.

Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς²⁰ ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἄν εἴη μείζων αὐτῶν. Ὁ 46 δὲ Ἰησοῦς ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν²⁰ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος²¹ παιδίου, ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ, καὶ εἶπεν 48 αὐτοῖς, Ὁς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ἐμὲ

¹ ἄπιστος, unbelieving, faithless. ² διαστρέφω, distort, pervert. ³ πότε, when? at what time? ⁴ ἀνέχομαι, endure, bear with. ⁵ προσάγω, bring (forward), approach. ⁶ ῥήγνυμι, break apart, throw down. ⁷ συσπαράσσω, convulse. ⁸ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ⁹ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ¹⁰ ἰάομαι, heal. ¹¹ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ¹² ἀποδίδωμι, give back, pay. ¹³ ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ¹⁴ μεγαλειότης, ητος, ἡ, splendor, magnificence. ¹⁵ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹⁶ οὖς, ους, τό, ear. ¹⁷ ἀγνοέω, not know, be unaware. ¹⁸ παρακαλύπτω, hide, conceal. ¹⁹ αἰσθάνομαι, notice, perceive. ²⁰ διαλογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, questioning. ²¹ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize.

Κατὰ Λουκᾶν 9:49 Byzantine NT

δέχεται: καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με: ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων οὕτος ἔσται μέγας.

Αποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν, Ἐπιστάτα, εἴδομέν τινα ἐπὶ τῷ 49
ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια: καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν, ὅτι
οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, Μὴ 50
κωλύετε: ὅς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν.

Έγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως 51 αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξεν τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ: 52 καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην Σαμαρειτῶν, ὅστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ. Καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον 53 αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ 54 αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης εἶπον, Κύριε, θέλεις εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀναλῶσαι αὐτοῦς, ὡς καὶ Ἡλίας ἐποίησεν; Στραφεὶς ὁὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, καὶ εἶπεν, 55 Οὐκ οἴδατε οἴου πνεύματός ἐστε ὑμεῖς: ὁ γὰρ υίὸς τοῦ 56 ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι. Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἐτέραν κώμην. Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἐτέραν κώμην.

¹ μικρός, small, little. ² ἐπιστάτης, ου, ὁ, chief, commander. ³ κωλύω, forbid, hinder. ⁴ συμπληρόω, fulfill, be swamped. ⁵ ἀνάληψις, εως, ἡ, taking up, lifting up. ⁶ στηρίζω, establish, fix firmly. ⁷ πρό, before (gen), before. ⁸ κώμη, ης, ἡ, village. ⁹ Σαμαρείτης, ου, ὁ, Samaritan. ¹⁰ ἐτοιμάζω, prepare, make ready. ¹¹ Τάκωβος, James, Jacob. ¹² ἀναλίσκω, destroy, consume. ¹³ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ¹⁴ στρέφω, turn, am converted. ¹⁵ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ¹⁶ οίος, such as, of what kind.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 9:57

Έγένετο δὲ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῆ όδῷ, εἶπέν τις πρὸς αὐτόν, 57
Ακολουθήσω σοι ὅπου ἄν ἀπέρχη, κύριε. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ 58
Τησοῦς, Αἱ ἀλώπεκες¹ φωλεοὺς² ἔχουσιν, καὶ τὰ πετεινὰ³ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις:⁴ ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ³ τὴν κεφαλὴν κλίνη.⁴ Εἶπεν δὲ πρὸς ἔτερον, Ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ 59 εἶπεν, Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθόντι πρῶτον θάψαι⁵ τὸν πατέρα μου. Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι⁵ 60 τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς: σὺ δὲ ἀπελθών διάγγελλε² τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. Εἶπεν δὲ καὶ ἔτερος, Ἀκολουθήσω σοι, κύριε: πρῶτον 61 δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι¹⁰ τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. Εἶπεν δὲ 62 ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν, Οὐδείς, ἐπιβαλὼν¹¹ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον,¹² καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω,¹³ εὕθετός¹⁴ ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν¹⁵ ὁ κύριος καὶ ἐτέρους ἑβδομήκοντα, ¹⁶ καὶ **10** ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ¹⁷ δύο πρὸ¹⁸ προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὖ¹⁹ ἔμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι. Ἔλεγεν οὖν πρὸς 2 αὐτούς, Ὁ μὲν θερισμὸς²⁰ πολύς, οἱ δὲ ἐργάται²¹ ὀλίγοι:²² δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ,²⁰ ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας²¹ εἰς τὸν

¹ ἀλώπηξ, εκος, ἡ, fox. ² φωλεός, οῦ, ὁ, den, hole. ³ πετεινόν, ου, τό, bird. ⁴ κατασκήνωσις, εως, ἡ, place to live, nest. ⁵ ποῦ, where?. ⁶ κλίνω, cause to bend, bow. ⁷ ἐπιτρέπω, permit, allow. ⁸ θάπτω, bury. ⁹ διαγγέλλω, publish abroad, proclaim. ¹⁰ ἀποτάσσομαι, set apart, take leave of. ¹¹ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ¹² ἄροτρον, ου, τό, plow. ¹³ ὀπίσω, behind, after (gen). ¹⁴ εὔθετος, useful, fit. ¹⁵ ἀναδείκνυμι, show clearly, reveal. ¹⁶ ἐβδομήκοντα, seventy, 70. ¹⁷ ἀνά, upwards, upon. ¹⁸ πρό, before (gen), before. ¹⁹ οῦ, where, when. ²⁰ θερισμός, οῦ, ὁ, harvest, reaping. ²¹ ἐργάτης, ου, ὁ, workman, laborer. ²² ὀλίγος, little, few. ²³ δέομαι, ask, request.

Κατὰ Λουκᾶν 10:3 Byzantine NT

θερισμὸν αὐτοῦ. Υπάγετε: ἰδού, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας 3 ἐν μέσῳ λύκων.³ Μὴ βαστάζετε⁴ βαλάντιον,⁵ μὴ πήραν,⁴ μηδὲ 4 ύποδήματα: καὶ μηδένα κατὰ τὴν όδὸν ἀσπάσησθε. Εἰς ἣν δ' ἄν 5 οἰκίαν εἰσέρχησθε, πρῶτον λέγετε, Εἰρήνη τῷ οἴκῷ τούτῷ. Καὶ 6 ἐὰν ῇ ἐκεῖ υίὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται επ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν: εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. Εν αὐτῆ δὲ τῆ οἰκία μένετε, 🦪 έσθίοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν: ἄξιος 11 γὰρ ὁ ἐργάτης 12 τοῦ μισθοῦ ^{13} αὐτοῦ ἐστίν. Μὴ μεταβαίνετε ^{14} ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. Καὶ ^{8} είς ἣν ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ^{15} ύμῖν, καὶ θεραπεύετε ^{16} τοὺς ἐν αὐτῆ ἀσθενεῖς, ^{17} 9 καὶ λέγετε αὐτοῖς, "Ηγγικεν εφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Εἰς 10 ην δ' αν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ μη δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας 29 αὐτῆς εἴπατε, Καὶ τὸν κονιορτὸν 20 κολληθέντα ^{21} ήμιν έκ τῆς πόλεως ὑμῶν ἀπομασσόμεθα ^{22} ὑμιν: πλην ^{23} τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν ^{18} ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Λέγω ὑμῖν ὅτι Σοδόμοις ^{24} ἐν τῆ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ^{25} 12 ἔσται, ἢ τῆ πόλει ἐκείνη. Οὐαί ^{26} σοι, Χοραζίν, ^{27} οὐαί ^{26} σοι, 13 m Bηθσαϊδά: ^{28} ὅτι εἰ ἐν m Tύρ $m \omega^{29}$ καὶ $m \Sigma$ ιδ $m \widetilde{\omega}$ νι ^{30} ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ

¹ θερισμός, οῦ, ὁ, harvest, reaping. ² ἀρήν, ἀρνός, ὁ, lamb. ³ λύκος, ου, ὁ, wolf, jackal. ⁴ βαστάζω, bear, carry. ⁵ βαλλάντιον, ου, τό, purse, money bag. ⁶ πήρα, ας, ἡ, leather pouch, bag. ⁷ ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe. ⁸ ἐπαναπαύομαι, rest, rest upon. ⁹ μήγε, otherwise (used in the phrase εἰ δὲ μήγε). ¹⁰ ἀνακάμπτω, turn back, return. ¹¹ ἄξιος, worthy, deserving. ¹² ἐργάτης, ου, ὁ, workman, laborer. ¹³ μισθός, οῦ, ὁ, wages, reward. ¹⁴ μεταβαίνω, depart, leave. ¹⁵ παρατίθημι, set before, entrust. ¹⁶ θεραπεύω, heal, care for. ¹⁷ ἀσθενής, weak, infirm. ¹⁸ ἐγγίζω, come near, approach. ¹⁹ πλατεία, ας, ἡ, street. ²⁰ κονιορτός, οῦ, ὁ, dust. ²¹ κολλάω, glue, cleave. ²² ἀπομάσσω, wipe off. ²³ πλήν, however, but. ²⁴ Σόδομα, ων, τό, Sodom. ²⁵ ἀνεκτός, tolerable, bearable. ²⁶ οὐαί, woe! alas! woe! ²⁷ Χοραζίν, ἡ, Chorazin. ²⁸ Βηθσαϊδά, ἡ, Bethsaida. ²⁹ Τύρος, ου, ἡ, Τyre. ³⁰ Σιδών, ῶνος, ἡ, Sidon.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 10:14

γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι¹ ἄν ἐν σάκκω² καὶ σποδῷ³ καθήμεναι μετενόησαν.⁴ Πλὴν⁵ Τύρῳς καὶ Σιδῶνι⁻ ἀνεκτότερον⁵ ἔσται ἐν τῷ 14 κρίσει,⁵ ἢ ὑμῖν. Καὶ σύ, Καπερναούμ,¹ο ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ 15 ὑψωθεῖσα,¹¹ ἔως 仵δου¹² καταβιβασθήση.¹³ Ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ 16 ἀκούει: καὶ ὁ ἀθετῶν¹⁴ ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ:¹⁴ ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν¹⁴ ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.

Υπέστρεψαν¹⁵ δὲ οἱ ἑβδομήκοντα¹⁶ μετὰ χαρᾶς, λέγοντες, Κύριε, 17 καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται¹⁷ ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. Εἶπεν δὲ 18 αὐτοῖς, Ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν¹⁸ ὡς ἀστραπὴν¹⁹ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. Ἰδού, δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν²⁰ ἐπάνω²¹ 19 ὄφεων²² καὶ σκορπίων,²³ καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ:²⁴ καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσῃ.²⁵ Πλὴν⁵ ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε ὅτι 20 τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται:¹⁷ χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Έν αὐτῆ τῆ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο² τῷ πνεύματι ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν, 21

Έξομολογοῦμαί² σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι

ἀπέκρυψας² ταῦτα ἀπὸ σοφῶν² καὶ συνετῶν,³ καὶ ἀπεκάλυψας

 ¹ πάλαι, long ago, of old. ² σάκκος, ου, ό, sackcloth. ³ σποδός, οῦ, ἡ, ashes. ⁴ μετανοέω, repent, change my mind. ⁵ πλήν, however, but. ⁶ Τύρος, ου, ἡ, Tyre. ⁷ Σιδών, ῶνος, ἡ, Sidon. ⁸ ἀνεκτός, tolerable, bearable. ⁹ κρίσις, εως, ἡ, judgment, judging. ¹⁰ Καπερναούμ, ἡ,
 Capernaum. ¹¹ ὑψόω, lift up, exalt. ¹² ἤλδης, ου, ὁ, Hades. ¹³ καταβιβάζω, bring down, cause to go down. ¹⁴ ἀθετέω, reject, annul. ¹⁵ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹⁶ ἑβδομήκοντα, seventy, 70. ¹⁷ ὑποτάσσω, subject, put in subjection. ¹⁸ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ¹⁹ ἀστραπή, ῆς, ἡ, lightning, brightness. ²⁰ πατέω, tread or tread under foot, tread. ²¹ ἐπάνω, above, over (gen). ²² ὄφις, εως, ὁ, snake, serpent. ²³ σκορπίος, ου, ὁ, scorpion. ²⁴ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ²⁵ ἀδικέω, do wrong, harm. ²⁶ ἀγαλλιάω, rejoice, am full of joy. ²⁷ ἐξομολογέω, confess, profess. ²⁸ ἀποκρύπτω, hide, conceal. ²⁹ σοφός, wise. ³⁰ συνετός, intelligent, clever. ³¹ ἀποκαλύπτω, reveal, uncover.

Κατὰ Λουκᾶν 10:22 Byzantine NT

αὐτὰ νηπίοις.¹ Ναί,² ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία³ ἔμπροσθέν⁴ σου. Καὶ στραφεὶς⁵ πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπεν, Πάντα 22 μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου: καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστιν ὁ υἰός, εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστιν ὁ πατήρ, εἰ μὴ ὁ υἰός, καὶ ῷ ἐὰν βούληται⁴ ὁ υἰὸς ἀποκαλύψαι.⁻ Καὶ στραφεὶς⁵ πρὸς τοὺς 23 μαθητὰς κατ' ἰδίαν εἶπεν, Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε. Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς 24 ἡθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον: καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

Καὶ ἰδού, νομικός τις ἀνέστη, ἐκπειράζων αὐτόν, καὶ λέγων, 25 Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; ¹⁰ Ὁ δὲ εἶπεν 26 πρὸς αὐτόν, Ἐν τῷ νόμῷ τί γέγραπται; Πῶς ἀναγινώσκεις; ¹¹ Ὁ 27 δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἁγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου, ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος ¹² σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας ¹³ σου: καὶ τὸν πλησίον ¹⁴ σου ὡς σεαυτόν. ¹⁵ Εἶπεν δὲ αὐτῷ, Ὁρθῶς ¹⁶ ἀπεκρίθης: τοῦτο ποίει, καὶ 28 ζήση. Ὁ δὲ θέλων δικαιοῦν ¹⁷ ἑαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Καὶ 29 τίς ἐστίν μου πλησίον; ¹⁴ 'Υπολαβὼν ¹⁸ δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, 30

¹ νήπιος, infant, child. ² ναί, yes, truly. ³ εὐδοκία, ας, ἡ, good pleasure, good-will. ⁴ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ⁵ στρέφω, turn, am converted. ⁶ βούλομαι, wish, will. ⁷ ἀποκαλύπτω, reveal, uncover. ⁸ νομικός, pertaining to the law. ⁹ ἐκπειράζω, test thoroughly, tempt. ¹⁰ κληρονομέω, inherit, obtain. ¹¹ ἀναγινώσκω, you read. ¹² ἰσχύς, ὑος, ἡ, strength, power. ¹³ διάνοια, ας, ἡ, mind, understanding. ¹⁴ πλησίον, near, neighbor (as a noun). ¹⁵ σεαντοῦ, yourself, of you. ¹⁶ ὀρθῶς, rightly, correctly. ¹⁷ δικαιόω, justify, pronounce righteous. ¹⁸ ὑπολαμβάνω, take up, receive.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 10:3

"Άνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἰεριχώ, καὶ λησταῖς¹ περιέπεσεν,² οἱ καὶ ἐκδύσαντες³ αὐτὸν καὶ πληγὰς⁴ ἐπιθέντες ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα. Κατὰ 31 συγκυρίαν δε ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῆ ὁδῷ ἐκείνῃ: καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. ^{10} Όμοίως ^{11} δὲ καὶ Λευΐτης ^{12} γενόμενος 32 κατὰ τὸν τόπον ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν. 10 Σαμαρείτης 33 τις δδεύων ^{14} ήλθεν κατ' αὐτόν, καὶ ἰδών αὐτὸν ἐσπλαγχνίσθη, ^{15} 34 καὶ προσελθών κατέδησεν¹⁶ τὰ τραύματα¹⁷ αὐτοῦ, ἐπιχέων ¹⁸ ἔλαιον ^{19} καὶ οἶνον: ^{20} ἐπιβιβάσας ^{21} δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, ^{22} ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον, ^{23} καὶ ἐπεμελήθη ^{24} αὐτοῦ. Καὶ ἐπὶ ^{35} τὴν αὔριον εξελθών, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια εδωκεν τῷ πανδοχεῖ, ταὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐπιμελήθητι άὐτοῦ: καὶ ὅ τι ἄν προσδαπανήσης, ^{28} έγω έν τῷ ἐπανέρχεσθαί ^{29} με ἀποδώσω ^{30} σοι. 36 Τίς οὖν τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ έμπεσόντος 32 εἰς τοὺς ληστάς; Ο δὲ εἶπεν, Ο ποιήσας τὸ ἔλεος 33 37 μετ' αὐτοῦ. Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πορεύου, καὶ σὺ ποίει όμοίως.¹¹

¹ ληστής, οῦ, ὁ, robber, brigand. ² περιπίπτω, fall in with, strike. ³ ἐκδύω, take off, put off. ⁴ πληγή, ῆς, ἡ, blow, wound. ⁵ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ⁶ ἡμιθανής, half dead. ⁷ τυγχάνω, obtain, happen. ⁸ συγκυρία, ας, ἡ, coincidence, chance. ⁹ ἱερεύς, ἐως, ὁ, priest. ¹⁰ ἀντιπαρέρχομαι, pass by on the opposite side. ¹¹ ὁμοίως, likewise, in like manner. ¹² Λευΐτης, ου, ὁ, Levite. ¹³ Σαμαρείτης, ου, ὁ, Samaritan. ¹⁴ ὁδεύω, go, travel. ¹⁵ σπλαγχυίζομαι, have compassion, have pity on. ¹⁶ καταδέω, bind up, bandage. ¹⁷ τραῦμα, τος, τό, wound. ¹⁸ ἐπιχέω, pour over, pour on. ¹⁹ ἔλαιον, ου, τό, olive oil. ²⁰ οἴνος, ου, ὁ, wine. ²¹ ἐπιβιβάζω, put on, place upon. ²² κτῆνος, ους, τό, beast of burden. ²³ πανδοχεύς, ου, τό, inn. ²⁴ ἐπιμελέομαι, care for, take care of. ²⁵ αὔριον, tomorrow. ²⁶ δηνάριον, ου, ὁ, denarius. ²⁷ πανδοχεύς, ἐως, ὁ, innkeeper. ²⁸ προσδαπανάω, spend in addition. ²⁹ ἐπανέρχομαι, return, come back again. ³⁰ ἀποδίδωμι, give back, pay. ³¹ πλησίον, near, neighbor (as a noun). ³² ἐμπίπτω, fall into, fall in. ³³ ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy.

Κατὰ Λουκᾶν 10:38 Byzantine NT

Έγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτούς, καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην 38 τινά: γυνὴ δέ τις ὀνόματι Μάρθα² ὑπεδέξατο³ αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. Καὶ τῆδε⁴ ἦν ἀδελφὴ⁵ καλουμένη Μαρία, ἢ καὶ 39 παρακαθίσασα⁶ παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ ἤκουεν τὸν λόγον αὐτοῦ. Ἡ δὲ Μάρθα² περιεσπᾶτο⁻ περὶ πολλὴν διακονίαν: ⁴0 ἐπιστᾶσα³ δὲ εἶπεν, Κύριε, οὐ μέλει¹⁰ σοι ὅτι ἡ ἀδελφή⁵ μου μόνην με κατέλειπεν¹¹ διακονεῖν;¹² Εἰπὲ οὖν αὐτῆ ἵνα μοι συναντιλάβηται.¹³ Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῆ ὁ Ἰησοῦς, Μάρθα,² 41 Μάρθα,² μεριμνᾶς¹⁴ καὶ τυρβάζη¹⁵ περὶ πολλά: ἑνὸς δέ ἐστιν 42 χρεία:¹⁴ Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα¹⁻ ἐξελέξατο,¹⁵ ἤτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται¹³ ἀπ' αὐτῆς.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς 11 ἐπαύσατο,²⁰ εἶπέν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν, Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, "Όταν προσεύχησθε, λέγετε, 2 Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἀγιασθήτω²¹ τὸ ὄνομά σου. Ἑλθέτω ἡ βασιλεία σου. Γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον²² δίδου ἡμῖν τὸ 3

¹ κώμη, ης, ἡ, village. ² Μάρθα, ας, ἡ, Martha. ³ ὑποδέχομαι, welcome, receive. ⁴ ὅδε, this (here), this here. ⁵ ἀδελφή, ῆς, ἡ, sister. ⁶ παρακαθίζω, sit down beside. ⁷ περισπάω, distract, trouble greatly. ⁸ διακονία, ας, ἡ, waiting at table, service. ⁹ ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹⁰ μέλει, it is a care, it concerns. ¹¹ καταλείπω, leave, leave behind. ¹² διακονέω, serve, minister. ¹³ συναντιλαμβάνομαι, help, assist. ¹⁴ μεριμνάω, be anxious, distracted. ¹⁵ τυρβάζω, agitate or disturb in mind. ¹⁶ χρεία, ας, ἡ, need, necessity. ¹⁷ μερίς, ίδος, ἡ, part, portion. ¹⁸ ἐκλέγομαι, choose, elect. ¹⁹ ἀφαιρέω, take away, smite off. ²⁰ παύω, cause to cease. ²¹ ἀγιάζω, make holy, consecrate. ²² ἐπιούσιος, for today, daily.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 11:4

καθ' ἡμέραν. Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ 4 ἀφίεμεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν. Καὶ μὴ εἰσενέγκης ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τίς ἐξ ὑμῶν εκει φίλον, καὶ πορεύσεται 5 πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου, καὶ εἴπη αὐτῷ, Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους, ἐπειδὴ ἡ φίλος παρεγένετο ἐξ όδοῦ πρός με, καὶ οὐκ 6 ἔχω δ παραθήσω ^{10} αὐτῷ: κἀκεῖνος ^{11} ἔσωθεν ^{12} ἀποκριθεὶς εἴπη, 7Μή μοι κόπους 13 πάρεχε: 14 ἤδη ἡ θύρα 15 κέκλεισται, 16 καὶ τὰ παιδία μου μετ' έμοῦ εἰς τὴν κοίτην ^{17} εἰσίν: οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. Λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστάς, διὰ τὸ 8 είναι αὐτοῦ φίλον, διά γε την ἀναίδειαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὄσον χρήζει.²⁰ Κἀγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν: ᠀ ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε: κρούετε, $^{^{2}}$ καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. Πᾶς γὰρ ^{10} ό αἰτῶν λαμβάνει: καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει: καὶ τῷ κρούοντι21 άνοιγήσεται. Τίνα δὲ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υίὸς ἄρτον, μὴ 11 λίθον ἐπιδώσει²² αὐτῷ; "Η καὶ ἰχθύν, 23 μὴ ἀντὶ²⁴ ἰχθύος 3 ὄφιν 25 ἐπιδώσει ^{22} αὐτῷ; ^{2} Ή καὶ ἐὰν αἰτήση ῷόν, ^{26} μὴ ἐπιδώσει ^{22} αὐτῷ 12 σκορπίον;²⁷ Εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε δόματα²⁸ 13

¹ ὀφείλω, owe, ought. ² εἰσφέρω, carry inward, bring in. ³ πειρασμός, οῦ, ό, temptation, trial. ⁴ ῥύομαι, rescue, save. ⁵ φίλος, ου, ό, loving, friend. ⁶ μεσονύκτιον, ου, τό, midnight. ⁷ χράω, lend. ⁸ ἐπειδή, since, because. ⁹ παραγίνομαι, come, arrive. ¹⁰ παρατίθημι, set before, entrust. ¹¹ κὰκεῖνος, and he, and she. ¹² ἔσωθεν, from within, within. ¹³ κόπος, ου, ό, labor, trouble. ¹⁴ παρέχω, offer, afford. ¹⁵ θύρα, ας, ή, door, gate. ¹⁶ κλείω, shut, shut up. ¹⁷ κοίτη, ης, ή, bed, sexual promiscuity. ¹⁸ γέ, indeed, at least. ¹⁹ ἀναίδεια, ας, ή, shamelessness, shameless persistence. ²⁰ χρήζω, need, have need of. ²¹ κρούω, knock, strike. ²² ἐπιδίδωμι, give to, hand in. ²³ ἰχθύς, ύος, ό, fish. ²⁴ ἀντί, instead of, in place of. ²⁵ ὄφις, εως, ό, snake, serpent. ²⁶ ψόν, οῦ, τό, egg. ²⁷ σκορπίος, ου, ό, scorpion. ²⁸ δόμα, τος, τό, present, gift.

Κατὰ Λουκᾶν 11:14 Byzantine NT

άγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσω μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἄγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;

Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν. Ἐγένετο δέ, τοῦ 14 δαιμονίου έξελθόντος, έλάλησεν ό κωφός: καὶ έθαύμασαν οί ὄχλοι. Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον, Ἐν Βεελζεβοὺλ† ἄρχοντιὰ τῶν 15 δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. Έτεροι δὲ πειράζοντες 16 σημείον παρ' αὐτοῦ ἐζήτουν ἐξ οὐρανοῦ. Αὐτὸς δὲ εἰδώς αὐτῶν 17 τὰ διανοήματα ^{7} εἶπεν αὐτοῖς, Π ᾶσα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα⁸ ἐρημοῦται: καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον, πίπτει. Εἰ δὲ καὶ 18 δ Σατανᾶς 10 ἐφ' ἐαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; "Ότι λέγετε, "Εν Βεελζεβοὺλ" ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. 19 Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ⁴ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; Διὰ τοῦτο κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ ἔσονται. Εἰ δὲ 20 έν δακτύλω 2 θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα 3 ἔφθασεν 4 ἐφ' ύμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Όταν ὁ ἰσχυρὸς ^{15} καθωπλισμένος ^{16} 21 Φυλάσση την ξαυτοῦ αὐλήν, is ἐν εἰρήνη ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ: ἐπὰν ^{19} δὲ ὁ ἰσχυρότερος ^{15} αὐτοῦ ἐπελθών ^{20} νικήση ^{21} αὐτόν, 22 τὴν πανοπλίαν ^{22} αὐτοῦ αἴρει ἐφ' ἡ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα ^{23}

¹πόσος, how many? how great? ² κωφός, deaf, dumb. ³ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ⁴ Βεελζεβούλ, ό, Beelzebul. ⁵ ἄρχων, οντος, ό, ruler, prince. ⁶πειράζω, test, tempt. ⁷ διανόημα, τος, τό, thought, reasoning. ⁸ διαμερίζω, divide, distribute. ⁹ ἐρημόω, destroy, strip. ¹⁰ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ¹¹ κριτής, ου, ὁ, judge. ¹² δάκτυλος, ου, ὁ, finger. ¹³ ἄρα, so, then. ¹⁴ φθάνω, come before another, anticipate. ¹⁵ ἰσχυρός, strong, mighty. ¹⁶ καθοπλίζω, arm oneself fully, arm completely. ¹⁷ φυλάσσω, guard, keep. ¹⁸ αὐλή, ῆς, ἡ, courtyard, enclosed open space. ¹⁹ ἐπάν, when, as soon as. ²⁰ ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. ²¹ νικάω, overcome, conquer. ²² πανοπλία, ας, ἡ, full armor, complete armor. ²³ σκῦλον, ου, τό, booty, spoils.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 11:23

αὐτοῦ διαδίδωσιν. Ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστιν: καὶ ὁ μὴ 23 συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. Ὁταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα 24 ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν: καὶ μὴ εὑρίσκον λέγει, Ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον. Καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον καὶ 25 κεκοσμημένον. Τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἐπτὰ ἔτερα 26 πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ ἐλθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ: καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων.

Έγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά¹⁴ τις γυνὴ φωνὴν ἐκ 27 τοῦ ὅχλου εἶπεν αὐτῷ, Μακαρία ἡ κοιλία¹⁵ ἡ βαστάσασά¹⁶ σε, καὶ μαστοὶ¹⁷ οῦς ἐθήλασας.¹⁸ Αὐτὸς δὲ εἶπεν, Μενοῦνγε¹⁹ 28 μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντες²⁰ αὐτόν.

Τῶν δὲ ὅχλων ἐπαθροιζομένων²¹ ἤρξατο λέγειν, Ἡ γενεὰ²² αὕτη 29 πονηρά ἐστιν: σημεῖον ἐπιζητεῖ,²³ καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῆ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ²⁴ τοῦ προφήτου. Καθὼς γὰρ ἐγένετο 30 Ἰωνᾶς²⁴ σημεῖον τοῖς Νινευΐταις,²⁵ οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ

¹ διαδίδωμι, distribute, give. ² σκορπίζω, scatter, disperse. ³ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ⁴ διέρχομαι, cross over, pass through. ⁵ ἄνυδρος, waterless, dry. ⁶ ἀνάπαυσις, εως, ἡ, cessation, rest. ⁷ ὑποστρέφω, return, turn back. ⁸ ὅθεν, from where, from which. ⁹ σαρόω, sweep, sweep using a broom. ¹⁰ κοσμέω, adorn, put into order. ¹¹ παραλαμβάνω, receive, take. ¹² κατοικέω, inhabit, dwell. ¹³ χείρων, worse. ¹⁴ ἐπαίρω, lift up, raise. ¹⁵ κοιλία, ας, ἡ, belly, womb. ¹⁶ βαστάζω, bear, carry. ¹⁷ μαστός, οῦ, ὁ, breast, nipple. ¹⁸ θηλάζω, suckle, nurse. ¹⁹ μενοῦνγε, on the contrary, indeed. ²⁰ φυλάσσω, guard, keep. ²¹ ἐπαθροίζω, gather together, crowd upon. ²² γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ²³ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ²⁴ Ἰωνᾶς, ᾶ, ὁ, Jonah. ²⁵ Νινευίτης, ου, ὁ, Ninevite.

Κατὰ Λουκᾶν 11:31 Byzantine NT

ἀνθρώπου τῆ γενεᾳ¹ ταύτη. Βασίλισσα² νότου³ ἐγερθήσεται ἐν τῆ 31 κρίσει⁴ μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς¹ ταύτης, καὶ κατακρινεῖ⁵ αὐτούς: ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων⁶ τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος,⁻ καὶ ἰδού, πλεῖον Σολομῶνος⁻ ὧδε. Ἄνδρες Νινευΐ⁵ 32 ἀναστήσονται ἐν τῆ κρίσει⁴ μετὰ τῆς γενεᾶς¹ ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν⁵ αὐτήν: ὅτι μετενόησαν² εἰς τὸ κήρυγμα¹⁰ Ἰωνᾶ,¹¹ καὶ ἰδού, πλεῖον Ἰωνᾶ¹¹ ὧδε.

Οὐδεὶς δὲ λύχνον¹² ἄψας¹³ εἰς κρύπτην¹⁴ τίθησιν, οὐδὲ ὑπὸ τὸν 33 μόδιον,¹⁵ ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν,¹⁶ ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι¹⁻ τὸ φέγγος¹⁶ βλέπωσιν. Ὁ λύχνος¹² τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός: 34 ὅταν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς¹⁰ ἢ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν²⁰ ἐστιν: ἐπὰν²¹ δὲ πονηρὸς ἦ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν.²² Σκόπει²³ οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος²⁴ ἐστίν. Εἰ 35 οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν,²⁰ μὴ ἔχον τι μέρος²⁵ σκοτεινόν,²² ἔσται φωτεινὸν ὁ δλον, ὡς ὅταν ὁ λύχνος¹² τῇ ἀστραπῆ²⁶ φωτίζη²⁻ σε.

¹ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ² βασίλισσα, ης, ἡ, queen. ³ νότος, ου, ὁ, south wind, south. ⁴ κρίσις, εως, ἡ, judgment, judging. ⁵ κατακρίνω, condemn. ⁶ πέρας, ατος, τό, limit, end. ⁷ Σολομών, ωνος, ὁ, Solomon. ⁸ Νινευϊ, ἡ, Nineveh. ⁹ μετανοέω, repent, change my mind. ¹⁰ κήρυγμα, τος, τό, proclamation, preaching. ¹¹ Ίωνᾶς, ᾶ, ὁ, Jonah. ¹² λύχνος, ου, ὁ, lamp, lantern. ¹³ ἄπτω, touch, kindle. ¹⁴ κρύπτη, ης, ἡ, dark and hidden place, cellar. ¹⁵ μόδιος, ου, ὁ, dry measure. ¹⁶ λυχνία, ας, ἡ, lampstand. ¹⁷ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ¹⁸ φέγγος, ους, τό, light, brightness. ¹⁹ ἀπλοῦς, simple, single. ²⁰ φωτεινός, bright, full of light. ²¹ ἐπάν, when, as soon as. ²² σκοτεινός, dark, full of darkness. ²³ σκοπέω, look at, contemplate. ²⁴ σκότος, ους, τό, darkness. ²⁵ μέρος, ους, τό, part, portion. ²⁶ ἀστραπή, ῆς, ἡ, lightning, brightness. ²⁷ φωτίζω, give light, enlighten.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 11:37

Έν δὲ τῷ λαλῆσαι, ἠρώτα αὐτὸν Φαρισαῖός τις ὅπως ἀριστήση¹ 37 παρ' αὐτῷ: εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν.² Ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν 38 ἐθαύμασεν³ ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ⁴ τοῦ ἀρίστου.⁵ Εἶπεν 39 δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν, Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν⁴ τοῦ ποτηρίου⁻ καὶ τοῦ πίνακος⁵ καθαρίζετε,² τὸ δὲ ἔσωθεν¹⁰ ὑμῶν γέμει¹¹ ἀρπαγῆς¹² καὶ πονηρίας.¹³ Ἄφρονες,¹⁴ οὐχ ὁ ποιήσας τὸ 40 ἔξωθεν⁴ καὶ τὸ ἔσωθεν¹⁰ ἐποίησεν; Πλὴν¹⁵ τὰ ἐνόντα¹⁴ δότε 41 ἐλεημοσύνην:¹⁻ καὶ ἰδού, πάντα καθαρὰ¹⁵ ὑμῖν ἐστιν.

Αλλ' οὐαὶ¹' ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε²ο τὸ ἡδύοσμον²¹ 42 καὶ τὸ πήγανον²² καὶ πᾶν λάχανον,²³ καὶ παρέρχεσθε²⁴ τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ: ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα² μὴ ἀφιέναι. Οὐαὶ¹ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν 43 πρωτοκαθεδρίαν²⁻ ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς²⁵ ἐν ταῖς ἀγοραῖς.² Οὐαὶ¹ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, 44 ὑποκριταί,³ο ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα³¹ τὰ ἄδηλα,³² καὶ οἱ ἄνθρωποι περιπατοῦντες ἐπάνω³³ οὐκ οἴδασιν.

¹ ἀριστάω, have breakfast, eat a meal. ² ἀναπίπτω, recline, lie down. ³ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ⁴πρό, before (gen), before. ⁵ ἄριστον, ου, τό, breakfast. ⁶ ἔξωθεν, from without, outside (gen). ⊓ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. Ἦπινάξ, ακος, ή, board, dish. ᠀ καθαρίζω, cleanse, make clean. ¹¹⁰ ἔσωθεν, from within, within. ¹¹ γέμω, fill, am full of. ¹² ἀρπαγή, ῆς, ἡ, plunder, robbery. ¹³ πονηρία, ας, ἡ, iniquity, wickedness. ¹⁴ ἄφρων, foolish, senseless. ¹⁵ πλήν, however, but. ¹⁶ ἔνειμι, be in, within. ¹⁻ ἐλεημοσύνη, ης, ἡ, alms, alms-giving. ¹¾ καθαρός, clean, pure. ¹³ οὐαί, woe! alas! woe! ²⁰ ἀποδεκατόω, tithe, collect a tithe. ²¹ ἡδύοσμον, ου, τό, mint, peppermint. ²² πήγανον, ου, τό, rue, plant used for flavoring food. ²³ λάχανον, ου, τό, garden herb, vegetable. ²⁴ παρέρχομαι, pass by, go by. ²⁵ κρίσις, εως, ἡ, judgment, judging. ²⁶ κὰκεῖνος, and he, and she. ²⁻ πρωτοκαθεδρία, ας, ἡ, chief seat, seat of honor. ²¾ ἀσπασμός, οῦ, ὁ, greeting, salutation. ²⁰ ἀγορά, ᾶς, ἡ, marketplace, place of assembly. ³⁰ ὑποκριτής, οῦ, ὁ, hypocrite, pretender. ³¹ μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ³² ἄδηλος, unseen, indistinct. ³³ ἐπάνω, above, over (gen).

Κατὰ Λουκᾶν 11:45 Byzantine NT

Άποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν¹ λέγει αὐτῶ, Διδάσκαλε, ταῦτα 45 λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. Ὁ δὲ εἶπεν, Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς 46 οὐαί, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ένὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖς φορτίοις. 47Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ύμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. Ἄρα μαρτυρεῖτε καὶ 48 συνευδοκείτε τοίς ἔργοις των πατέρων ύμων: ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε αὐτῶν τὰ μνημεῖα. 10 49 Δ ιὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν, Ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ ἐκδιώξουσιν: ^{13} ἴνα ἐκζητηθ $\tilde{\mathbf{n}}^{14}$ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ 50έκχυνόμενον 15 ἀπὸ καταβολῆς 16 κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς 17 ταύτης, ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου¹⁸ ἀπολομένου μεταξὺ ^{19} τοῦ θυσιαστηρίου ^{20} καὶ τοῦ οἴκου. Nαί, ^{21} λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ^{14} ἀπὸ τῆς γενεᾶς ^{17} ταύτης. Οὐαὶ ^{3} ὑμῖν 52 τοῖς νομικοῖς, ότι ἤρατε τὴν κλεῖδα ^{22} τῆς γνώσεως: αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθετε, καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε.24

¹νομικός, pertaining to the law. ²ύβρίζω, mistreat, insult. ³οὐαί, woe! alas! woe! ⁴φορτίζω, load, burden. ⁵φορτίον, ου, τό, burden, load. ὅδυσβάστακτος, hard to bear, difficult to carry. ⁻δάκτυλος, ου, ὁ, finger. προσψαύω, touch, touch lightly. ⁰οἰκοδομέω, build up, construct. ¹⁰μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ¹¹ ἄρα, so, then. ¹²συνευδοκέω, consent, approve. ¹³ ἐκδιώκω, drive out, persecute harshly. ¹⁴ ἐκζητέω, seek out, inquire. ¹⁵ ἐκχέω, pour out, shed. ¹⁶ καταβολή, ῆς, ἡ, foundation, depositing. ¹⁻ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ¹8 Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ¹⁰ μεταξύ, between, after. ²⁰ θυσιαστήριον, ου, τό, altar. ²¹ ναί, yes, truly. ²² κλείς, κλειδός, ἡ, key. ²³γνώσις, εως, ἡ, wisdom, knowledge. ²⁴κωλύω, forbid, hinder.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 11:53

Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτούς, ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ 53 οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς¹ ἐνέχειν,² καὶ ἀποστοματίζειν³ αὐτὸν περὶ πλειόνων, ἐνεδρεύοντες⁴ αὐτόν, ζητοῦντες θηρεῦσαί⁵ τι ἐκ τοῦ 54 στόματος αὐτοῦ, ἵνα κατηγορήσωσιν⁶ αὐτοῦ.

Έν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὅχλου, ὥστε 12 καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον, Προσέχετε ὁ ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἤτις ἐστὶν ὑπόκρισις. ᾿ Οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ὁ ἐστὶν ὁ οὐκ 2 ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὁ οὐ γνωσθήσεται. ἀνθ ὁ οῦς ὁ σοὰ ἐν τῆ σκοτία ἔτατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται: καὶ ὁ πρὸς τὸ οὖς ἱ ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, ἡ κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων. ὁ Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ 4 τῶν ἀποκτενόντων τὸ σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν τι ποιῆσαι. Ὑποδείξω ὁ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε: 5 φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι ἐξουσίαν ἔχοντα ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν: ὁ ναί, ὁ λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. Οὐχὶ πέντε ο στρουθία πωλεῖται ὁ ἀσσαρίων ὁ δύο; Καὶ ἕν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν

¹ δεινῶς, terribly, vehemently. ² ἐνέχω, have a grudge against, be subject to. ³ ἀποστοματίζω, question closely, interrogate. ⁴ ἐνεδρεύω, lie in wait, plot. ⁵ θηρεύω, hunt, catch. ⁶ κατηγορέω, accuse, charge. ⁷ ἐπισυνάγω, gather, gather together. ⁸ μυριάς, άδος, ἡ, ten thousand, myriad. ⁹ καταπατέω, trample under foot. ¹⁰ προσέχω, take head of, attend to. ¹¹ ζύμη, ης, ἡ, leaven, ferment. ¹² ὑπόκρισις, εως, ἡ, hypocrisy. ¹³ συγκαλύπτω, conceal, cover up. ¹⁴ ἀποκαλύπτω, reveal, uncover. ¹⁵ κρυπτός, hidden, secret. ¹⁶ ἀντί, instead of, in place of. ¹⁷ σκοτία, ας, ἡ, darkness. ¹⁸ οὖς, ους, τό, ear. ¹⁹ ταμεῖον, ου, τό, inner room, storeroom. ²⁰ δωμα, τος, τό, house, housetop. ²¹ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ²² περισσός, excessive, abundant. ²³ ὑποδείκνυμι, show, indicate. ²⁴ ἐμβάλλω, throw, cast. ²⁵ γέεννα, ης, ἡ, gehenna, Gehenna. ²⁶ ναί, yes, truly. ²⁷ πέντε, five, 5. ²⁸ στρουθίον, ου, τό, sparrow, small bird. ²⁹ πωλέω, sell. ³⁰ ἀσσάριον, ου, τό, assarion.

Κατὰ Λουκᾶν 12:7 Byzantine NT

ἐπιλελησμένον¹ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Ἁλλὰ καὶ αἱ τρίχες² τῆς 7 κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται.³ Μὴ οὖν φοβεῖσθε: πολλῶν στρουθίων⁴ διαφέρετε.⁵ Λέγω δὲ ὑμῖν, Πᾶς ὅς ἄν ὁμολογήση⁶ ἐν 8 ἐμοὶ ἔμπροσθεν⁻ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει⁶ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν⁻ τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ: ὁ δὲ 9 ἀρνησάμενός⁶ με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται⁰ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. Καὶ πᾶς ὅς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν 10 υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ: τῷ δὲ εἰς τὸ ἄγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι¹⁰ οὐκ ἀφεθήσεται. Ὅταν δὲ προσφέρωσιν¹¹ 11 ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνᾶτε¹² πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε,¹³ ἢ τί εἴπητε: τὸ γὰρ ἄγιον 12 πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῆ τῆ ὥρᾳ, ἃ δεῖ εἰπεῖν.

Εἶπεν δέ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου, Διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου 13 μερίσασθαι¹⁴ μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν.¹⁵ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, 14 Ἄνθρωπε, τίς με κατέστησεν¹⁶ δικαστὴν¹⊓ ἢ μεριστὴν¹δ ἐφ' ὑμᾶς; 15 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε¹⁰ ἀπὸ τῆς πλεονεξίας:²⁰ ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν²¹ τινὶ ἡ ζωὴ αὐτῷ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ. Εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, 16

¹ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ² θρίξ, τριχός, ἡ, hair. ³ ἀριθμέω, number, count. ⁴ στρουθίον, ου, τό, sparrow, small bird. ⁵ διαφέρω, differ, carry through. ⁴ ὁμολογέω, confess, profess. ⁻ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). 8 ἀρνέομαι, deny, repudiate. 9 ἀπαρνέομαι, deny, refuse. ¹¹ βλασφημέω, revile, blaspheme. ¹¹ προσφέρω, bring to, offer. ¹² μεριμνάω, be anxious, distracted. ¹³ ἀπολογέομαι, defend one's self, give a defense. ¹⁴ μερίζω, divide, part. ¹⁵ κληρονομία, ας, ἡ, inheritance. ¹⁶ καθίστημι, set, constitute. ¹⁻ δικαστής, οῦ, ὁ, judge. ¹⁵ μεριστής, οῦ, ὁ, divider, arbitrator. ¹⁰ φυλάσσω, guard, keep. ²⁰ πλεονεξία, ας, ἡ, covetousness, avarice. ²¹ περισσεύω, abound, be rich.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 12:17

λέγων, Άνθρώπου τινὸς πλουσίου¹ εὐφόρησεν² ἡ χώρα:³ καὶ 17 διελογίζετο⁴ ἐν ἑαυτῷ λέγων, Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ⁵ συνάξω τοὺς καρπούς μου; Καὶ εἶπεν, Τοῦτο ποιήσω: καθελῶ⁶ 18 μου τὰς ἀποθήκας,⁻ καὶ μείζονας οἰκοδομήσω,⁶ καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά³ μου καὶ τὰ ἀγαθά μου. Καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ 19 μου, Ψυχή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα¹⁰ εἰς ἔτη¹¹ πολλά: ἀναπαύου,¹² φάγε, πίε, εὐφραίνου.¹³ Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεός, Ἄφρον, 20 ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν¹⁵ ἀπὸ σοῦ: ἃ δὲ ἡτοίμασας,¹⁶ τίνι ἔσται; Οὕτως ὁ θησαυρίζων¹⁻ ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς 21 θεὸν πλουτῶν.¹ѕ

Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω, μὴ 22 μεριμνᾶτε¹ τῆ ψυχῆ ὑμῶν, τί φάγητε: μηδὲ τῷ σώματι, τί ἐνδύσησθε.² Ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς,² καὶ τὸ σῶμα 23 τοῦ ἐνδύματος.² Κατανοήσατε² τοὺς κόρακας,² ὅτι οὐ 24 σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν,² οἶς οὐκ ἔστιν ταμεῖον² οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸς τρέφει² αὐτούς: πόσῳ² μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε² τῶν πετεινῶν;³ Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν¹ δύναται 25

¹ πλούσιος, rich. ² εὐφορέω, bear good crops, be fruitful. ³ χώρα, ας, ή, land, region. ⁴ διαλογίζομαι, debate, reason. ⁵ ποῦ, where?. ⁶ καθαιρέω, take down, pull down. ⁷ ἀποθήκη, ης, ή, storehouse, barn. ⁸ οἰκοδομέω, build up, construct. ⁹ γέννημα, τος, τό, offspring, child. ¹⁰ κεῖμαι, lie, be laid. ¹¹ ἔτος, ους, τό, year. ¹² ἀναπαύω, refresh, take rest. ¹³ εὐφραίνω, rejoice, cheer. ¹⁴ ἄφρων, foolish, senseless. ¹⁵ ἀπαιτέω, ask for, demand. ¹⁶ ἑτοιμάζω, prepare, make ready. ¹⁷ θησαυρίζω, lay up, store up. ¹⁸ πλουτέω, be rich, become rich. ¹⁹ μεριμνάω, be anxious, distracted. ²⁰ ἐνδύω, put on, clothe. ²¹ τροφή, ῆς, ή, food, nourishment. ²² ἔνδυμα, τος, τό, apparel (esp. the outer robe). ²³ κατανοέω, observe, understand. ²⁴ κόραξ, ακος, ό, crow, raven. ²⁵ θερίζω, reap, gather. ²⁶ ταμεῖον, ου, τό, inner room, storeroom. ²⁷ τρέφω, make to grow, nourish. ²⁸ πόσος, how many? how great? ²⁹ διαφέρω, differ, carry through. ³⁰ πετεινόν, ου, τό, bird.

Κατὰ Λουκᾶν 12:26 Byzantine NT

προσθεῖναι $\frac{1}{2}$ ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ενα; $\frac{1}{2}$ Εἰ οὖν οὔτε $\frac{1}{2}$ τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε; δύνασθε, ἐλάχιστον[‡] Κατανοήσατε τὰ κρίνα πῶς αὐξάνει: οὐ κοπιᾶ, οὐδὲ νήθει: ^{10} λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σ ολομὼν ^{11} ἐν πάση τῆ δόξη αὐτοῦ περιεβάλετο¹² ώς εν τούτων. Εἰ δὲ τὸν χόρτον¹³ ἐν τῷ ἀγρῷ¹⁴ 28 σήμερον 5 όντα, καὶ αὔριον 6 εἰς κλίβανον 7 βαλλόμενον, ὁ θεὸς ούτως ἀμφιέννυσιν, ** πόσω ** μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; ** Καὶ 29 ύμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε, ἢ τί πίητε: καὶ μὴ μετεωρίζεσθε.²¹ 30 Ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητεῖ:²² ὑμῶν δὲ ὁ πατήρ οἶδεν ὅτι χρήζετε²³ τούτων. Πλὴν²⁴ ζητεῖτε τὴν βασιλείαν 31 τοῦ θεοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. Μὴ φοβοῦ, τὸ 32 μικρὸν τοίμνιον: δτι εὐδόκησεν το πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. Πωλήσατε^{2s} τὰ ὑπάρχοντα ὑμὧν καὶ δότε 33 έλεημοσύνην. ^{29} Ποιήσατε έαυτοῖς βαλάντια ^{30} μὴ παλαιούμενα, ^{31} θησαυρὸν 32 ἀνέκλειπτον 33 ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτης 34 οὐκ έγγίζει, ^{35} οὐδὲ σὴς ^{36} διαφθείρει: ^{37} ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ^{32} 34 ύμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται.

¹προστίθημι, add, add to. ² ήλικία, ας, ή, maturity, age. ³ πήχυς, εως, ό, cubit. ⁴ ἐλάχιστος, least, smallest. ⁵ μεριμνάω, be anxious, distracted. ⁶ κατανοέω, observe, understand. ⁷ κρίνον, ου, τό, lily. ⁸ αὐξάνω, cause to grow, increase. ⁹ κοπιάω, toil, labor. ¹⁰ νήθω, spin. ¹¹ Σολομών, ωνος, ό, Solomon. ¹² περιβάλλω, put around, clothe. ¹³ χόρτος, ου, ό, grass, hay. ¹⁴ ἀγρός, ου, ό, field, farm. ¹⁵ σήμερον, today, now. ¹⁶ αὔριον, tomorrow. ¹⁷ κλίβανος, ου, ό, oven, furnace. ¹⁸ ἀμφιέννυμι, clothe, dress. ¹⁹ πόσος, how many? how great? ²⁰ όλιγόπιστος, of little faith. ²¹ μετεωρίζομαι, be anxious, worried. ²² ἐπίζητέω, seek for, seek after. ²³ χρήζω, need, have need of. ²⁴ πλήν, however, but. ²⁵ μικρός, small, little. ²⁶ ποίμνιον, ου, τό, flock, little flock. ²⁷ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ²⁸ πωλέω, sell. ²⁹ ἐλεημοσύνη, ης, ή, alms, alms-giving. ³⁰ βαλλάντιον, ου, τό, purse, money bag. ³¹ παλαιόω, make or become old, obsolete. ³² θησαυρός, οῦ, ό, storehouse, treasure. ³³ ἀνέκλειπτος, unfailing, inexhaustible. ³⁴ κλέπτης, ου, ό, thief. ³⁵ ἐγγίζω, come near, approach. ³⁶ σής, σητός, ό, moth. ³⁷ διαφθείρω, destroy utterly, spoil.

Byzantine NT Κατὰ Λουκάν 12:35

"Εστωσαν ύμῶν αἱ ὀσφύες¹ περιεζωσμέναι,² καὶ οἱ λύχνοι³ 35 καιόμενοι:⁴ καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι⁵ ἀνθρώποις προσδεχομένοις⁶ τὸν 36 κύριον ἑαυτῶν, πότε⁻ ἀναλύση⁵ ἐκ τῶν γάμων,᾽ ἵνα, ἐλθόντος καὶ κρούσαντος,¹⁰ εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. Μακάριοι οἱ δοῦλοι 37 ἐκεῖνοι, οὐς ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει γρηγοροῦντας:¹¹ ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται² καὶ ἀνακλινεῖ¹² αὐτούς, καὶ παρελθὼν¹³ διακονήσει¹⁴ αὐτοῖς. Καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ¹⁵ φυλακῇ,¹⁶ καὶ 38 ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ¹⁶ ἔλθῃ, καὶ εὕρῃ οὕτως, μακάριοί εἰσιν οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι. Τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἤδει ὁ οἰκοδεσπότης¹⁻ 39 ποίᾳ¹⁵ ὥρᾳ ὁ κλέπτης¹⁰ ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν¹¹ ἄν, καὶ οὐκ ἄν ἀφῆκεν διορυγῆναι²⁰ τὸν οἶκον αὐτοῦ. Καὶ ὑμεῖς οὖν γίνεσθε 40 ἔτοιμοι:²¹ ὅτι ῇ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε ὁ υἰὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην 41 λέγεις, ἢ καὶ πρὸς πάντας; Εἶπεν δὲ ὁ κύριος, Τίς ἄρα²² ἐστὶν ὁ 42 πιστὸς οἰκονόμος²³ καὶ φρόνιμος,²⁴ ὃν καταστήσει²⁵ ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας²⁶ αὐτοῦ, τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον;²γ 43 Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει

¹ ὀσφύς, ύος, ή, waist, hip. ² περιζώννυμι, gird, gird round. ³ λύχνος, ου, ὁ, lamp, lantern. ⁴ καίω, burn, ignite. ⁵ ὅμοιος, like, similar. ⁶ προσδέχομαι, receive, wait for. ⁻ πότε, when? at what time? ⁶ ἀναλύω, loose, depart. ⁶ γάμος, ου, ὁ, marriage, wedding. ¹⁰ κρούω, knock, strike. ¹¹ γρηγορέω, watch, keep watch. ¹² ἀνακλίνω, lay upon, lay down. ¹³ παρέρχομαι, pass by, go by. ¹⁴ διακονέω, serve, minister. ¹⁵ δεύτερος, second. ¹⁶ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ¹⁻ οἰκοδέσπότης, ου, ὁ, householder, head of a household. ¹ፆ ποῖος, what sort of? what? of what sort. ¹⁰ κλέπτης, ου, ὁ, thief. ²⁰ διορύσσω, break through, break in. ²¹ ἔτοιμος, ready, prepared. ²² ἄρα, so? (introduces a question). ²³ οἰκονόμος, ου, ὁ, manager, steward. ²⁴ φρόνιμος, prudent, wise. ²⁵ καθίστημι, set, constitute. ²⁶ θεραπεία, ας, ἡ, treatment, healing. ²⁻ σιτομέτριον, ου, τό, food allowance, ration.

Κατὰ Λουκᾶν 12:44 Byzantine NT

ποιούντα οὕτως. ἀληθως λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς 44 ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει² αὐτόν. Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος 45 ἐκεῖνος ἐν τῆ καρδία αὐτοῦ, Χρονίζει³ ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξηται τύπτειν⁴ τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι: ἤξει⁵ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν 46 ἡμέρα ἡ οὐ προσδοκα, καὶ ἐν ὥρα ἡ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει¹ αὐτόν, καὶ τὸ μέρος¹ αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων² θήσει. Ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, 47 καὶ μὴ ἑτοιμάσας¹ μηδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ, δαρήσεται¹ πολλάς: ὁ δὲ μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια¹ πληγῶν, 48 δαρήσεται¹ δλίγας.¹ Παντὶ δὲ ὧ ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ: καὶ ὧ παρέθεντο¹ πολύ, περισσότερον¹ αἰτήσουσιν αὐτόν.

Πῦρ ἦλθον βαλεῖν εἰς τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη;²⁰ 49
Βάπτισμα²¹ δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι²² ἔως οὖ
τελεσθῆ.²³ Δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην²⁴ δοῦναι ἐν τῆ γῆ; 51
Οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἢ διαμερισμόν.²⁵ Ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ 52

¹ ἀληθως, truly, really. ² καθίστημι, set, constitute. ³ χρονίζω, spend or take time, delay. ⁴ τύπτω, smite, beat. ⁵ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ⁴ παιδίσκη, ης, ἡ, maid, female servant. ⁻ μεθύσκω, make drunk. ⁵ ἤκω, have come, am present. ² προσδοκάω, wait for, look for. ¹⁰ διχοτομέω, cut in two, scourge severely. ¹¹ μέρος, ους, τό, part, portion. ¹² ἄπιστος, unbelieving, faithless. ¹³ έτοιμάζω, prepare, make ready. ¹⁴ δέρω, beat, flay. ¹⁵ ἄξιος, worthy, deserving. ¹⁶ πληγή, ῆς, ἡ, blow, wound. ¹⁻ ὀλίγος, little, few. ¹⁵ παρατίθημι, set before, entrust. ¹⁰ περισσός, excessive, abundant. ²⁰ ἀνάπτω, kindle, set on fire. ²¹ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ²² συνέχω, hold fast, oppress. ²³ τελέω, finish, fulfill. ²⁴ παραγίνομαι, come, arrive. ²⁵ διαμερισμός, οῦ, ὁ, division, disunity.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 12:53

νῦν πέντε έν οἴκω ένὶ διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσίν, καὶ δύο ἐπὶ τρισίν. Δ ιαμερισθήσεται ^{2} πατὴρ ἐπὶ υίῷ, καὶ υίὸς ἐπὶ πατρί: 53 μήτηρ ἐπὶ θυγατρί, καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητρί: πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς, καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς. Ἔλεγεν δὲ 54 καὶ τοῖς ὄχλοις, "Όταν ἴδητε τὴν νεφέλην ἀνατέλλουσαν ἀπὸ δυσμών, εὐθέως λέγετε, "Ομβρος' ἔρχεται: καὶ γίνεται οὕτως. 55 Kαὶ ὅταν νότον ^{10} πνέοντα, ^{11} λέγετε ὅτι Kαύσων ^{12} ἔσται: καὶ γίνεται. Ύποκριταί,¹³ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ 56 οἴδατε δοκιμάζειν:14 τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκιμάζετε;14 Τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; Ω ς γὰρ ὑπάγεις μετὰ 58 τοῦ ἀντιδίκου ^{15} σου ἐπ' ἄρχοντα, ^{16} ἐν τῆ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ^{17} ἀπηλλάχθαι^{1s} ἀπ' αὐτοῦ: μήποτε¹⁹ κατασύρῃ²⁰ σε πρὸς τὸν κριτήν, 21 καὶ ὁ κριτής 21 σε παραδῷ τῷ πράκτορι, 22 καὶ ὁ πράκτωρ σε βάλη εἰς φυλακήν. 23 Λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθης ἐκεῖθεν, 24 ἔως οὖ 59 καὶ τὸν ἔσχατον λεπτὸν 25 ἀποδῷς. 26

¹ πέντε, five, 5. ² διαμερίζω, divide, distribute. ³ θυγάτηρ, τρος, ή, daughter. ⁴ πενθερά, ᾶς, ή, mother-in-law. ⁵ νύμφη, ης, ή, bride, young woman. ⁶ νεφέλη, ης, ή, cloud. ⁷ ἀνατέλλω, cause to rise, make to rise. ⁸ δυσμή, ῆς, ή, the western region. ⁹ δμβρος, ου, ό, shower, thunderstorm. ¹⁰ νότος, ου, ό, south wind, south. ¹¹ πνέω, blow. ¹² καύσων, ωνος, ό, burning heat, scorching heat. ¹³ ὑποκριτής, οῦ, ό, hypocrite, pretender. ¹⁴ δοκιμάζω, prove, approve. ¹⁵ ἀντίδικος, ου, ό, opponent, adversary. ¹⁶ ἄρχων, οντος, ό, ruler, prince. ¹⁷ ἐργασία, ας, ή, profit, business. ¹⁸ ἀπαλλάσσω, leave, deliver. ¹⁹ μήποτε, never, lest perchance. ²⁰ κατασύρω, drag (away by force), drag down. ²¹ κριτής, ου, ό, judge. ²² πράκτωρ, ορος, ό, bailiff, constable. ²³ φυλακή, ῆς, ή, guard, prison. ²⁴ ἐκείθεν, from there, from that place. ²⁵ λεπτόν, τό, small coin, small piece of money. ²⁶ ἀποδίδωμι, give back, pay.

Κατὰ Λουκᾶν 13:2

Παρήσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ 13τῶν Γαλιλαίων, δυ τὸ αξμα Πιλάτος ἔμιξεν μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Δοκεῖτε ὅτι οἱ 2 Γαλιλαῖοι οὖτοι άμαρτωλοι παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους έγένοντο, ὅτι τοιαῦτα πεπόνθασιν; Οὐχί, λέγω ὑμῖν: ἀλλ' ἐὰν 3 μὴ μετανοῆτε, * πάντες ώσαύτως ' ἀπολεῖσθε. "Η ἐκεῖνοι οἱ δέκα 10 4 καὶ ὀκτώ, ^{11} ἐφ' οῦς ἔπεσεν ὁ πύργος ^{12} ἐν τῷ Σ ιλωὰμ ^{13} καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι οὗτοι ὀφειλέται¹⁴ ἐγένοντο παρὰ πάντας ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας έν Ἱερουσαλήμ; Οὐχί, 5 λέγω ὑμῖν: ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντες ὁμοίως i ἀπολεῖσθε. 6 Έλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολήν: Συκῆν τος ἐν τῷ άμπελωνι 1s αὐτοῦ πεφυτευμένην: 19 καὶ ήλθεν ζητων καρπὸν ἐν αὐτῆ, καὶ οὐχ εὖρεν. Εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν, 20 Ἰδού, 7 τρία ἔτη²¹ ἔργομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῆ συκῆ¹⁷ ταύτη, καὶ οὐγ εύρίσκω: ἔκκοψον²² αὐτήν: ἵνα τί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ;²³ Ὁ δὲ 8 ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ, Κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος,21 ἔως ὅτου ^{24} σκάψ ω^{25} περὶ αὐτήν, καὶ βάλω κόπρια: κἂν ^{26} μὲν 9 ποιήση καρπόν: εἰ δὲ μήγε, 27 εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις 22 αὐτήν.

¹ πάρειμι, be present, have arrived. ² ἀπαγγέλλω, announce, report. ³ Γαλιλαῖος, Galilean. ⁴ μίγνυμι, mix, mingle. ⁵ θυσία, ας, ή, sacrifice. ⁶ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ⁷ πάσχω, suffer, am acted upon. ⁸ μετανοέω, repent, change my mind. ⁹ ὡσαύτως, likewise. ¹⁰ δέκα, ten, 10. ¹¹ ὀκτώ, eight, 8. ¹² πύργος, ου, ὁ, tower, fortified structure. ¹³ Σιλωάμ, ὁ, Siloam. ¹⁴ ὀφειλέτης, ου, ὁ, debtor, sinner. ¹⁵ κατοικέω, inhabit, dwell. ¹⁶ ὁμοίως, likewise, in like manner. ¹⁷ συκή, ῆς, ἡ, fig tree. ¹⁸ ἀμπελών, ῶνος, ὁ, vineyard. ¹⁹ φυτεύω, plant. ²⁰ ἀμπελουργός, οῦ, ὁ, vinedresser, gardener. ²¹ ἔτος, ους, τό, year. ²² ἐκκόπτω, cut out, cut off. ²³ καταργέω, make ineffective, abolish. ²⁴ ὅτου, until. ²⁵ σκάπτω, dig. ²⁶ κἄν, and if, even if. ²⁷ μήγε, otherwise (used in the phrase εἰ δὲ μήγε).

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 13:10

Ήν δὲ διδάσκων ἐν μιᾳ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασιν: καὶ ἰδού, 10 γυνὴ ἦν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἐτη δέκα καὶ ὀκτώ, καὶ ἦν συγκύπτουσα, καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. 12 Ίδων δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφωνησεν, καὶ εἶπεν αὐτῆ, Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας¹ σου. Καὶ ἐπέθηκεν' αὐτῆ τὰς χεῖρας: 13 καὶ παραχρῆμα ο ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν. Ἀποκριθεὶς 14 δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, 12 ἀγανακτῶν 13 ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ό Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ, "Εξ" ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ έργάζεσθαι: 6 ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, 4 καὶ μὴ τῆ ήμέρα τοῦ σαββάτου. Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ κύριος, καὶ εἶπεν, 15 Υποκριταί,17 ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῷ οὐ λύει18 τὸν βοῦν19 αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον²0 ἀπὸ τῆς φάτνης,²1 καὶ ἀπαγαγὼν²² ποτίζει;²3 16 Ταύτην δέ, θυγατέρα ^{24} Άβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ^{25} δ Σατανᾶς, ^{26} ίδού, δέκα ^{3} καὶ ὀκτω ^{4} ἔτη, ^{2} οὐκ ἔδει λ υθῆναι ^{18} ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ ^{27} τούτου τῆ ἡμέρα τοῦ σαββάτου; Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, 17 κατησχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ: καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις ^{30} τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

¹ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ² ἔτος, ους, τό, year. ³ δέκα, ten, 10. ⁴ ὁκτώ, eight, 8. ⁵ συγκύπτω, be bent over, am bent double. ⁶ ἀνακύπτω, straighten up, stand erect. ⁷ παντελής, completely, forever. ⁸ προσφωνέω, call to, summon. ⁹ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ¹⁰ παραχρῆμα, immediately, instantly. ¹¹ ἀνορθόω, restore, strengthen. ¹² ἀρχισυνάγωγος, ου, ό, ruler of a synagogue. ¹³ ἀγανακτέω, be indignant, am angry. ¹⁴ θεραπεύω, heal, care for. ¹⁵ ἔξ, six, 6. ¹⁶ ἐργάζομαι, work, word. ¹⁷ ὑποκριτής, οῦ, ό, hypocrite, pretender. ¹⁸ λύω, untie, loose. ¹⁹ βοῦς, ὁ, οx, cow. ²⁰ ὄνος, ου, ό, ass, donkey. ²¹ φάτνη, ης, ἡ, manger, stall. ²² ἀπάγω, lead away, lead. ²³ ποτίζω, give drink to, cause to drink. ²⁴ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ²⁵ δέω, bind, tie. ²⁶ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ²⁷ δεσμός, οῦ, ὁ, chain, bond. ²⁸ καταισχύνω, put to shame, shame. ²⁹ ἀντίκειμαι, lie opposite, i.e. oppose. ³⁰ ἔνδοξος, honored, glorious.

Κατὰ Λουκᾶν 13:18 Byzantine NT

"Ελεγεν δέ, Τίνι ὁμοία¹ ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ; Καὶ τίνι 18 όμοιώσω² αὐτήν; Ὁμοία¹ ἐστὶν κόκκω³ σινάπεως, ⁴ ὃν λαβών 19 ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον⁵ ἑαυτοῦ: καὶ ηὔξησεν, καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον ^{7} μέγα, καὶ τὰ πετεινὰ ^{8} τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ^{9} ἐν τοῖς κλάδοις α αὐτοῦ. Πάλιν εἶπεν, Τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν 20 τοῦ θεοῦ; Ὁμοία ἐστὶν ζύμη, ἡν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς 21 άλεύρου ^{13} σάτα ^{14} τρία, ἕως οἱ ἐζυμώθη ^{15} ὅλον. Καὶ διεπορεύετο ^{16} 22 κατὰ πόλεις καὶ κώμας 17 διδάσκων, καὶ πορείαν 18 ποιούμενος εἰς Ίερουσαλήμ. Εἶπεν δέ τις αὐτῷ, Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; 23 Ο δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Άγωνίζεσθε² εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς² 24 πύλης: 22 ότι πολλοί, λέγω ύμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν.²³ Ἀφ' οὖ ἂν ἐγερθῆ ὁ οἰκοδεσπότης²⁴ καὶ ἀποκλείση²⁵ 25 τὴν θύραν, 26 καὶ ἄρξησθε ἔξω ἐστάναι καὶ κρούειν 27 τὴν θύραν, 26 λέγοντες, Κύριε, κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν: καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν, Οὐκ οἶδα ὑμᾶς, πόθεν²8 ἐστέ: τότε ἄρξεσθε λέγειν, Ἐφάγομεν 26 ένωπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ήμῶν ἐδίδαξας. 27 Καὶ ἐρεῖ, Λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ^{28} ἐστέ: ἀπόστητε ^{30} ἀπ' έμοῦ πάντες οἱ ἐργάται³¹ τῆς ἀδικίας.³² Ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς³³ 28

¹ ὅμοιος, like, similar. ² ὁμοιόω, make like, liken. ³ κόκκος, ου, ὁ, grain, seed. ⁴ σίναπι, εως, τό, mustard plant, mustard. ⁵ κῆπος, ου, ὁ, garden. ⁶ αὐξάνω, cause to grow, increase. ⁷ δένδρον, ου, τό, tree. ⁸ πετεινόν, ου, τό, bird. ⁹ κατασκηνόω, cause to dwell, settle. ¹⁰ κλάδος, ου, ὁ, branch (of a tree), branch. ¹¹ ζύμη, ης, ἡ, leaven, ferment. ¹² ἐγκρύπτω, hide, hide in. ¹³ ἄλευρον, ου, τό, wheat flour, meal. ¹⁴ σάτον, ου, τό, seah (a Hebrew measure). ¹⁵ ζυμόω, leaven, ferment. ¹⁶ διαπορεύομαι, pass across, journey through. ¹⁷ κώμη, ης, ἡ, village. ¹⁸ πορεία, ας, ἡ, journey, way. ¹⁹ ὀλίγος, little, few. ²⁰ ἀγωνίζομαι, contend, struggle. ²¹ στενός, narrow. ²² πύλη, ης, ἡ, gate, porch. ²³ ἰσχύω, be strong, able. ²⁴ οἰκοδεσπότης, ου, ὁ, householder, head of a household. ²⁵ ἀποκλείω, close, shut. ²⁶ θύρα, ας, ἡ, door, gate. ²⁷ κρούω, knock, strike. ²⁸ πόθεν, from where? whence. ²⁹ πλατεία, ας, ἡ, street. ³⁰ ἀφίστημι, withdraw, depart. ³¹ ἑργάτης, ου, ὁ, workman, laborer. ³² ἀδικία, ας, ἡ, unrighteousness. ³³ κλαυθμός, οῦ, ὁ, weeping, lamentation.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 13:29

καὶ ὁ βρυγμὸς¹ τῶν ὀδόντων,² ὅταν ὄψησθε Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῆ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. Καὶ ἥξουσιν³ ἀπὸ ἀνατολῶν⁴ καὶ 29 δυσμῶν,⁵ καὶ βορρᾶ⁶ καὶ νότου,⁻ καὶ ἀνακλιθήσονται⁶ ἐν τῆ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Καὶ ἰδού, εἰσὶν ἔσχατοι οῦ ἔσονται πρῶτοι, καὶ 30 εἰσὶν πρῶτοι οῦ ἔσονται ἔσχατοι.

Έν αὐτῆ τῆ ἡμέρα προσῆλθόν τινες Φαρισαῖοι, λέγοντες αὐτῷ, 31 "Εξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν," ὅτι Ἡρώδης¹⁰ άποκτείναι. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι 12 ταύτη, Ἰδού, ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις 12 ἐπιτελῶ 3 σήμερον 14 καὶ αὔριον, ^{15} καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. ^{16} Πλὴν ^{17} δεῖ με σήμερον ^{14} καὶ αὔριον¹⁵ καὶ τῆ ἐχομένη πορεύεσθαι: ὅτι οὐκ ἐνδέχεται¹8 <u>ἀπολέσθαι</u> Ίερουσαλήμ, 34 ἔξω Ίερουσαλήμ. προφήτην Ίερουσαλήμ, ή ἀποκτένουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα¹⁹ τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις²º ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον²² ὄρνις²³ τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν²⁴ ὑπὸ τὰς πτέρυγας,²⁵ καὶ οὐκ ἠθελήσατε. Ἰδού, ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν 35 ἔρημος. ^{26} Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐ μή με ἴδητε ἕως ἂν ήξει, ^{3} ὅτε

¹ βρυγμός, οῦ, ὁ, biting, gnashing of teeth. ² ὁδούς, ὁ, tooth. ³ ἥκω, have come, am present. ⁴ ἀνατολή, ῆς, ἡ, east, dawn. ⁵ δυσμή, ῆς, ἡ, the western region. ⁶ βορρᾶς, ᾶ, ὁ, north, north wind. ⁷ νότος, ου, ὁ, south wind, south. ⁸ ἀνακλίνω, lay upon, lay down. ⁹ ἐντεῦθεν, hence, on each side. ¹⁰ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ¹¹ ἀλώπηξ, εκος, ἡ, fox. ¹² ἴασις, εως, ἡ, healing, cure. ¹³ ἐπιτελέω, complete, perform. ¹⁴ σήμερον, today, now. ¹⁵ αὅριον, tomorrow. ¹⁶ τελειόω, fill, fulfill. ¹⁷ πλήν, however, but. ¹⁸ ἐνδέχομαι, be possible, allow. ¹⁹ λιθοβολέω, pelt with stones, stone. ²⁰ ποσάκις, how often? how often. ²¹ ἐπισυνάγω, gather, gather together. ²² τρόπος, ου, ὁ, manner, way. ²³ ὄρνις, ιθος, ἡ, hen, bird. ²⁴ νοσσία, ᾶς, ἡ, brood, brood of young birds. ²⁵ πτέρυξ, υγος, ἡ, wing. ²⁶ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert.

Κατὰ Λουκᾶν 14:2 Byzantine NT

εἴπητε, Εὐλογημένος ό ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων² τῶν 14

Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι³ αὐτόν. Καὶ ἰδού, ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς⁴ 2

ἔμπροσθεν⁵ αὐτοῦ. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς τοὺς 3

νομικοὺς⁶ καὶ Φαρισαίους, λέγων, Εἰ ἔξεστιν⁻ τῷ σαββάτῳ θεραπεύειν;⁶ Οἱ δὲ ἡσύχασαν.ց Καὶ ἐπιλαβόμενος¹⁰ ἰάσατο¹¹ 4

αὐτόν, καὶ ἀπέλυσεν. Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν, Τίνος 5

ὑμῶν υἰὸς ἢ βοῦς¹² εἰς φρέαρ¹³ ἐμπεσεῖται,¹⁴ καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει¹⁵ αὐτὸν ἐν τῆ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; Καὶ οὐκ ἴσχυσαν 6

ἀνταποκριθῆναι¹⁻ αὐτῷ πρὸς ταῦτα.

"Ελεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ἐπέχων¹⁸ πῶς τὰς 7 πρωτοκλισίας¹⁹ ἐξελέγοντο,²⁰ λέγων πρὸς αὐτούς, "Όταν κληθῆς 8 ὑπό τινος εἰς γάμους,²¹ μὴ κατακλιθῆς²² εἰς τὴν πρωτοκλισίαν:¹⁹ μήποτε²³ ἐντιμότερός²⁴ σου ἦ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἐλθὼν ὁ 9 σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι, Δὸς τούτῳ τόπον: καὶ τότε ἄρξῃ μετ' αἰσχύνης²⁵ τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν.²⁶ Άλλ' ὅταν κληθῆς, 10

¹ εὐλογέω, bless. ² ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ³ παρατηρέω, watch closely, observe scrupulously. ⁴ ὑδρωπικός, suffering from dropsy or edema. ⁵ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ⁴ νομικός, pertaining to the law. ⁷ ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ⁵ θεραπεύω, heal, care for. ⁵ ἡσυχάζω, be still, be silent. ¹⁰ ἔπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹¹ ἰάομαι, heal. ¹² βοῦς, ὁ, οχ, cow. ¹³ φρέαρ, ος, τό, well, pit. ¹⁴ ἐμπίπτω, fall into, fall in. ¹⁵ ἀνασπάω, draw up, pull up. ¹⁶ ἰσχύω, be strong, able. ¹⁻ ἀνταποκρίνομαι, answer again, contradict. ¹¹ ἐπέχω, hold fast, hold toward. ¹² πρωτοκλισία, ας, ἡ, chief place. ²⁰ ἐκλέγομαι, choose, elect. ²¹ γάμος, ου, ὁ, marriage, wedding. ²² κατακλίνω, make to lie down, recline. ²³ μήποτε, never, lest perchance. ²⁴ ἔντιμος, valued, precious. ²⁵ αἰσχύνη, ης, ἡ, shame. ²⁶ κατέχω, hold back, hold fast.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 14:11

πορευθεὶς ἀνάπεσε¹ εἰς τὸν ἔσχατον τόπον: ἵνα, ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώς σε, εἴπῃ σοι, Φίλε,² προσανάβηθι³ ἀνώτερον:⁴ τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον τῶν συνανακειμένων⁵ σοι. Ὅτι πᾶς ὁ 11 ὑψῶν⁶ ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν⁻ ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.⁶

"Ελεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν, "Όταν ποιῆς ἄριστον® ἢ 12 δεῖπνον," μὴ φώνει¹⁰ τοὺς φίλους² σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς συγγενεῖς¹¹ σου, μηδὲ γείτονας¹² πλουσίους:¹³ μήποτε¹⁴ καὶ αὐτοί σε ἀντικαλέσωσιν,¹⁵ καὶ γένηταί σοι ἀνταπόδομα.¹⁶ 13 ἀλλὰ' ὅταν ποιῆς δοχήν,¹⁷ κάλει πτωχούς,¹⁸ ἀναπήρους,¹⁹ χωλούς,²⁰ τυφλούς: καὶ μακάριος ἔση, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί²¹ σοι: 14 ἀνταποδοθήσεται²¹ γάρ σοι ἐν τῆ ἀναστάσει²² τῶν δικαίων.

Ακούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ, Μακάριος, 15 ος φάγεται ἄριστον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, 16 Ἄνθρωπός τις ἐποίησεν δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσεν πολλούς: 17 καὶ ἀπέστειλεν τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου ἐἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις, Ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά²³ ἐστιν πάντα. Καὶ 18

¹ ἀναπίπτω, recline, lie down. ² φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ³ προσαναβαίνω, go up, move up. ⁴ ἀνώτερον, higher, more honorable place. ⁵ συνανάκειμαι, recline at table with. ⁶ ὑψόω, lift up, exalt. ⁷ ταπεινόω, humble, humiliate. ⁸ ἄριστον, ου, τό, breakfast. ⁹ δείπνον, ου, τό, supper, dinner. ¹⁰ φωνέω, call, crow. ¹¹ συγγενής, kindred, relative. ¹² γείτων, ονος, ὁ, neighbor. ¹³ πλούσιος, rich. ¹⁴ μήποτε, never, lest perchance. ¹⁵ ἀντικαλέω, invite in return. ¹⁶ ἀνταπόδομα, τος, τό, repayment, reward. ¹⁷ δοχή, ῆς, ἡ, reception, banquet. ¹⁸ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ¹⁹ ἀνάπηρος, crippled, maimed. ²⁰ χωλός, lame, deprived of a foot. ²¹ ἀνταποδίδωμι, recompense, repay. ²² ἀνάστασις, εως, ἡ, resurrection, rising again. ²³ ἕτοιμος, ready, prepared.

Κατὰ Λουκᾶν 14:19 Byzantine NT

ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι¹ πάντες. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ, Άγρὸν² ἠγόρασα,³ καὶ ἔχω ἀνάγκην⁴ ἐξελθεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν: έρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. Καὶ ἕτερος εἶπεν, Ζεύγη βοῶν 19 ηγόρασα³ πέντε, ταὶ πορεύομαι δοκιμάσαι⁸ αὐτά: ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. Καὶ ετερος εἶπεν, Γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ 20 τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. Καὶ παραγενόμενος ο δοῦλος ἐκεῖνος 21 ἀπήγγειλεν τῷ κυρίω αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὀργισθεὶς 2 δ οἰκοδεσπότης 13 εἶπεν τῷ δούλῳ αὐτοῦ, "Εξελθε ταγέως 14 εἰς τὰς πλατείας ^{15} καὶ ρύμας ^{16} τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς ^{17} καὶ ἀναπήρους ^{18} καὶ χωλούς ^{19} καὶ τυφλούς εἰσάγαγε ^{20} ὧδε. Καὶ εἶπεν 22 ό δοῦλος, Κύριε, γέγονεν ώς ἐπέταξας, 21 καὶ ἔτι τόπος ἐστίν. Καὶ 23 είπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον, "Εξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμούς, ^{22} καὶ ἀνάγκασον ^{23} εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθ $\tilde{\eta}^{24}$ ὁ οἶκός μου. Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων 24 γεύσεταί ^{25} μου τοῦ δείπνου. ^{26} Πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί, ^{27} ὀλίγοι ^{28} δὲ ἐκλεκτοί.²⁹

¹ παραιτέομαι, make excuse, refuse. ² ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ³ ἀγοράζω, buy. ⁴ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ⁵ ζεῦγος, ους, τό, yoke, team. ⁶ βοῦς, ὁ, οx, cow. ⁷ πέντε, five, 5. ⁸ δοκιμάζω, prove, approve. ⁹ γαμέω, marry. ¹⁰ παραγίνομαι, come, arrive. ¹¹ ἀπαγγέλλω, announce, report. ¹² ὀργίζω, irritate, provoke. ¹³ οἰκοδεσπότης, ου, ὁ, householder, head of a household. ¹⁴ ταχέως, quickly, soon. ¹⁵ πλατεῖα, ας, ἡ, street. ¹⁶ ῥύμη, ης, ἡ, narrow street, lane. ¹⁷ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ¹⁸ ἀνάπηρος, crippled, maimed. ¹⁹ χωλός, lame, deprived of a foot. ²⁰ εἰσάγω, lead in, bring in. ²¹ ἐπιτάσσω, command, give order. ²² φραγμός, οῦ, ὁ, wall, fence. ²³ ἀναγκάζω, force, compel. ²⁴ γεμίζω, fill, load. ²⁵ γεύομαι, taste, experience. ²⁶ δεῖπνον, ου, τό, supper, dinner. ²⁷ κλητός, called, summoned. ²⁸ ὁλίγος, little, few. ²⁹ ἐκλεκτός, chosen, elect.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 14:25

Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί: καὶ στραφεὶς εἶπεν πρὸς 25 αὐτούς, Εἴ τις ἔρχεται πρός με, καὶ οὐ μισεί τον πατέρα αὐτοῦ, 26 καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς άδελφούς, καὶ τὰς άδελφάς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, οὐ δύναταί μου μαθητής είναι. Καὶ ὅστις οὐ βαστάζει᾽ τὸν σταυρὸν ²⁷ αὐτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω ^{7} μου, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής. 28 Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, ὁ θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι, οὐχὶ πρῶτον καθίσας¹⁰ ψηφίζει¹¹ τὴν δαπάνην,¹² εἰ ἔχει τὰ εἰς ἀπαρτισμόν;¹³ 29 Ίνα μήποτε, 14 θέντος αὐτοῦ θεμέλιον 15 καὶ μὴ ἰσχύοντος 16 έκτελέσαι, πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται ἐμπαίζειν αὐτῷ, 30 λέγοντες, ὅτι Οὖτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν, καὶ οὐκ ἴσχυσεν¹6 ἐκτελέσαι.¹7 "Η τίς βασιλεὺς πορευόμενος συμβαλεῖν¹9 31 έτέρω βασιλεῖ εἰς πόλεμον ^{20} οὐχὶ καθίσας ^{10} πρώτον βουλεύεται ^{21} εἰ δυνατός ^{22} ἐστιν ἐν δέκα ^{23} χιλιάσιν ^{24} ἀπαντῆσαι ^{25} τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων²⁴ ἐρχομένω ἐπ' αὐτόν; Εἰ δὲ μήγε, z^{27} ἔτι πόρρω αὐτοῦ 32 όντος, πρεσβείαν²⁹ ἀποστείλας ἐρωτῷ τὰ πρὸς εἰρήνην. Οὕτως 33 οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσιν τοῖς ἑαυτοῦ ύπάρχουσιν, οὐ δύναταί μου εἶναι μαθητής. Καλὸν τὸ ἄλας: 34

¹ συμπορεύομαι, come together, travel with. ² στρέφω, turn, am converted. ³ μισέω, hate, detest. ⁴ ἀδελφή, ῆς, ἡ, sister. ⁵ βαστάζω, bear, carry. ⁶ σταυρός, οῦ, ὁ, cross. ⁷ ὀπίσω, behind, after (gen). ⁸ πύργος, ου, ὁ, tower, fortified structure. ⁹ οἰκοδομέω, build up, construct. ¹⁰ καθίζω, seat, sit. ¹¹ ψηφίζω, count up, calculate. ¹² δαπάνη, ης, ἡ, cost, expense. ¹³ ἀπαρτισμός, οῦ, ὁ, completion, perfection. ¹⁴ μήποτε, never, lest perchance. ¹⁵ θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. ¹⁶ ἰσχύω, be strong, able. ¹⁷ ἐκτελέω, finish, complete. ¹⁸ ἐμπαίζω, mock. ¹⁹ συμβάλλω, discuss, consider. ²⁰ πόλεμος, ου, ὁ, war, battle. ²¹ βουλεύω, deliberate, take counsel. ²² δυνατός, powerful, possible. ²³ δέκα, ten, 10. ²⁴ χιλιάς, άδος, ἡ, thousand. ²⁵ ἀπαντάω, meet, encounter. ²⁶ εἴκοσι, twenty, 20. ²⁷ μήγε, otherwise (used in the phrase εἰ δὲ μήγε). ²⁸ πόρρω, far (away), far. ²⁹ πρεσβεία, ας, ἡ, ambassador, embassy. ³⁰ ἀποτάσσομαι, set apart, take leave of. ³¹ ἄλας, ατος, τό, salt.

Κατὰ Λουκᾶν 14:35 Byzantine NT

δὲ τὸ ἄλας¹ μωρανθῆ,² ἐν τίνι ἀρτυθήσεται;³ Οὔτε εἰς γῆν οὔτε 35 εἰς κοπρίαν⁴ εὔθετόν⁵ ἐστιν: ἔξω βάλλουσιν αὐτό. Ὁ ἔχων ὧτα⁴ ἀκούειν ἀκουέτω.

⁵Ησαν δὲ ἐγγίζοντες⁷ αὐτῷ πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοί, 15 ἀκούειν αὐτοῦ. Καὶ διεγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς 2 λέγοντες ὅτι Οὖτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται, καὶ συνεσθίει αὐτοῖς.

Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων, Τίς 3 ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν¹³ πρόβατα,¹⁴ καὶ ἀπολέσας εν ἐξ αὐτῶν, οὐ καταλείπει¹⁵ τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα¹⁶ ἐν τῇ ἐρήμω,¹² καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, εως εὕρῃ αὐτό; Καὶ εὑρὼν 5 ἐπιτίθησιν¹⁶ ἐπὶ τοὺς ὤμους¹⁰ ἑαυτοῦ χαίρων. Καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν 6 οἶκον, συγκαλεῖ²⁰ τοὺς φίλους²¹ καὶ τοὺς γείτονας,²² λέγων αὐτοῖς, Συγχάρητέ²³ μοι, ὅτι εὖρον τὸ πρόβατόν¹⁴ μου τὸ ἀπολωλός. 7 Λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι,²⁴ ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα¹⁶ δικαίοις, οἵτινες οὐ χρείαν²⁵ ἔχουσιν μετανοίας.²⁶

¹ ἄλας, ατος, τό, salt. ² μωραίνω, make foolish, make tasteless. ³ ἀρτύω, season, make salty. ⁴ κοπρία, ας, ή, manure pile, manure. ⁵ εὐθετος, useful, fit. ⁶ οὖς, ους, τό, ear. ⁷ ἐγγίζω, come near, approach. ⁸ τελώνης, ου, ό, tax collector, collector of taxes. ⁹ ἀμαρτωλός, ου, ό, sinner. ¹⁰ διαγογγύζω, complain, grumble. ¹¹ προσδέχομαι, receive, wait for. ¹² συνεσθίω, eat with. ¹³ ἐκατόν, hundred, 100. ¹⁴ πρόβατον, ου, τό, sheep. ¹⁵ καταλείπω, leave, leave behind. ¹⁶ ἐννέα, nine, 9. ¹⁷ ἔρημος, ου, ή, wilderness, desert. ¹⁸ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ¹⁹ δμος, ου, ό, shoulder. ²⁰ συγκαλέω, call together. ²¹ φίλος, ου, ό, loving, friend. ²² γείτων, ονος, ό, neighbor. ²³ συγχαίρω, rejoice with. ²⁴ μετανοέω, repent, change my mind. ²⁵ χρεία, ας, ή, need, necessity. ²⁶ μετάνοια, ας, ή, repentance, change of mind.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 15:8

"Η τίς γυνὴ δραχμὰς¹ ἔχουσα δέκα,² ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν¹ μίαν, 8 οὐχὶ ἄπτει³ λύχνον,⁴ καὶ σαροῖ⁵ τὴν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς⁶ ἔως ὅτου⁻ εὕρῃ; Καὶ εὑροῦσα συγκαλεῖται⁶ τὰς φίλαςఄ καὶ τὰς 9 γείτονας,¹⁰ λέγουσα, Συγχάρητέ¹¹ μοι, ὅτι εὖρον τὴν δραχμὴν¹ ἢν ἀπώλεσα. Οὕτως, λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων 10 τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἀμαρτωλῷ¹² μετανοοῦντι.¹³

Εἶπεν δέ, Ἄνθρωπός τις εἶχεν δύο υἰούς: καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος 11 αὐτῶν τῷ πατρί, Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον 15 μέρος 16 τῆς οὐσίας. 17 Καὶ διείλεν 18 αὐτοίς τὸν βίον. 19 Καὶ μετ' οὐ πολλὰς 13 ἡμέρας συναγαγὼν ἄπαντα 20 ὁ νεώτερος 14 υἱὸς ἀπεδήμησεν 21 εἰς χώραν 22 μακράν, 23 καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν 24 τὴν οὐσίαν 17 αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτως. 25 Δαπανήσαντος 26 δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο λιμὸς 27 14 ἰσχυρὸς 28 κατὰ τὴν χώραν 22 ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. 29 Καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη 30 ἐνὶ τῶν πολιτῶν 31 τῆς 15 χώρας 22 ἐκείνης: καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς 23 αὐτοῦ βόσκειν 33 χοίρους. 34 Καὶ ἐπεθύμει 35 γεμίσαι 36 τὴν κοιλίαν 37 αὐτοῦ 16 ἀπὸ τῶν κερατίων 36 ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι: 34 καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ.

¹δραχμή, ῆς, ἡ, drachma, coin. ² δέκα, ten, 10. ³ ἄπτω, touch, kindle. ⁴λύχνος, ου, ὁ, lamp, lantern. ⁵ σαρόω, sweep, sweep using a broom. ⁶ ἐπιμελῶς, carefully, diligently. ⁻ ὅτου, until. ⁵ συγκαλέω, call together. ⁰ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ¹⁰ γείτων, ονος, ὁ, neighbor. ¹¹ συγχαίρω, rejoice with. ¹² ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ¹³ μετανοέω, repent, change my mind. ¹⁴ νέος, new, young. ¹⁵ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ¹⁶ μέρος, ους, τό, part, portion. ¹⁻ οὐσία, ας, ἡ, property, estate. ¹⁵ διαιρέω, distribute, divide. ¹⁰ βίος, ου, ὁ, life, manner of life. ²⁰ ἄπας, each, every. ²¹ ἀποδημέω, go abroad, go on a journey. ²² χώρα, ας, ἡ, land, region. ²³ μακρός, long, far distant. ²⁴ διασκορπίζω, scatter, separate. ²⁵ ἀσώτως, wastefully, recklessly. ²⁶ δαπανάω, spend, spend freely. ²⁻ λιμός, οῦ, ὁ, hunger, famine. ²⁵ ἰσχυρός, strong, mighty. ²⁰ ὑστερέω, lack, need. ³⁰ κολλάω, glue, cleave. ³¹ πολίτης, ου, ὁ, citizen. ³² ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ³³ βόσκω, feed. ³⁴ χοῖρος, ου, ὁ, swine, pig. ⁵⁵ ἐπιθυμέω, desire, long for. ³⁶ γεμίζω, fill, load. ³⁻ κοιλία, ας, ἡ, belly, womb. ³⁶ κεράτιον, ου, τό, carob pods, husk of the carob.

Κατὰ Λουκᾶν 15:17 Byzantine NT

Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν εἶπεν, Πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου 17περισσεύουσιν ^{3} ἄρτων, έγω δὲ λιμ $\tilde{\omega}^4$ ἀπόλλυμαι: ἀναστὰς 18 πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ, Πάτερ, ἥμαρτον ^{5} εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου: καὶ οὐκέτι ^{6} εἰμὶ ἄξιος ^{7} κληθηναι υίός σου: ποίησόν με ώς ένα τῶν μισθίων σου. Καὶ 20 άναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. ετι δὲ αὐτοῦ μακρὰν $^{\rm s}$ ἀπέχοντος, είδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐσπλαγχνίσθη, αὶ δραμών 11 ἐπέπεσεν 12 ἐπὶ τὸν τράγηλον 13 αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν 14 αὐτόν. Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ υίός, Πάτερ, ἥμαρτον ^{5} εἰς τὸν οὐρανὸν 21 καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υίός σου. Εἶπεν 22 δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ, Ἐξενέγκατε 15 τὴν στολὴν 16 την πρώτην καὶ ἐνδύσατε¹⁷ αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον¹⁸ εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα¹' εἰς τοὺς πόδας: καὶ ἐνέγκαντες τὸν 23 μόσχον ^{20} τὸν σιτευτὸν ^{21} θύσατε, ^{22} καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν: ^{23} 24 ότι ούτος ὁ υίός μου νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησεν: 4 καὶ ἀπολωλώς ἦν, καὶ εὑρέθη. Καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι.23 την δὲ ὁ υίὸς αὐτοῦ ὁ 25 πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ: εκαὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν επροικία, ἤκουσεν συμφωνίας ^{27} καὶ χορῶν. ^{28} Καὶ προσκαλεσάμενος ^{29} ἕνα 26

¹ πόσος, how many? how great? ² μίσθιος, ου, ό, day laborer, hired servant. ³ περισσεύω, abound, be rich. ⁴ λιμός, οῦ, ό, hunger, famine. ⁵ ἀμαρτάνω, I sinned. ⁶ οὐκέτι, no longer, no more. ⁷ ἄξιος, worthy, deserving. ⁸ μακράν, far away. ⁹ ἀπέχω, received, obtain. ¹⁰ σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on. ¹¹ τρέχω, run, exercise myself. ¹² ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ¹³ τράχηλος, ου, ό, neck. ¹⁴ καταφιλέω, kiss fervently, kiss affectionately. ¹⁵ ἐκφέρω, carry out, bring forth. ¹⁶ στολή, ῆς, ἡ, equipment, apparel. ¹⁷ ἐνδύω, put on, clothe. ¹⁸ δακτύλιος, ου, ὁ, ring, finger ring. ¹⁹ ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe. ²⁰ μόσχος, ου, ὁ, calf. ²¹ σιτευτός, fattened. ²² θύω, sacrifice, kill. ²³ εὐφραίνω, rejoice, cheer. ²⁴ ἀναζάω, live again, be resurrected. ²⁵ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ²⁶ ἐγγίζω, come near, approach. ²⁷ συμφωνία, ας, ἡ, music, symphony. ²⁸ χορός, οῦ, ὁ, choral dance, dancing. ²⁹ προσκαλέω, summon.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 15:27

τών παίδων, ἐπυνθάνετο² τί εἴη ταῦτα. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι Ὁ 27 ἀδελφός σου ἤκει: καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. Ὠργίσθη δέ, καὶ 28 οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν: ὁ οὖν πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθών παρεκάλει αὐτόν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ πατρί, Ἰδού, τοσαῦτα ετη ετη 29 δουλεύω σοι, καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε δὸωκας ἔριφον, τὰνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ. Ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὖτος ὁ καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ 30 πορνῶν ἢλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν. Ὁ δὲ 31 εἶπεν αὐτῷ, Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά εστιν. Εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει: ὅτι ὁ ἀδελφός σου 32 οὖτος νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησεν: καὶ ἀπολωλὼς ἦν, καὶ εὑρέθη.

"Ελεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, "Ανθρωπός τις ἦν 16 πλούσιος,²⁴ ὃς εἶχεν οἰκονόμον:²⁵ καὶ οὖτος διεβλήθη²⁶ αὐτῷ ὡς διασκορπίζων²⁷ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. Καὶ φωνήσας²⁸ αὐτὸν εἶπεν 2 αὐτῷ, Τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ᾿Απόδος²⁹ τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας³⁰ σου: οὐ γὰρ δυνήση ἔτι οἰκονομεῖν.³¹ Εἶπεν δὲ ἐν 3

¹ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ² πυνθάνομαι, inquire, ask. ³ ἥκω, have come, am present. ⁴ θύω, sacrifice, kill. ⁵ μόσχος, ου, ὁ, calf. ⁶ σιτευτός, fattened. ⁷ ὑγιαίνω, be in good health, am well. ⁸ ἀπολαμβάνω, receive from, get back. ⁹ ὀργίζω, irritate, provoke. ¹⁰ τοσοῦτος, so great, so much. ¹¹ ἔτος, ους, τό, year. ¹² δουλεύω, serve, am a slave. ¹³ οὐδέποτε, never. ¹⁴ παρέρχομαι, pass by, go by. ¹⁵ ἔριφος, ου, ὁ, young goat, kid. ¹⁶ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ¹⁷ εὐφραίνω, rejoice, cheer. ¹⁸ κατεσθίω, eat up, devour. ¹⁹ βίος, ου, ὁ, life, manner of life. ²⁰ πόρνη, ης, ἡ, prostitute. ²¹ πάντοτε, always, at all times. ²² σός, your, yours. ²³ ἀναζάω, live again, be resurrected. ²⁴ πλούσιος, rich. ²⁵ οἰκονόμος, ου, ὁ, manager, steward. ²⁶ διαβάλλω, bring charges, report. ²⁷ διασκορπίζω, scatter, separate. ²⁸ φωνέω, call, crow. ²⁹ ἀποδίδωμι, give back, pay. ³⁰ οἰκονομία, ας, ἡ, stewardship, administration. ³¹ οἰκονομέω, manage, administer.

Κατὰ Λουκᾶν 16:4 Byzantine NT

ξαυτῷ ὁ οἰκονόμος, Τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται² τὴν ἀπ' ἐμοῦ; Σκάπτειν * οἰκονομίαν³ ούκ ἰσγύω, αἰσχύνομαι. Έχνων τί ποιήσω, ἵνα, ὅταν μετασταθῶ ^{s} τῆς 4δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν. οἰκονομίας,3 προσκαλεσάμενος ενα εκαστον των χρεωφειλετων τοῦ κυρίου έαυτοῦ, ἔλεγεν τῷ πρώτῳ, Π όσον ^{11} ὀφείλεις ^{12} τῷ κυρίῳ μου; $^{\circ}$ Ο 6 δὲ εἶπεν, Έκατὸν ^{13} βάτους ^{14} ἐλαίου. ^{15} Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Δέξαι σου τὸ γράμμα, 16 καὶ καθίσας 17 ταχέως 18 γράψον πεντήκοντα. 19 7 "Επειτα²⁰ έτέρω εἶπεν, Σ ὺ δὲ πόσον¹¹ ὀΦείλεις; ¹² O δὲ εἶπεν, Έκατὸν ^{13} κόρους ^{21} σίτου. ^{22} Καὶ λέγει αὐτῷ, Δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ γράψον ὀγδοήκοντα.²³ Καὶ ἐπήνεσεν²⁴ ὁ κύριος τὸν 8 οἰκονόμον ^{1} τῆς ἀδικίας ^{25} ὅτι Φρονίμως ^{26} ἐποίησεν: ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι²⁷ ύπὲρ τοὺς υίοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν επην ξαυτῶν εἰσίν. Κὰγὼ ὑμῖν λέγω, Ποιήσατε ξαυτοῖς 9 Φίλους ^{29} ἐκ τοῦ μαμων $\tilde{a}^{30}$ τῆς ἀδικίας, ^{25} ἵνα, ὅταν ἐκλίπητε, ^{31} δέξωνται ύμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς. $^{^{32}}$ $\circ$ πιστὸς ἐν ἐλαχίστω $^{^{33}}$ ^{10} καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστιν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστ $ω^{33}$ ἄδικος ω^{34} καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ^{34} ἐστιν. Εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκ ^{34} μαμων ^{30} πιστοὶ οὐκ 11

¹ οἰκονόμος, ου, ὁ, manager, steward. ² ἀφαιρέω, take away, smite off. ³ οἰκονομία, ας, ἡ, stewardship, administration. ⁴ σκάπτω, dig. ⁵ ἰσχύω, be strong, able. ⁶ ἐπαιτέω, beg, ask alms. ⁻ αἰσχύνομαι, dishonor, put to shame. ⁶ μεθίστημι, remove, turn away. ⁶ προσκαλέω, summon. ¹0 χρεωφειλέτης, ου, ὁ, debtor. ¹¹ πόσος, how many? how great? ¹² ὀφείλω, owe, ought. ¹³ ἐκατόν, hundred, 100. ¹⁴ βάτος, ου, ὁ, bath (a liquid measure). ¹⁵ ἔλαιον, ου, τό, olive oil. ¹⁶ γράμμα, τος, τό, letter, writings. ¹⁻ καθίζω, seat, sit. ¹⁶ ταχέως, quickly, soon. ¹⁰ πεντήκοντα, fifty, 50. ²⁰ ἔπειτα, then, after this. ²¹ κόρος, ου, ὁ, measure, dry measure. ²² σῖτος, ου, ὁ, wheat, grain. ²³ ὀγδοήκοντα, eighty, 80. ²⁴ ἐπαινέω, praise, commend. ²⁵ ἀδικία, ας, ἡ, unrighteousness. ²⁶ φρονίμως, prudently, shrewdly. ²⁻ φρόνιμος, prudent, wise. ²ఠ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ²⁰ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ³⁰ μαμωνᾶς, ᾶ, ὁ, riches, mammon. ³¹ ἐκλείπω, fail, cease. ³² σκηνή, ῆς, ἡ, tent, tabernacle. ³³ ἐλάχιστος, least, smallest. ³⁴ ἄδικος, unjust, unrighteous.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 16:12

έγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν¹ τίς ὑμῖν πιστεύσει; Καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ 12 πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον³ τίς ὑμῖν δώσει; Οὐδεὶς 13 οἰκέτης⁴ δύναται δυσὶν κυρίοις δουλεύειν:⁵ ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει: ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει.⁵ Οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν⁵ καὶ μαμωνᾳ.²

"Ηκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι 14 ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ύμεῖς 15 ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἐαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν: ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται ἔως 16 Ἰωάννου: ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. Εὐκοπώτερον δέ ἐστιν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν 17 γῆν παρελθεῖν, ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν. Πᾶς ὁ 18 ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἐτέραν μοιχεύει: αὶ πᾶς ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει. 20

¹ ἀληθινός, true, genuine. ² ἀλλότριος, strange, foreign. ³ ὑμέτερος, your. ⁴ οἰκέτης, ου, ὁ, house servant, household servant. ⁵ δουλεύω, serve, am a slave. ⁶ μισέω, hate, detest. ⁷ ἀντέχομαι, hold, hold fast. ⁸ καταφρονέω, think little of, despise. ⁹ μαμωνᾶς, ᾶ, ὁ, riches, mammon. ¹⁰ φιλάργυρος, fond of money, avaricious. ¹¹ ἐκμυκτηρίζω, ridicule, sneer. ¹² δικαιόω, justify, pronounce righteous. ¹³ ὑψηλός, high, lofty. ¹⁴ βδέλυγμα, τος, τό, detestable thing, abomination. ¹⁵ βιάζω, use force, violence. ¹⁶ εὐκοπώτερον, easier. ¹⁷ παρέρχομαι, pass by, go by. ¹⁸ κεραία, ας, ή, projection, hook. ¹⁹ γαμέω, marry. ²⁰ μοιχεύω, commit adultery.

Κατὰ Λουκᾶν 16:19 Byzantine NT

"Ανθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος,¹ καὶ ἐνεδιδύσκετο² πορφύραν³ καὶ 19 βύσσον, έὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. Πτωχὸς δέ τις 20 ην ονόματι Λάζαρος, δς έβέβλητο πρὸς τὸν πυλώνα αὐτοῦ ήλκωμένος ^{10} καὶ ἐπιθυμῶν ^{11} χορτασθῆναι ^{12} ἀπὸ τῶν ψιχίων ^{13} τῶν 21 πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου: ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες έρχόμενοι ἀπέλειχον¹⁶ τὰ ἕλκη¹⁷ αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν 22 τὸν πτωχόν, καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον¹⁹ Άβραάμ: ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιος, παὶ ἐτάφη. 20 Καὶ 23 ἐν τῷ $(A \delta)^{21}$ ἐπάρας $(A \delta)^{22}$ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, δρᾶ τὸν Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ Λάζαρον έν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπεν, Πάτερ 24 Άβραάμ, ἐλέησόν²6 με, καὶ πέμψον Λάζαρον,* ἵνα βάψη²7 τὸ άκρον ^{28} τοῦ δακτύλου ^{29} αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξη ^{30} τὴν γλῶσσάν μου: ὅτι ὀδυνῶμαι³¹ ἐν τῆ φλογι̂³² ταύτη. Εἶπεν δὲ 25 Άβραάμ, Τέκνον, μνήσθητι³³ ὅτι ἀπέλαβες³⁴ σὺ τὰ ἀγαθά σου ἐν τῆ ζωῆ σου, καὶ Λάζαρος δμοίως τὰ κακά: νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σù δὲ ὀδυνᾶσαι. ^{31} Καὶ ἐπὶ πᾶσιν τούτοις, μεταξύ ^{36} 26 ήμων καὶ ὑμων χάσμα³⁷ μέγα ἐστήρικται,³⁸ ὅπως οἱ θέλοντες

¹πλούσιος, rich. ²ἐνδιδύσκω, dress, put on. ³πορφύρα, ας, ή, purple (cloth), purple garment. ⁴βύσσος, ου, ή, fine linen, cotton. ⁵ εὑφραίνω, rejoice, cheer. ⁶λαμπρως, splendidly, magnificently. ⁷πτωχός, poor, poor man (as a noun). ⁸ Λάζαρος, ου, ό, Lazarus, Eliezer. ⁹πυλών, ώνος, ό, vestibule, gateway. ¹⁰ ἐλκόω, afflict with sores. ¹¹ ἐπιθυμέω, desire, long for. ¹²χορτάζω, eat until full, be filled. ¹³ ψιχίον, ου, τό, crumb, scrap. ¹⁴ τράπεζα, ης, ή, table. ¹⁵ κύων, ος, ό, dog. ¹⁶ ἀπολείχω, lick off, lick clean. ¹⁷ ἔλκος, ους, τό, wound, sore. ¹⁸ ἀποφέρω, carry off, bear away. ¹⁹κόλπος, ου, ό, bosom, breast. ²⁰ θάπτω, bury. ²¹ ἤδης, ου, ό, Hades. ²² ἐπαίρω, lift up, raise. ²³ βάσανος, ου, ή, torture, torment. ²⁴ μακρόθεν, from afar, afar. ²⁵ φωνέω, call, crow. ²⁶ ἐλεέω, have mercy, pity. ²⁷ βάπτω, dip, dye. ²⁸ ἄκρον, ου, τό, high point, boundary. ²⁹ δάκτυλος, ου, ό, finger. ³⁰ καταψύχω, cool off, refresh. ³¹ ὁδυνάω, torment, pain. ³² φλόζ, φλογός, ή, flame. ³³ μιμνήσκομαι, remember, recall. ³⁴ ἀπολαμβάνω, receive from, get back. ³⁵ ὁμοίως, likewise, in like manner. ³⁶ μεταξύ, between, after. ³⁷ χάσμα, τος, τό, chasm, gap. ³⁸ στηρίζω, establish, fix firmly.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 16:27

διαβῆναι¹ ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν² πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν.³ Εἶπεν δέ, Ἐρωτῶ οὖν σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς 27 αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, ἔχω γὰρ πέντε⁴ ἀδελφούς, 28 ὅπως διαμαρτύρηται⁵ αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. Αέγει αὐτῷ Ἀβραάμ, Ἔχουσιν 29 Μωσέα καὶ τοὺς προφήτας: ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν, 30 Οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ: ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῆ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. Εἶπεν δὲ αὐτῷ, Εἰ Μωσέως καὶ τῶν 31 προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδέ, ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ, πεισθήσονται.

Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς, Ἀνένδεκτόν ἐστιν τοῦ μὴ ἐλθεῖν τὰ 17 σκάνδαλα: οὐαὶ δὲ δι' οἱ ἔρχεται. Λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ μύλος 2 ὀνικὸς περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίση ἔνα τῶν μικρῶν πούτων. 3 Προσέχετε ἐσ ἐαυτοῖς. Ἐὰν δὲ ἀμάρτη εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ: καὶ ἐὰν μετανοήση, ἄφες αὐτῷ. Καὶ ἐὰν 4 ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἀμάρτη εἰς σέ, καὶ ἐπτάκις τῆς ἡμέρας ἐμάρτη.

¹ διαβαίνω, go through, cross. ² ἐκεῖθεν, from there, from that place. ³ διαπεράω, cross over, pass through. ⁴ πέντε, five, 5. ⁵ διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ⁶ βάσανος, ου, ἡ, torture, torment. ⁷ μετανοέω, repent, change my mind. ⁸ ἀνένδεκτος, impossible. ⁹ σκάνδαλον, ου, τό, cause of stumbling, snare. ¹⁰ οὐαί, woe! alas! woe! ¹¹ λυσιτελέω, be better, more advantageous. ¹² μύλος, ου, ό, mill, millstone. ¹³ ὀνικός, of or for an ass. ¹⁴ περίκειμαι, be around, surround. ¹⁵ τράχηλος, ου, ό, neck. ¹⁶ ῥίπτω, throw, cast. ¹⁷ σκανδαλίζω, cause to stumble. ¹⁸ μικρός, small, little. ¹⁹ προσέχω, take head of, attend to. ²⁰ ἁμαρτάνω, sin. ²¹ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ²² ἐπτάκις, seven times. ²³ ἐπιστρέφω, turn to, return.

Κατὰ Λουκᾶν 17:5

Καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ, Πρόσθες¹ ἡμῖν πίστιν. Εἶπεν δὲ 5 ὁ κύριος, Εἰ ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον² σινάπεως,³ ἐλέγετε ἄν τῆ συκαμίνῳ⁴ ταὐτῃ, Ἐκριζώθητι,⁵ καὶ φυτεύθητι⁴ ἐν τῆ θαλάσσῃ: καὶ ὑπἡκουσεν⁻ ἄν ὑμῖν. Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων 7 ἀροτριῶντα⁵ ἢ ποιμαίνοντα,² ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ¹⁰ ἐρεῖ εὐθέως, Παρελθὼν¹¹ ἀνάπεσε:¹² ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ, Ἑτοίμασον¹³ δτί δειπνήσω,¹⁴ καὶ περιζωσάμενος¹⁵ διακόνει¹⁰ μοι, ἔως φάγω καὶ πίω: καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; Μὴ χάριν ἔχει τῷ 9 δούλῳ ἐκείνῳ ὅτι ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα;¹⁻ Οὐ δοκῶ. Οὕτως 10 καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα¹⁻ ὑμῖν, λέγετε ὅτι Δοῦλοι ἀχρεῖοί¹⁵ ἐσμεν: ὅτι δ ὀφείλομεν¹ゥ ποιῆσαι πεποιήκαμεν.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ αὐτὸς 11 διήρχετο²⁰ διὰ μέσου Σαμαρείας²¹ καὶ Γαλιλαίας. Καὶ 12 εἰσερχομένου αὐτοῦ εἴς τινα κώμην,²² ἀπήντησαν²³ αὐτῷ δέκα²⁴ λεπροὶ²⁵ ἄνδρες, οἳ ἔστησαν πόρρωθεν:²⁶ καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνήν, 13 λέγοντες, Ἰησοῦ, ἐπιστάτα,²⁷ ἐλέησον²⁸ ἡμᾶς. Καὶ ἰδὼν εἶπεν 14

¹προστίθημι, add, add to. ²κόκκος, ου, ό, grain, seed. ³ σίναπι, εως, τό, mustard plant, mustard. ⁴συκάμινος, ου, ή, mulberry tree, sycamore tree. ⁵ἐκριζόω, uproot, root out. ⁶ φυτεύω, plant. ⁷ ὑπακούω, obey, listen. ⁸ ἀροτριάω, plow. ⁹ ποιμαίνω, shepherd, rule. ¹⁰ ἀγρός, ου, ό, field, farm. ¹¹ παρέρχομαι, pass by, go by. ¹² ἀναπίπτω, recline, lie down. ¹³ ἐτοιμάζω, prepare, make ready. ¹⁴ δειπνέω, eat, dine. ¹⁵ περιζώννυμι, gird, gird round. ¹⁶ διακονέω, serve, minister. ¹⁷ διατάσσω, command, give orders to. ¹⁸ ἀχρεῖος, useless, worthless. ¹⁹ ὀφείλω, owe, ought. ²⁰ διέρχομαι, cross over, pass through. ²¹ Σαμάρεια, ας, ή, Samaria. ²² κώμη, ης, ή, village. ²³ ἀπαντάω, meet, encounter. ²⁴ δέκα, ten, 10. ²⁵ λεπρός, οῦ, ὁ, scaly, leprous. ²⁶ πόρρωθεν, from a distance, at a distance. ²⁷ ἐπιστάτης, ου, ὁ, chief, commander. ²⁸ ἐλεέω, have mercy, pity.

Byzantine NT Κατὰ Λουκάν 17:15

αὐτοῖς, Πορευθέντες ἐπιδείξατε¹ ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσιν.² Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτούς, ἐκαθαρίσθησαν.³ Εῖς δὲ ἐξ αὐτῶν, 15 ἰδὼν ὅτι ἰάθη,⁴ ὑπέστρεψεν,⁵ μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν θεόν: καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, 16 εὐχαριστῶν⁶ αὐτῷ: καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρείτης.⁻ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ 17 Ἰησοῦς εἶπεν, Οὐχὶ οἱ δέκα⁶ ἐκαθαρίσθησαν;³ Οἱ δὲ ἐννέα² ποῦ;¹⁰ 18 Οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντες⁵ δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς¹¹ οὖτος; Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀναστὰς πορεύου: ἡ πίστις 19 σου σέσωκέν σε.

Έπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων, πότε ¹² ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ 20 θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν, Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως: ¹³ οὐδὲ ἐροῦσιν, Ἰδοὺ ὧδε, ἤ, Ἰδοὺ ἐκεῖ. 21 Ἰδοὺ γάρ, ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ¹⁴ ὑμῶν ἐστίν.

Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς, Ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε¹ 22
μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἰοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ ὄψεσθε. 23
Καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν, Ἰδοὺ ὧδε, ἤ, Ἰδοὺ ἐκεῖ: μὴ ἀπέλθητε, μηδὲ
διώξητε.¹ "Ωσπερ¹ γὰρ ἡ ἀστραπὴ¹ ἡ ἀστράπτουσα¹ ἐκ τῆς ὑπ' 24
οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει,² οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ

¹ ἐπιδείκνυμι, show, prove. ² ἰερεύς, έως, ὁ, priest. ³ καθαρίζω, cleanse, make clean. ⁴ ἰάομαι, heal. ⁵ ὑποστρέφω, return, turn back. ⁶ εὐχαριστέω, give thanks, thank. ⁷ Σαμαρείτης, ου, ὁ, Samaritan. ⁸ δέκα, ten, 10. ⁹ ἐννέα, nine, 9. ¹⁰ ποῦ, where?. ¹¹ ἀλλογενής, οῦς, ὁ, foreigner, stranger. ¹² πότε, when? at what time? ¹³ παρατήρησις, εως, ἡ, observation, observance. ¹⁴ ἐντός, inside, among. ¹⁵ ἐπιθυμέω, desire, long for. ¹⁶ διώκω, pursue, persecute. ¹⁷ ἄσπερ, just as, even as. ¹⁸ ἀστραπή, ῆς, ἡ, lightning, brightness. ¹⁹ ἀστράπτω, flash, gleam. ²⁰ λάμπω, shine.

Κατὰ Λουκᾶν 17:25 Byzantine NT

άνθρώπου ἐν τῆ ἡμέρα αὐτοῦ. Πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ 25 παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. Καὶ 26 καθως ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Νῶε, ὁ οὕτως ὁ ἔσται καὶ ἐν ταῖς ήμέραις τοῦ υίοῦ τοῦ ἀνθρώπου. "Ησθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, 27 έξεγαμίζοντο, αχρι ής ήμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμός, 10 καὶ ἀπώλεσεν ἄπαντας. 11 Όμοίως 12 28 καὶ ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ: ^{1} ἤσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον, ^{1} ἀπὸ Σοδόμων, 18 ἔβρεξεν 19 πῦρ καὶ θεῖον 20 ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ ἀπώλεσεν ἄπαντας:" κατὰ ταῦτα ἔσται ή ἡμέρα ὁ υίὸς τοῦ 30 ανθρώπου αποκαλύπτεται.²¹ Έν ἐκείνη τῆ ἡμέρα, δς ἔσται ἐπὶ 31 τοῦ δώματος, 22 καὶ τὰ σκεύη 23 αὐτοῦ ἐν τῆ οἰκία, μὴ καταβάτω άραι αὐτά: καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ ^{24} ὁμοίως ^{12} μὴ ἐπιστρεψάτω ^{25} εἰς τὰ όπίσω. ^{26} Μνημονεύετε ^{27} τῆς γυναικὸς Λώτ. ^{13} $^{\circ}$ Ος ἐὰν ζητήση τὴν 32 ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι ἀπολέσει αὐτήν: καὶ ὃς ἐὰν ἀπολέση αὐτὴν ζωογονήσει $^{^{28}}$ αὐτήν. Λέγω ὑμῖν, ταύτη τῆ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ ^{34} κλίνης μιᾶς: εἶς παραληφθήσεται, καὶ ὁ ἔτερος ἀφεθήσεται. 35 Δ ύο ἔσονται ἀλήθουσαι $^{^{31}}$ ἐπὶ τὸ αὐτό: μία παραλη ϕ θήσεται, $^{^{30}}$ καὶ

¹πάσχω, suffer, am acted upon. ² ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ³γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ⁴Νῶε, ὁ, Noah. ⁵οὕτως, thus, so. ⁶ γαμέω, marry. ⁷ ἐκγαμίζω, give in marriage, marry. ⁸ ἄχρι, as far as, up to (gen). ⁹ κιβωτός, οῦ, ἡ, wooden box, ark. ¹⁰ κατακλυσμός, οῦ, ὁ, flood, deluge. ¹¹ ἄπας, each, every. ¹² ὁμοίως, likewise, in like manner. ¹³ Λώτ, ὁ, Lot. ¹⁴ ἀγοράζω, buy. ¹⁵ πωλέω, sell. ¹⁶ φυτεύω, plant. ¹⁷ οἰκοδομέω, build up, construct. ¹⁸ Σόδομα, ων, τό, Sodom. ¹⁹ βρέχω, send rain, rain. ²⁰ θεΐον, ου, τό, sulfur, brimstone. ²¹ ἀποκαλύπτω, reveal, uncover. ²² δωμα, τος, τό, house, housetop. ²³ σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ²⁴ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ²⁵ ἐπιστρέφω, turn to, return. ²⁶ ὀπίσω, behind, after (gen). ²⁷ μνημονεύω, remember, make mention of. ²⁸ ζωογονέω, preserve alive. ²⁹ κλίνη, ης, ἡ, couch, bed. ³⁰ παραλαμβάνω, receive, take. ³¹ ἀλήθω, grind.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 17:36

ή έτέρα ἀφεθήσεται. Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ, Ποῦ, 36 κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, "Όπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί.²

Έλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε³ 18 προσεύχεσθαι, καὶ μὴ ἐκκακεῖν, ἱ λέγων, Κριτής τις ἦν ἔν τινι 2 πόλει, τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος, καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος: χήρ a^{7} δὲ ἦν ἐν τῆ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτόν, λέγουσα, 3Ἐκδίκησόν ^{s} με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου ^{s} μου. Καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐπὶ ^{4} χρόνον: μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, Εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβούμαι, καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι: διά γε το παρέχειν 5 μοι κόπον την χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος 3 ἐρχομένη ὑποπιάζη 4 με. Εἶπεν δὲ ὁ κύριος, ἀκούσατε τί ὁ 6 κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει. Ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήση τὴν 7 ἐκδίκησιν¹6 τῶν ἐκλεκτῶν¹7 αὐτοῦ τῶν βοώντων¹8 πρὸς αὐτὸν ήμέρας καὶ νυκτός, καὶ μακροθυμῶν 19 ἐπ' αὐτοῖς; Λέγω ὑμῖν ὅτι 8 ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν ^{16} αὐτῶν ἐν τάχει. ^{20} Πλὴν ^{21} ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ὧρα²² εύρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;

¹ποῦ, where?. ² ἀετός, οῦ, ὁ, eagle, vulture. ³πάντοτε, always, at all times. ⁴ ἐκκακέω, am faint, am weary. ⁵ κριτής, ου, ὁ, judge. ⁶ ἐντρέπω, turn about, reverence. ⁷ χήρα, ας, ἡ, widow. ⁸ ἐκδικέω, vindicate, avenge. ⁹ ἀντίδικος, ου, ὁ, opponent, adversary. ¹⁰ γέ, indeed, at least. ¹¹ παρέχω, offer, afford. ¹² κόπος, ου, ὁ, labor, trouble. ¹³ τέλος, ους, τό, end, purpose. ¹⁴ ὑπωπιάζω, strike in the face, treat roughly. ¹⁵ ἀδικία, ας, ἡ, unrighteousness. ¹⁶ ἐκδίκησις, εως, ἡ, vengeance, vindication. ¹⁷ ἐκλεκτός, chosen, elect. ¹⁸ βοάω, cry aloud, shout. ¹⁹ μακροθυμέω, be patient, suffer long. ²⁰ τάχος, ους, τό, speed, quickness. ²¹ πλήν, however, but. ²² ἄρα, so? (introduces a question).

Κατὰ Λουκᾶν 18:9 Byzantine NT

Εἶπεν δὲ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶν δίκαιοι, 9 καὶ ἐξουθενοῦντας¹ τοὺς λοιπούς, τὴν παραβολὴν ταύτην: 10 Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι: ὁ εἶς Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἔτερος τελώνης.² Ὁ Φαρισαῖος σταθεἰς πρὸς 11 ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο, Ὁ θεός, εὐχαριστῶ³ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ⁴ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγες,⁵ ἄδικοι, μοιχοί,⁻ ἢ καὶ ὡς οὖτος ὁ τελώνης.² Νηστεύω⁵ δὶς³ τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ¹ 12 πάντα ὅσα κτῶμαι.¹¹ Καὶ ὁ τελώνης² μακρόθεν¹² ἑστὼς οὐκ 13 ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπᾶραι,¹³ ἀλλ' ἔτυπτεν¹⁴ εἰς τὸ στῆθος¹⁵ αὐτοῦ, λέγων, Ὁ θεός, ἱλάσθητί¹ μοι τῷ ἀμαρτωλῷ.¹² Λέγω ὑμῖν, κατέβη οὖτος δεδικαιωμένος¹⁵ εἰς τὸν 14 οἶκον αὐτοῦ ἢ γὰρ ἐκεῖνος: ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν¹ゥ ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται.²ο ὁ δὲ ταπεινῶν²ο ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.¹ο

Προσέφερον²¹ δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη,²² ἴνα αὐτῶν ἄπτηται:²³ ἰδόντες 15 δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμησαν²⁴ αὐτοῖς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς 16 προσκαλεσάμενος²⁵ αὐτὰ εἶπεν, Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, καὶ μὴ κωλύετε²⁶ αὐτά: τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ 17

¹ ἐξουθενέω, despise, ignore. ² τελώνης, ου, ό, tax collector, collector of taxes. ³ εὐχαριστέω, give thanks, thank. ⁴ ὥσπερ, just as, even as. ⁵ ἄρπαξ, ravenous, rapacious. ⁴ ἄδικος, unjust, unrighteous. ⁷ μοιχός, οῦ, ὁ, adulterer. ⁸ νηστεύω, fast. ⁹ δίς, twice. ¹¹⁰ ἀποδεκατόω, tithe, collect a tithe. ¹¹ κτάομαι, acquire, win. ¹² μακρόθεν, from afar, afar. ¹³ ἐπαίρω, lift up, raise. ¹⁴ τύπτω, smite, beat. ¹⁵ στῆθος, ους, τό, breast, chest. ¹⁶ ἰλάσκομαι, propitiate, expiate. ¹⁻ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ¹৪ δικαιόω, justify, pronounce righteous. ¹⁰ ὑψόω, lift up, exalt. ²⁰ ταπεινόω, humble, humiliate. ²¹ προσφέρω, bring to, offer. ²² βρέφος, ους, τό, unborn or a newborn child, baby. ²³ ἄπτομαι, touch or handle. ²⁴ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ²⁵ προσκαλέω, summon. ²⁶ κωλύω, forbid, hinder.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 18:18

θεού ώς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθη εἰς αὐτήν.

Καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων, λέγων, Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί 18 ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, 19 Τί με λέγεις ἀγαθόν; Οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἶς, ὁ θεός. Τὰς 20 έντολας οίδας, Μη μοιχεύσης, μη φονεύσης, μη κλέψης, μη ψευδομαρτυρήσης, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. 21Ο δὲ εἶπεν, Ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. 22 Ακούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἔτι ἔν σοι λείπει:10 πάντα ὅσα ἔγεις πώλησον, 11 καὶ διάδος 12 πτωγοῖς, 13 καὶ ἕξεις θησαυρὸν έν οὐρανῷ: καὶ δεῦρο, έ ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ ἀκούσας 23 ταῦτα περίλυπος ¹⁶ ἐγένετο: ἦν γὰρ πλούσιος ¹⁷ σφόδρα. ¹⁸ Ἰδὼν δὲ 24 αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περίλυπον ^{16} γενόμενον εἶπεν, Πῶς δυσκόλως ^{19} οἱ τὰ χρήματα 20 ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 25 Εὐκοπώτερον ^{21} γάρ ἐστιν κάμηλον ^{22} διὰ τρυμαλιᾶς ^{23} ἡαφίδος ^{24} εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. 26 Είπον δὲ οἱ ἀκούσαντες, Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; Ὁ δὲ εἶπεν, 27 Tὰ ἀδύνατα ^{25} παρὰ ἀνθρώποις δυνατά ^{26} ἐστιν παρὰ τῷ θεῷ. 28 Εἶπεν δὲ Πέτρος, Ίδού, ήμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ

¹ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ² κλήρονομέω, inherit, obtain. ³ μοιχεύω, commit adultery. ⁴ φονεύω, kill, murder. ⁵ κλέπτω, steal. ⁶ ψευδομαρτυρέω, bear false witness, testify falsely. ⁷ τιμάω, honor, value at a price. ⁸ φυλάσσω, guard, keep. ⁹νεότης, ητος, ή, youth, youthfulness. ¹⁰ λείπω, leave, leave behind. ¹¹ πωλέω, sell. ¹² διαδίδωμι, distribute, give. ¹³ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ¹⁴ θησαυρός, οῦ, ὁ, storehouse, treasure. ¹⁵ δεῦρο, until now, come here! ¹⁶ περίλυπος, very sad, very sorrowful. ¹⁷ πλούσιος, rich. ¹⁸ σφόδρα, exceedingly, greatly. ¹⁹ δυσκόλως, with difficulty, hardly. ²⁰ χρῆμα, τος, τό, wealth, money. ²¹ εὐκοπώτερον, easier. ²² κάμηλος, ου, ὁ, camel. ²³ τρυμαλιά, ᾶς, ἡ, hole, eye of a needle. ²⁴ ῥαφίς, ίδος, ἡ, needle. ²⁵ ἀδύνατος, impossible, unable. ²⁶ δυνατός, powerful, possible.

Κατὰ Λουκᾶν 18:29 Byzantine NT

ήκολουθήσαμέν σοι. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι 29 οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ γονεῖς, ἱ ἢ ἀδελφούς, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἕνεκεν² τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὃς οὐ μὴ ἀπολάβῃ ³ 30 πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

Παραλαβών δὲ τοὺς δώδεκα, εἶπεν πρὸς αὐτούς, Ἰδού, 31 ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἰῷ τοῦ ἀνθρώπου. 32 Παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσιν, καὶ ἐμπαιχθήσεται, καὶ ὑβρισθήσεται, καὶ ἐμπτυσθήσεται, καὶ μαστιγώσαντες 33 ἀποκτενοῦσιν αὐτόν: καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. Καὶ 34 αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπο ἀποκτενοῦσιν καὶ τῷς καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

Έγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν¹³ αὐτὸν εἰς Ἰεριχώ, τυφλός τις ἐκάθητο 35 παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν: ¹⁴ ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ¹5 36 ἐπυνθάνετο¹6 τί εἴη τοῦτο. Ἀπήγγειλαν¹7 δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ 37 Ναζωραῖος ¹8 παρέρχεται. ¹9 Καὶ ἐβόησεν, ²0 λέγων, Ἰησοῦ, υἱὲ 38

¹ γονεύς, έως, ό, parent. ² ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ³ ἀπολαμβάνω, receive from, get back. ⁴ πολλαπλασίων, many times as much, many times more. ⁵ παραλαμβάνω, receive, take. ⁶ τελέω, finish, fulfill. ⁷ ἐμπαίζω, mock. ⁸ ὑβρίζω, mistreat, insult. ⁹ ἐμπτύω, spit upon. ¹⁰ μαστιγόω, whip, lash. ¹¹ συνίημι, understand, consider. ¹² κρύπτω, conceal, hide. ¹³ ἐγγίζω, come near, approach. ¹⁴ προσαιτέω, beg. ¹⁵ διαπορεύομαι, pass across, journey through. ¹⁶ πυνθάνομαι, inquire, ask. ¹⁷ ἀπαγγέλλω, announce, report. ¹⁸ Ναζωραῖος, ου, ό, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ¹⁹ παρέρχομαι, pass by, go by. ²⁰ βοάω, cry aloud, shout.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 18:39

Δαυίδ, ἐλέησόν με. Καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα 39 σιωπήση: ἀὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν, Υἱὲ Δαυίδ, ἐλέησόν με. Σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν: 40 ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν, λέγων, Τί σοι θέλεις 41 ποιήσω; Ὁ δὲ εἶπεν, Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν 42 αὐτῷ, Ἀνάβλεψον: ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. Καὶ παραχρῆμα 43 ἀνέβλεψεν, καὶ ἡκολούθει αὐτῷ, δοξάζων τὸν θεόν: καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ.

Καὶ εἰσελθών διήρχετο¹⁰ τὴν Ἱεριχώ. Καὶ ἰδού, ἀνὴρ ὀνόματι 19 καλούμενος Ζακχαῖος, ¹¹ καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, ¹² καὶ οὕτος ἦν πλούσιος. ¹³ Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστιν, καὶ οὐκ 3 ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῆ ἡλικία ¹⁴ μικρὸς ¹⁵ ἦν. Καὶ 4 προδραμών ¹⁶ ἔμπροσθεν ¹⁷ ἀνέβη ἐπὶ συκομωραίαν ¹⁸ ἵνα ἴδῃ αὐτόν: ὅτι ἐκείνης ἔμελλεν διέρχεσθαι. ¹⁰ Καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν 5 τόπον, ἀναβλέψας ⁷ ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτόν, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, Ζακχαῖε, ¹¹ σπεύσας ¹⁹ κατάβηθι: σήμερον ²⁰ γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. Καὶ σπεύσας ¹⁹ κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο ²¹ αὐτὸν χαίρων. 6 Καὶ ἰδόντες πάντες διεγόγγυζον, ²² λέγοντες ὅτι Παρὰ 7

¹ ἐλεέω, have mercy, pity. ² προάγω, lead forth, go before. ³ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ⁴ σιωπάω, be silent, keep silence. ⁵ κελεύω, order, command. ⁶ ἐγγίζω, come near, approach. ⁷ ἀναβλέπω, look up, receive sight. ⁸ παραχρῆμα, immediately, instantly. ⁹ αἶνος, ου, ὁ, praise. ¹⁰ διέρχομαι, cross over, pass through. ¹¹ Ζακχαῖος, ου, ὁ, Zaccheus, Zacchaeus. ¹² ἀρχιτελώνης, ου, ὁ, chief tax collector. ¹³ πλούσιος, rich. ¹⁴ ἡλικία, ας, ἡ, maturity, age. ¹⁵ μικρός, small, little. ¹⁶ προτρέχω, run ahead, outrun. ¹⁷ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ¹⁸ συκομωραία, ας, ἡ, sycamore tree. ¹⁹ σπεύδω, hasten, urge on. ²⁰ σήμερον, today, now. ²¹ ὑποδέχομαι, welcome, receive. ²² διαγογγύζω, complain, grumble.

Κατὰ Λουκᾶν 19:8 Byzantine NT

άμαρτωλῷ¹ ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλῦσαι.² Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος³ 8 εἶπεν πρὸς τὸν κύριον, Ἰδού, τὰ ἡμίση⁴ τῶν ὑπαρχόντων μου, κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς:⁵ καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα,⁶ ἀποδίδωμι⁻ τετραπλοῦν.˚ Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ໑ Σήμερον³ σωτηρία¹⁰ τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι¹¹ καὶ αὐτὸς υίὸς Άβραάμ ἐστιν. Ἦλθεν γὰρ ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι 10 καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

¹ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ² καταλύω, destroy, lodge. ³ Ζακχαῖος, ου, ὁ, Zaccheus, Zacchaeus. ⁴ ἥμισυς, half. ⁵ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ⁶ συκοφαντέω, acuse falsely, defraud. ⁶ ἀποδίδωμι, give back, pay. ⁶ τετραπλοῦς, four times, fourfold. ⁰ σήμερον, today, now. ¹¹ σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. ¹¹ καθότι, according as, because. ¹² προστίθημι, add, add to. ¹³ ἐγγύς, near. ¹⁴ παραχρῆμα, immediately, instantly. ¹⁵ ἀναφαίνω, bring to light, cause to appear. ¹⁶ εὐγενής, noble, high-born. ¹⁻ χώρα, ας, ἡ, land, region. ¹⁵ μακρός, long, far distant. ¹⁰ ὑποστρέφω, return, turn back. ²⁰ δέκα, ten, 10. ²¹ μνᾶ, ᾶς, ἡ, mina (Gr. monetary unit), mina. ²² πραγματεύομαι, do business, trade. ²³ πολίτης, ου, ὁ, citizen. ²⁴ μισέω, hate, detest. ²⁵ πρεσβεία, ας, ἡ, ambassador, embassy. ²⁶ ὁπίσω, behind, after (gen). ²⁻ βασιλεύω, reign, rule. ²⁵ ἐπανέρχομαι, return, come back again.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 19:16

είπεν φωνηθήναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους, οίς ἔδωκεν τὸ άργύριον, είνα γνω τίς τί διεπραγματεύσατο. Παρεγένετο δε δ 16 πρώτος, λέγων, Κύριε, ή μνᾶ΄ σου προσειργάσατο δέκα μνᾶς. 17 Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εὖ, εὰναθὲ δοῦλε: ὅτι ἐν ἐλαχίστῷ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω ^{10} δέκα ^{7} πόλεων. Καὶ ἦλθεν δ 18 δεύτερος, ^{11} λέγων, Κύριε, $\dot{\eta}$ μν $\tilde{\alpha}^5$ σου ἐποίησεν πέντε ^{12} μν $\tilde{\alpha}$ ς. 19 Εἶπεν δὲ καὶ τούτω, Καὶ σὺ γίνου ἐπάνω ^{10} πέντε ^{12} πόλεων. Καὶ 20 έτερος ήλθεν, λέγων, Κύριε, ίδού, ή μνᾶ σου, ήν είχον ἀποκειμένην εν σουδαρίω: έφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος 21 αὐστηρὸς 15 εἶ: αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις 16 ὃ οὐκ ἔσπειρας. 22 Λέγει δὲ αὐτῷ, Ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε. "Ḥδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός¹⁵ εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων δο οὐκ ἔσπειρα: καὶ διὰ τί οὐκ ἔδωκας τὸ ἀργύριόν μου 23 ἐπὶ τράπεζαν, ¹⁷ καὶ ἐγὼ ἐλθὼν σὺν τόκω ¹⁸ ἂν ἔπραξα ¹⁹ αὐτό; Καὶ 24τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν, Ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν, καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. Καὶ εἶπον αὐτῷ, Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς. 25 Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται: ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Πλὴν ^{21} τοὺς ἐχθρούς ^{22} 27 μου ἐκείνους, τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι² ἐπ' αὐτούς,

¹ φωνέω, call, crow. ² ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ³ διαπραγματεύομαι, gain by trading, earn. ⁴ παραγίνομαι, come, arrive. ⁵ μνᾶ, ᾶς, ἡ, mina (Gr. monetary unit), mina. ⁶ προσεργάζομαι, make more, gain. ⁷ δέκα, ten, 10. ⁸ εὕ, well, well done. ⁹ ἐλάχιστος, least, smallest. ¹⁰ ἐπάνω, above, over (gen). ¹¹ δεύτερος, second. ¹² πέντε, five, 5. ¹³ ἀπόκειμαι, be laid up, put away. ¹⁴ σουδάριον, ου, τό, face cloth, handkerchief. ¹⁵ αὐστηρός, strict, exacting. ¹⁶ θερίζω, reap, gather. ¹⁷ τράπεζα, ης, ἡ, table. ¹⁸ τόκος, ου, ὁ, interest, usury. ¹⁹ πράσσω, do, perform. ²⁰ παρίστημι, be present, stand by. ²¹ πλήν, however, but. ²² ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ²³ βασιλεύω, reign, rule.

Κατὰ Λουκᾶν 19:28 Byzantine NT

άγάγετε ὧδε, καὶ κατασφάξατε¹ ἔμπροσθέν² μου.

Καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς 28 Τεροσόλυμα.

Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν³ εἰς Βηθσφαγή καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος 29 τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν, ἀπέστειλεν δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, 30 εἰπών, Ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην: ἐἐν ἡ εἰσπορευόμενοι ἐ εύρήσετε πῶλον ^{10} δεδεμένον ^{11} ἐφ' δν οὐδεὶς πώποτε ^{12} ἀνθρώπων ἐκάθισεν: 3 λύσαντες 4 αὐτὸν ἀγάγετε. Καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾶ, 31 Δ ιὰ τί λύετε; $^{^{14}}$ οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ ὅτι Ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν $^{^{15}}$ ἔχει. Ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὖρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς. 32 Λ υόντων ^{14} δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον, ^{10} εἶπον οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς, Τί λύετε ^{14} τὸν πῶλον; ^{10} Οἱ δὲ εἶπον, Ὁ κύριος αὐτοῦ 34χρείαν έχει. Καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν: καὶ 35 ἐπιρρίψαντες 16 ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον, 10 ἐπεβίβασαν 17 τὸν Ἰησοῦν. Πορευομένου δὲ αὐτοῦ, ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια 36 αὐτῶν ἐν τῆ ὁδῶ. Ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῆ καταβάσει 37 τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν, ἡρξαντο ἄπαν τὸ πλῆθος τῶν

¹ κατασφάζω, slay, strike down. ² ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ³ ἔγγίζω, come near, approach. ⁴ Βηθφαγή, ή, Bethphage. ⁵ Βηθανία, ας, ή, Bethany. ⁶ ἐλαία, ας, ή, olive tree. ⁷ κατέναντι, over against, opposite. ⁸ κώμη, ης, ή, village. ⁹ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ¹⁰ πῶλος, ου, ὁ, colt, young ass. ¹¹ δέω, bind, tie. ¹² πώποτε, ever yet, any time. ¹³ καθίζω, seat, sit. ¹⁴ λύω, untie, loose. ¹⁵ χρεία, ας, ή, need, necessity. ¹⁶ ἐπιρρίπτω, throw upon, cast upon. ¹⁷ ἐπιβιβάζω, put on, place upon. ¹⁸ ὑποστρωννύω, spread out underneath, spread under. ¹⁹ κατάβασις, εως, ή, descent, slope. ²⁰ ἄπας, each, every. ²¹ πλήθος, ους, τό, multitude.

Syzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 19:38

μαθητών χαίροντες αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῆ μεγάλῃ περὶ πασών ών εἶδον δυνάμεων, λέγοντες,

Εύλογημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι κυρίου: εἰρήνη ἐν οὐρανῷ, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις.

Καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὅχλου εἶπον πρὸς αὐτόν, 39 $\Delta ιδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. Καὶ ἀποκριθεὶς 40 εἶπεν αὐτοῖς, Λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν οὖτοι σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κεκράξονται.$

Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἱδὼν τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτῆ, λέγων ὅτι Εἰ 41 ἔγνως καὶ σύ, καὶ γε ἐν τῆ ἡμέρα σου ταύτη, τὰ πρὸς εἰρήνην σου: νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. Ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι 43 ἐπὶ σέ, καὶ περιβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι, καὶ περικυκλώσουσίν σε, καὶ συνέξουσίν σε πάντοθεν, καὶ 44 ἐδαφιοῦσίν σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ: ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς του.

¹ αἰνέω, praise. ² εὐλογέω, bless. ³ ὕψιστος, highest, most high. ⁴ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ⁵ σιωπάω, be silent, keep silence. ⁶ ἐγγίζω, come near, approach. ⁻ κλαίω, weep, weep for. ⁵ γέ, indeed, at least. ϶ κρύπτω, conceal, hide. ¹⁰ ἤκω, have come, am present. ¹¹ περιβάλλω, put around, clothe. ¹² ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ¹³ χάραξ, ακος, ὁ, pointed stake, entrenchment. ¹⁴ περικυκλόω, surround, encircle. ¹⁵ συνέχω, hold fast, oppress. ¹⁶ πάντοθεν, on all sides, from all sides. ¹⁻ ἐδαφίζω, dash to the ground. ¹⁵ ἀντί, instead of, in place of. ¹១ ἐπισκοπή, ῆς, ἡ, visitation, overseeing.

Κατὰ Λουκᾶν 19:45 Byzantine NT

Καὶ εἰσελθών εἰς τὸ ἱερόν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας¹ ἐν 45 αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας,² λέγων αὐτοῖς, Γέγραπται, Ὁ οἶκός μου 46 οἶκος προσευχῆς³ ἐστίν: ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον⁴ λῃστῶν.⁵ Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ: οἱ δὲ 47 ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ: καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ τί ποιήσωσιν, ὁ λαὸς γὰρ 48 ἄπας⁶ ἐξεκρέματο⁻ αὐτοῦ ἀκούων.

Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾳ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν 20 λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, 2 λέγοντες, Εἰπὲ ἡμῖν, ἐν ποίᾳ εξουσία ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς, 3 Ἐρωτήσω ὑμᾶς κάγὼ ἕνα λόγον, καὶ εἴπατέ μοι: Τὸ βάπτισμα ερωτήσω ὑμᾶς κάγὼ ἔνα λόγον, καὶ εἴπατέ μοι: Τὸ βάπτισμα το το καίνου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; Οἱ δὲ συνελογίσαντο το πρὸς ἑαυτούς, λέγοντες ὅτι Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, Διὰ τί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, πᾶς ὁ 6 λαὸς καταλιθάσει το ἡμᾶς: πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι. Καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. Καὶ ὁ 7

¹πωλέω, sell. ²ἀγοράζω, buy. ³προσευχή, ῆς, ἡ, prayer, place for prayer. ⁴σπήλαιον, ου, τό, cave, den. ⁵ληστής, οῦ, ὁ, robber, brigand. ⁶ ἄπας, each, every. ⁷ἐκκρεμάννυμι, hang out, hang on. ⁸ἐρίστημι, stand over, come upon. ⁹ἱερεύς, έως, ὁ, priest. ¹⁰ποῖος, what sort of? what? of what sort. ¹¹βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ¹²συλλογίζομαι, reason, discuss. ¹³ καταλιθάζω, stone to death, stone down. ¹⁴πόθεν, from where? whence.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 20:9

Ίησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσία ταῦτα ποιῶ.

"Ηρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην: 🤊 "Ανθρωπος ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, ` καὶ ἀπεδήμησεν χρόνους ἱκανούς: καὶ ἐν καιρῷ ἀπέστειλεν 10 πρὸς τοὺς γεωργοὺς 5 δούλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ <u>ἀμπελῶνος³ δῶσιν αὐτῷ. Οἱ δὲ γεωργοὶς δείραντες αὐτὸν</u> έξαπέστειλαν κενόν. ¹⁰ Καὶ προσέθετο πέμψαι ἕτερον δοῦλον: οἱ 11 δὲ κἀκεῖνον 12 δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες 3 ἐξαπέστειλαν κενόν. 10 Καὶ προσέθετο 11 πέμψαι τρίτον: οί δὲ καὶ τοῦτον 12 τραυματίσαντες 4 έξέβαλον. Είπεν δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελώνος, 13 Τί ποιήσω; Πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν: ἴσως τοῦτον ιδόντες ἐντραπήσονται. ^{16} Ίδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ ^{5} 14 διελογίζοντο το πρός ξαυτούς, λέγοντες, Οῦτός ἐστιν ὁ κληρονόμος: δεῦτε, άποκτείνωμεν αὐτόν, ίνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. 20 Καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, 3 15 ἀπέκτειναν. Τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; 16 Ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν

¹ποῖος, what sort of? what? of what sort. ²φυτεύω, plant. ³ἀμπελών, ῶνος, ὁ, vineyard. ⁴ἐκδίδωμι, rent, let out for hire. ⁵γεωργός, οῦ, ὁ, farmer, worker of the soil. ⁶ἀποδημέω, go abroad, go on a journey. ⁷ἰκανός, sufficient, able. ⁸δέρω, beat, flay. ⁹ἐξαποστέλλω, send forth. ¹⁰ κενός, empty, vain. ¹¹ προστίθημι, add, add to. ¹² κἀκεῖνος, and he, and she. ¹³ἀτιμάζω, dishonor, disgrace. ¹⁴ τραυματίζω, wound. ¹⁵ ἴσως, perhaps, probably. ¹⁶ἐντρέπω, turn about, reverence. ¹⁷ διαλογίζομαι, debate, reason. ¹⁸ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ¹⁹ δεῦτε, come!. ²⁰ κληρονομία, ας, ἡ, inheritance.

Κατὰ Λουκᾶν 20:17 Byzantine NT

ἀμπελῶνα ἄλλοις. ἀκούσαντες δὲ εἶπον, Μὴ γένοιτο. Ὁ δὲ 17 ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν, Τί οὖν ἐστιν τὸ γεγραμμένον τοῦτο, Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὖτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας; Πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον 18 συνθλασθήσεται: ἐφ' ὃν δ' ἀν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν.

Καὶ ἐζήτησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν 19
τὰς χεῖρας ἐν αὐτῃ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν: ἔγνωσαν γὰρ ὅτι
πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην εἶπεν. Καὶ παρατηρήσαντες 20
ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους, ὑποκρινομένους ἱ ἑαυτοὺς δικαίους
εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται ἀπότοῦ λόγου, εἰς τὸ παραδοῦναι αὐτὸν
τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος. ἱ Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν, 21
λέγοντες, Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς ἱ λέγεις καὶ διδάσκεις:
καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ
θεοῦ διδάσκεις. Ἔξεστιν ἡμῖν Καίσαρι φόρον δοῦναι, ἢ οὕ; 22
Κατανοήσας ἱ δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν, ἱ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τί
με πειράζετε; Ἐπιδείξατέ μοι δηνάριον: τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ 24
ἐπιγραφήν; ᾿Αποκριθέντες δὲ εἶπον, Καίσαρος. ἱ Ὁ δὲ εἶπεν

¹ ἀμπελών, ὅνος, ὁ, vineyard. ² ἐμβλέπω, look at, look into. ³ ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ⁴ οἰκοδομέω, build up, construct. ⁵ γωνία, ας, ἡ, angle, corner. ⁶ συνθλάω, break, break in pieces. ⁻λικμάω, crush, scatter. ⁶ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ⁰ παρατηρέω, watch closely, observe scrupulously. ¹⁰ ἐγκάθετος, ου, ὁ, hired to lie in wait, spy. ¹¹ ὑποκρίνομαι, pretend, make believe. ¹² ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹³ ἡγεμών, όνος, ὁ, governor, leader. ¹⁴ ὀρθῶς, rightly, correctly. ¹⁵ ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ¹⁶ Καῖσαρ, ος, ὁ, Caesar. ¹⁻ φόρος, ου, ὁ, tribute, tax. ¹৪ κατανοέω, observe, understand. ¹⁰ πανουργία, ας, ἡ, cleverness, craftiness. Trickery. ²⁰ πειράζω, test, tempt. ²¹ ἐπιδείκνυμι, show, prove. ²² δηνάριον, ου, ὁ, denarius. ²³ εἰκών, όνος, ἡ, image, likeness. ²⁴ ἐπιγραφή, ῆς, ἡ, inscription, title.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 20:26

αὐτοῖς, Ἀπόδοτε¹ τοίνυν² τὰ Καίσαρος³ Καίσαρι,³ καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. Καὶ οὐκ ἴσχυσαν⁴ ἐπιλαβέσθαι⁵ αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον 26 τοῦ λαοῦ: καὶ θαυμάσαντες⁻ ἐπὶ τῆ ἀποκρίσει⁵ αὐτοῦ, ἐσίγησαν.°

Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οι ἀντιλέγοντες 27 άνάστασιν ^{12} μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες, Δ ιδάσκαλε, 28 Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, Ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνη ἔχων γυναῖκα, καὶ οὖτος ἄτεκνος αποθάνη, ἵνα λάβη ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, καὶ ἐξαναστήση¹⁴ σπέρμα¹⁵ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Έπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν: καὶ ὁ πρώτος λαβὼν γυναῖκα, 29 ἀπέθανεν ἄτεκνος: 13 καὶ ἔλαβεν ὁ δεύτερος 16 τὴν γυναῖκα, καὶ 30 ούτος ἀπέθανεν ἄτεκνος. 13 Καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτὴν ώσαύτως. 17 Ω σαύτως ¹⁷ δὲ καὶ οἱ ἑπτά: οὐ κατέλιπον ¹⁸ τέκνα, καὶ ἀπέθανον. 32 "Υστερον¹⁹ δὲ πάντων ἀπέθανεν καὶ ἡ γυνή. Ἐν τῆ οὖν 33 αναστάσει, ¹² τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; Οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναίκα. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οἱ υἱοὶ τοῦ 34 αἰῶνος τούτου γαμοῦσιν²⁰ καὶ ἐκγαμίσκονται:21 καταξιωθέντες 22 τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν 23 καὶ τῆς ἀναστάσεως

¹ ἀποδίδωμι, give back, pay. ² τοίνυν, accordingly, therefore. ³ Καῖσαρ, ος, ὁ, Caesar. ⁴ ἰσχύω, be strong, able. ⁵ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ⁶ ἐναντίον, in the sight of, before. ⊓θαυμάζω, am amazed, marvel at. δ ἀπόκρισις, εως, ἡ, answer, reply. ⁰ σιγάω, be silent, become silent. ¹0 Σαδδουκαῖος, ου, ὁ, Sadducee. ¹¹ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ¹² ἀνάστασις, εως, ἡ, resurrection, rising again. ¹³ ἄτεκνος, childless. ¹⁴ ἐξανίστημι, raise up, rise up. ¹⁵ σπέρμα, τος, τό, seed, offspring. ¹⁶ δεύτερος, second. ¹⁻ ὡσαύτως, likewise. ¹⁵ καταλείπω, leave, leave behind. ¹⁰ ὕστερον, lastly, afterward. ²⁰ γαμέω, marry. ²¹ ἐκγαμίσκω, give in marriage. ²² καταξιόω, consider worthy, deem worthy. ²³ τυγχάνω, obtain, happen.

Κατά Λουκᾶν 20:36 Byzantine NT

τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν¹ οὔτε ἐκγαμίζονται:² οὔτε γὰρ 36 ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται: ἰσάγγελοι³ γάρ εἰσιν, καὶ υἰοί εἰσιν τοῦ θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως⁴ υἰοὶ ὄντες. Ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, 37 καὶ Μωσῆς ἐμήνυσεν⁵ ἐπὶ τῆς βάτου,⁴ ὡς λέγει, Κύριον τὸν θεὸν ᾿Αβραὰμ καὶ τὸν θεὸν Ἰσαὰκ καὶ τὸν θεὸν Ἰακώβ. Θεὸς δὲ οὐκ 38 ἔστιν νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων: πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν. 39 ᾿Αποκριθέντες δέ τινες τῶν γραμματέων εἶπον, Διδάσκαλε, καλῶς⁻ εἶπας. Οὐκέτι⁵ δὲ ἐτόλμων² ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν.

Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, Πῶς λέγουσιν τὸν χριστὸν υίὸν Δαυίδ εἶναι; 41
Καὶ αὐτὸς Δαυὶδ λέγει ἐν βίβλω¹⁰ ψαλμῶν, ¹¹ Εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἔως ἄν θῶ τοὺς ἐχθρούς ¹² σου 43 ὑποπόδιον ¹³ τῶν ποδῶν σου. Δαυὶδ οὖν κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ 44 πῶς υίὸς αὐτοῦ ἐστιν;

Άκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, 45
Προσέχετε ¹⁴ ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν
στολαῖς, ¹⁵ καὶ φιλούντων ¹⁶ ἀσπασμοὺς ¹⁷ ἐν ταῖς ἀγοραῖς, ¹⁸ καὶ
πρωτοκαθεδρίας ¹⁹ ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ²⁰ ἐν τοῖς

¹ γαμέω, marry. ² ἐκγαμίζω, give in marriage, marry. ³ ἰσάγγελος, like an angel, like the angels. ⁴ ἀνάστασις, εως, ή, resurrection, rising again. ⁵ μηνύω, make known, report. ⁶ βάτος, ου, ό, bath (a liquid measure). ⁷ καλῶς, rightly, well. ⁸ οὐκέτι, no longer, no more. ⁹ τολμάω, dare, endure. ¹⁰ βίβλος, ου, ή, book, scroll. ¹¹ ψαλμός, οῦ, ό, song of praise, psalm. ¹² ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ¹³ ὑποπόδιον, ου, τό, footstool. ¹⁴ προσέχω, take head of, attend to. ¹⁵ στολή, ῆς, ἡ, equipment, apparel. ¹⁶ φιλέω, love, kiss. ¹⁷ ἀσπασμός, οῦ, ὁ, greeting, salutation. ¹⁸ ἀγορά, ᾶς, ἡ, marketplace, place of assembly. ¹⁹ πρωτοκαθεδρία, ας, ἡ, chief seat, seat of honor. ²⁰ πρωτοκλισία, ας, ἡ, chief place.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 20:47

δείπνοις: ^{1} οἳ κατεσθίουσιν ^{2} τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, ^{3} καὶ προφάσει ^{4} μακρὰ ^{5} προσεύχονται. Οὖτοι λήψονται περισσότερον ^{6} κρίμα. ^{7}

Άναβλέψας δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας τὰ δῶρα αὐτῶν εἰς τὸ 21 γαζοφυλάκιον πλουσίους: εἶδεν δέ τινα καὶ χήραν πενιχρὰν 2 βάλλουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά, καὶ εἶπεν, Ἀληθῶς άλέγω ὑμῖν ὅτι ἡ 3 χήρα ἡ πτωχὴ αὕτη πλεῖον πάντων ἔβαλεν: ἄπαντες γὰρ 4 οὕτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ: αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἄπαντα τὸν βίον δν εἶχεν ἔβαλεν.

Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ 5 ἀναθήμασιν² κεκόσμηται,² εἶπεν, Ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται 6 ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθω, ὅς οὐ καταλυθήσεται.² Ἐπηρώτησαν δὲ αὐτόν, λέγοντες, Διδάσκαλε, 7 πότε² οὖν ταῦτα ἔσται; Καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι; Ὁ δὲ εἶπεν, Βλέπετε μὴ πλανηθῆτε:² πολλοὶ γὰρ 8 ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες ὅτι Ἐγώ εἰμι: καί, Ὁ καιρὸς ἤγγικεν,² μὴ οὖν πορευθῆτε ὀπίσω² αὐτῶν. Ὅταν δὲ 9

¹ δεΐπνον, ου, τό, supper, dinner. ² κατεσθίω, eat up, devour. ³ χήρα, ας, ή, widow. ⁴ πρόφασις, εως, ή, pretense, pretext. ⁵ μακρός, long, far distant. ⁶ περισσός, excessive, abundant. ⁷ κρίμα, ος, τό, judgment, verdict. ⁸ ἀναβλέπω, look up, receive sight. ⁹ δώρον, ου, τό, gift, present. ¹⁰ γαζοφυλάκιον, ου, τό, treasury. ¹¹ πλούσιος, rich. ¹² πενιχρός, poor, needy. ¹³ λεπτόν, τό, small coin, small piece of money. ¹⁴ άληθώς, truly, really. ¹⁵ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ¹⁶ ἄπας, each, every. ¹⁷ περισσεύω, abound, be rich. ¹⁸ ὑστέρημα, τος, τό, that which is lacking, need. ¹⁹ βίος, ου, ό, life, manner of life. ²⁰ ἀνάθημα, τος, τό, votive offering. ²¹ κοσμέω, adorn, put into order. ²² καταλύω, destroy, lodge. ²³ πότε, when? at what time? ²⁴ πλανάω, deceive, lead astray. ²⁵ ἐγγίζω, come near, approach. ²⁶ ὁπίσω, behind, after (gen).

Κατὰ Λουκᾶν 21:10 Byzantine NT

ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε: δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον, ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος.

Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς, Έγερθήσεται ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ 10 βασιλείαν: σεισμοί τε μεγάλοι κατὰ τόπους καὶ λιμοί καὶ 11 λοιμοί ^{7} ἔσονται, φόβητρά ^{8} τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται. Πρὸ δὲ τούτων πάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς 12 χεῖρας αὐτῶν, καὶ διώξουσιν, παραδιδόντες εἰς συναγωγάς καὶ φυλακάς, ¹² ἀγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας, ¹³ ἕνεκεν ¹⁴ τοῦ ονόματός μου. Ἀποβήσεται 5 δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον. 6 Θέσθε οὖν 13 εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν μὴ προμελετᾶν ^{17} ἀπολογηθῆναι: ^{18} ἐγὼ γὰρ ^{15} δώσω ύμιν στόμα καὶ σοφίαν, ἥ οὐ δυνήσονται ἀντειπειῖν '' οὐδὲ ἀντιστῆναι ^{20} πάντες οἱ ἀντικείμενοι ^{21} ὑμῖν. Παραδοθήσεσθε δὲ 16καὶ ὑπὸ γονέων ^{22} καὶ συγγενῶν ^{23} καὶ φίλων ^{24} καὶ ἀδελφῶν, καὶ θανατώσουσιν ^{25} έξ ύμῶν. Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ^{26} ύπὸ πάντων 17 διὰ τὸ ὄνομά μου. Καὶ θρὶξ²² ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ 18 ἀπόληται. Ἐν τῇ ὑπομονῇ²ε ὑμῶν κτήσασθε² τὰς ψυχὰς ὑμῶν.

¹πόλεμος, ου, ό, war, battle. ² ἀκαταστασία, ας, ή, distrurbance, disorder. ³πτοέω, terrify, scare. ⁴τέλος, ους, τό, end, purpose. ⁵σεισμός, οῦ, ὁ, earthquake, storm. ⁶λιμός, οῦ, ὁ, hunger, famine. ⁷λοιμός, οῦ, ὁ, pestilence, plague. ⁸ φόβητρον, ου, τό, terrible sight, horror. ⁹πρό, before (gen), before. ¹⁰ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ¹¹ διώκω, pursue, persecute. ¹² φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ¹³ ἡγεμών, όνος, ὁ, governor, leader. ¹⁴ ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ¹⁵ ἀποβαίνω, get out, go away. ¹⁶ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ¹⁷ προμελετάω, practice beforehand, prepare. ¹⁸ ἀπολογέομαι, defend one's self, give a defense. ¹⁹ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ²⁰ ἀνθίστημι, resist, oppose. ²¹ ἀντίκειμαι, lie opposite, i.e. oppose. ²²γονεύς, έως, ὁ, parent. ²³ συγγενής, kindred, relative. ²⁴ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ²⁵ θανατόω, put to death, subdue. ²⁶ μισέω, hate, detest. ²⁷ θρίξ, τριχός, ἡ, hair. ²⁸ ὑπομονή, ῆς, ἡ, endurance, perseverance. ²⁹ κτάομαι, acquire, win.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 21:20

"Όταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην¹ ὑπὸ στρατοπέδων² τὴν Ἱερουσαλήμ, 20 τότε γνώτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. Τότε οἱ ἐν τῆ 21 Ἰουδαία φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη: καὶ οἱ ἐν μέσῷ αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν: καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν. "Ότι ἡμέραι ἐκδικήσεως["] αὧταί εἰσιν, τοῦ πλησθῆναι¹⁰ 22 πάντα τὰ γεγραμμένα. Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐςούσαις καὶ 23 ταῖς θηλαζούσαις¹³ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις: ἔσται γὰρ ἀνάγκη¹⁴ μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὀργὴ ^{15} ἐν τῷ λαῷ τούτῳ. Καὶ πεσοῦνται ^{24} στόματι μαχαίρας,¹6 καὶ αἰχμαλωτισθήσονται¹7 εἰς πάντα τὰ πληρωθώσιν καιροὶ ἐθνών. Καὶ ἔσται σημεῖα ἐν ἡλί ω^{20} καὶ 25 σελήνη 21 καὶ ἄστροις, 22 καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ 23 ἐθνῶν ἐν ἀπορία, ήχούσης²⁵ θαλάσσης καὶ σάλου,²⁶ ἀποψυχόντων²⁷ ἀνθρώπων ἀπὸ 26 φόβου ^{28} καὶ προσδοκίας ^{29} τῶν ἐπερχομένων ^{30} τῆ οἰκουμένη: ^{31} αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται.32 Καὶ τότε ὄψονται 27 τὸν υίὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ 33 μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. Άρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι, ἀνακύψατε 34 28 καὶ ἐπάρατε³⁵ τὰς κεφαλὰς ὑμῶν: διότι³⁶ ἐγγίζει³ ἡ ἀπολύτρωσις³⁷

¹ κυκλόω, encircle, surround. ² στρατόπεδον, ου, τό, legion, army. ³ ἐγγίζω, come near, approach. ⁴ ἐρήμωσις, εως, ἡ, desolation, devastation. ⁵ Ιουδαία, ας, ἡ, Judea. ⁶ φεύγω, flee, escape. ⁷ ἐκχωρέω, go out, leave. ⁸ χώρα, ας, ἡ, land, region. ⁹ ἐκδίκησις, εως, ἡ, vengeance, vindication. ¹⁰ πλήθω, fill. ¹¹ οὐαί, woe! alas! woe! ¹² γαστήρ, τρος, ἡ, belly, womb. ¹³ θηλάζω, suckle, nurse. ¹⁴ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ¹⁵ ὀργή, ῆς, ἡ, wrath, anger. ¹⁶ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ¹⁷ αἰχμαλωτίζω, take or lead captive, take captive. ¹⁸ πατέω, tread or tread under foot, tread. ¹⁹ ἄχρι, as far as, up to (gen). ²⁰ ἥλιος, ου, ὁ, sun, sunlight. ²¹ σελήνη, ης, ἡ, moon. ²² ἄστρον, ου, τό, star. ²³ συνοχή, ῆς, ἡ, dismay, anguish. ²⁴ ἀπορία, ας, ἡ, perplexity, anxiety. ²⁵ ἡχέω, sound, ring out. ²⁶ σάλος, ου, ὁ, surge, wave. ²⁷ ἀποψύχω, faint, breathe out life. ²⁸ φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ²⁹ προσδοκία, ας, ἡ, expectation, waiting. ³⁰ ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. ³¹ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ³² σαλεύω, shake, excite. ³³ νεφέλη, ης, ἡ, cloud. ³⁴ ἀνακύπτω, straighten up, stand erect. ³⁵ ἐπαίρω, lift up, raise. ³⁶ διότι, because, on this account. ³⁷ ἀπολύτρωσις, εως, ἡ, redemption, deliverance.

Κατὰ Λουκᾶν 21:29 Byzantine NT

ύμῶν.

Καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖς, Ἰδετε τὴν συκῆν¹ καὶ πάντα τὰ 29 δένδρα:² ὅταν προβάλωσιν³ ἤδη, βλέποντες ἀφ' ἑαυτῶν 30 γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς⁴ τὸ θέρος⁵ ἐστίν. Οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν 31 ἄδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς⁴ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ⁶ ἡ γενεὰ⁻ αὕτη, ἕως ἄν 32 πάντα γένηται. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται,⁶ οἱ δὲ λόγοι 33 μου οὐ μὴ παρέλθωσιν.⁶

Προσέχετε δὲ ἐαυτοῖς, μήποτε βαρηθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν 34 κραιπάλη καὶ μέθη ἐκαὶ μερίμναις βιωτικαῖς, ἀκαὶ αἰφνίδιος ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστῆ ἡ ἡμέρα ἐκείνη: ὡς παγὶς γὰρ ἐπελεύσεται 35 ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. 36 ᾿Αγρυπνεῖτε οὖν ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι, ὁ ἵνα καταξιωθῆτε ἐκφυγεῖν πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

¹ συκῆ, ῆς, ἡ, fig tree. ² δένδρον, ου, τό, tree. ³ προβάλλω, put forward, put out. ⁴ ἐγγύς, near. ⁵ θέρος, ους, τό, summer. ⁶ παρέρχομαι, pass by, go by. ⁷ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ⁸ προσέχω, take head of, attend to. ⁹ μήποτε, never, lest perchance. ¹⁰ βαρέω, burden, weigh down. ¹¹ κραιπάλη, ης, ἡ, drinking bout, drunken dissipation. ¹² μέθη, ης, ἡ, drunkenness. ¹³ μέριμνα, ης, ἡ, care, anxiety. ¹⁴ βιωτικός, matter of daily life, life. ¹⁵ αἰφνίδιος, sudden, unexpected. ¹⁶ ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹⁷ παγίς, ίδος, ἡ, trap, snare. ¹⁸ ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. ¹⁹ ἀγρυπνέω, sleepless, watchful. ²⁰ δέομαι, ask, request. ²¹ καταξιόω, consider worthy, deem worthy. ²² ἐκφεύγω, flee away, flee out. ²³ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen).

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 21:37

³Ην δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων: τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος 37 ηὐλίζετο ¹ εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν. ² Καὶ πᾶς ὁ λαὸς 38 ἄρθριζεν ³ πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

"Ηγγιζεν^{*} δὲ ἡ ἑορτὴ^{*} τῶν ἀζύμων, ἡ λεγομένη Πάσχα. Καὶ 22 ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν: ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.

Εἰσῆλθεν δὲ Σατανᾶς³ εἰς Ἰούδαν¹⁰ τὸν ἐπικαλούμενον¹¹ 3 Ἰσκαριώτην, ¹² ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ¹³ τῶν δώδεκα. Καὶ ἀπελθὼν 4 συνελάλησεν¹⁴ τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατηγοῖς ¹⁵ τὸ πῶς αὐτὸν παραδῷ αὐτοῖς. Καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο ¹⁶ αὐτῷ ἀργύριον ¹⁷ 5 δοῦναι. Καὶ ἐξωμολόγησεν ¹⁸ καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν ¹⁹ τοῦ 6 παραδοῦναι αὐτὸν αὐτοῖς ἄτερ²⁰ ὄχλου.

⁷Ηλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ἦ ἔδει θύεσθαι τὸ Πάσχα. ⁷
Καὶ ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην, εἰπών, Πορευθέντες ἐτοιμάσατε ἡμῖν τὸ Πάσχα, τνα φάγωμεν. Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, 9
Ποῦ²³ θέλεις ἑτοιμάσομεν; ²² Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἰδού, 10

¹ αὐλίζομαι, spend the night, lodge. ² ἐλαία, ας, ἡ, olive tree. ³ ὀρθρίζω, rise early in the morning, rise early. ⁴ ἐγγίζω, come near, approach. ⁵ ἐορτή, ῆς, ἡ, feast, festival. ⁴ ἄζυμος, unleavened, paschal feast. ⁻ πάσχα, τό, passover, passover feast. ⁵ ἀναιρέω, take up, kill. ° Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ¹0¹Ιούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ¹¹ ἐπικαλέω, call upon, invoke. ¹² Ἰσκαριώτης, ου, ὁ, Iscariot, man of Kerioth. ¹³ ἀριθμός, οῦ, ὁ, number, total. ¹⁴ συλλαλέω, talk with, discuss. ¹⁵ στρατηγός, οῦ, ὁ, commander, general. ¹⁶ συντίθημι, agree, make an agreement. ¹⁻ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ¹ፄ ἐξομολογέω, confess, profess. ¹⁰ εὐκαιρία, ας, ἡ, fitting time, favorable opportunity. ²⁰ ἄτερ, without, apart from. ²¹ θύω, sacrifice, kill. ²² ἑτοιμάζω, prepare, make ready. ²³ ποῦ, where?.

Κατὰ Λουκᾶν 22:11 Byzantine NT

εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν, συναντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὑδατος βαστάζων: ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν οὖ εἰσπορεύεται. Καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας, Λέγει 11 σοι ὁ διδάσκαλος, Ποῦ ἐστιν τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ Πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; Κἀκεῖνος ὑμῖν δείξει ἀνώγεον 12 μέγα ἐστρωμένον: ἐκεῖ ἑτοιμάσατε. Απελθόντες δὲ εὖρον 13 καθὼς εἴρηκεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ Πάσχα.

Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὅρα, ἀνέπεσεν, ταὶ οἱ δώδεκα ἀπόστολοι σὺν 14 αὐτῷ. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Ἐπιθυμίᾳ επεθύμησα τοῦτο τὸ 15 Πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν: λέγω γὰρ ὑμῖν 16 ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω ἐξ αὐτοῦ, ἔως ὅτου πληρωθῆ ἐν τῆ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. Καὶ δεξάμενος ποτήριον, ἐυχαριστήσας τοῦ τος καὶ διαμερίσατε έαυτοῖς: λέγω γὰρ ὑμῖν 18 ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου, εὐχαριστήσας τοῦ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθη. Καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαριστήσας τοῦ το ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, Τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον: τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. οῦν πὰρὶν ἐνὰμνησιν. τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ἐν ἐκλασεν ἐν ἐκλανον: τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ἐν ἐκλανον ἐν ἐκλανον ἐν ἐκλανον ἐν ἐκλανον ἐν ἐκλανον ἐν ἐκλανον ἐκλανον ἐν ἐκλανον ἐκλαν

¹ συναντάω, meet with, hence to happen. ² κεράμιον, ου, τό, earthen vessel, jar. ³ βαστάζω, bear, carry. ⁴ οὖ, where, when. ⁵ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ⁶ οἰκοδεσπότης, ου, ό, householder, head of a household. ⁷ ποῦ, where?. ⁸ κατάλυμα, τος, τό, lodging place, inn. ⁹ πάσχα, τό, passover, passover feast. ¹⁰ κἀκεῖνος, and he, and she. ¹¹ δείκνυμι, show, point out. ¹² ἀνώγεον, ου, τό, upper room. ¹³ στρωννύω, spread, furnish. ¹⁴ ἐτοιμάζω, prepare, make ready. ¹⁵ ἀναπίπτω, recline, lie down. ¹⁶ ἐπιθυμία, ας, ή, desire, passion. ¹⁷ ἐπιθυμέω, desire, long for. ¹⁸ πρό, before (gen), before. ¹⁹ πάσχω, suffer, am acted upon. ²⁰ οὐκέτι, no longer, no more. ²¹ ὅτου, until. ²² ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ²³ εὐχαριστέω, give thanks, thank. ²⁴ διαμερίζω, divide, distribute. ²⁵ γέννημα, τος, τό, offspring, child. ²⁶ ἄμπελος, ου, ή, vine. ²⁷ κλάω, break. ²⁸ ἀνάμνησις, εως, ή, remembrance, reminder.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 22:20

①σαύτως¹ καὶ τὸ ποτήριον² μετὰ τὸ δειπνῆσαι,³ λέγων, Τοῦτο 20 τὸ ποτήριον² ἡ καινὴ⁴ διαθήκη⁵ ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον. Πλὴν⁻ ἰδού, ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ 21 ἐπὶ τῆς τραπέζης. Καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου πορεύεται κατὰ 22 τὸ ὡρισμένον: πλὴν⁻ οὐαἰ¹⁰ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οῦ παραδίδοται. Καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν¹¹ πρὸς ἑαυτοὺς τὸ τίς 23 ἄρα¹² εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.¹³

Έγένετο δὲ καὶ φιλονεικία¹⁴ ἐν αὐτοῖς τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι 24 μείζων. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν¹⁵ 25 αὐτῶν, καὶ οἱ ἔξουσιάζοντες¹⁶ αὐτῶν εὐεργέται¹⁷ καλοῦνται. 26 Ύμεῖς δὲ οὐχ οὕτως: ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γενέσθω ὡς ὁ νεώτερος: καὶ ὁ ἡγούμενος ¹⁹ ὡς ὁ διακονῶν. Τίς γὰρ μείζων, ὁ 27 ἀνακείμενος ²¹ ἢ ὁ διακονῶν; Οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; Έγὼ δέ εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν. Υμεῖς δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες 28 μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου: κἀγὼ διατίθεμαι ²⁴ ὑμῖν, 29 καθὼς διέθετό²⁴ μοι ὁ πατήρ μου, βασιλείαν, ἵνα ἐσθίητε καὶ 30 πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου καὶ καθίσεσθε²⁵ ἐπὶ θρόνων, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς²⁶ τοῦ Ἰσραήλ. Εἶπεν δὲ ὁ κύριος, 31

¹ ώσαύτως, likewise. ² ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ³ δειπνέω, eat, dine. ⁴ καινός, new, fresh. ⁵ διαθήκη, ης, ή, covenant, will. ⁶ ἐκχέω, pour out, shed. ⁷ πλήν, however, but. ⁸ τράπεζα, ης, ή, table. ⁹ ὁρίζω, mark off by boundaries, determine. ¹⁰ οὐαί, woe! alas! woe! ¹¹ συζητέω, discuss, dispute. ¹² ἄρα, so? (introduces a question). ¹³ πράσσω, do, perform. ¹⁴ φιλονεικία, ας, ή, contentiousness, dispute. ¹⁵ κυριεύω, be lord over, rule. ¹⁶ ἐξουσιάζω, have authority over, master. ¹⁷ εὐεργέτης, ου, ό, benefactor. ¹⁸ νέος, new, young. ¹⁹ ἡγέομαι, lead, be chief. ²⁰ διακονέω, serve, minister. ²¹ ἀνάκειμαι, recline, recline (at a meal). ²² διαμένω, remain, continue. ²³ πειρασμός, οῦ, ό, temptation, trial. ²⁴ διατίθεμαι, appoint, make. ²⁵ καθίζω, seat, sit. ²⁶ φυλή, ῆς, ή, tribe, race.

Κατὰ Λουκᾶν 22:32 Byzantine NT

Σίμων, Σίμων, ἰδού, ὁ Σατανᾶς¹ ἐξῃτήσατο² ὑμᾶς, τοῦ σινιάσαι³ ὡς τὸν σῖτον:⁴ ἐγὼ δὲ ἐδεήθην⁵ περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλίπῃ⁶ ἡ πίστις 32 σου: καὶ σύ ποτε⁻ ἐπιστρέψας⁵ στήριξον⁵ τοὺς ἀδελφούς σου. Ὁ 33 δὲ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, μετὰ σοῦ ἔτοιμός¹⁰ εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν¹¹ καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι. Ὁ δὲ εἶπεν, Λέγω σοι, Πέτρε, οὐ μὴ 34 φωνήσῃ¹² σήμερον¹³ ἀλέκτωρ,¹⁴ πρὶν¹⁵ ἢ τρὶς¹⁶ ἀπαρνήσῃ¹² μὴ εἰδέναι με.

Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, "Ότε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ¹ βαλαντίου καὶ 35 πήρας² καὶ ὑποδημάτων, μή τινος ὑστερήσατε; Οἱ δὲ εἶπον, Οὐθενός. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς, Ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλάντιον ἀράτω, 36 ὁμοίως² καὶ πήραν: καὶ ὁ μὴ ἔχων, πωλήσει² τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἀγοράσει² μάχαιραν. Αέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἔτι τοῦτο τὸ 37 γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι² ἐν ἐμοί, τὸ Καὶ μετὰ ἀνόμων² ἐλογίσθη: καὶ γὰρ τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος³ ἔχει. Οἱ δὲ εἶπον, Κύριε, 38 ἰδού, μάχαιραι² ὧδε δύο. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἱκανόν³ ἐστιν.

¹ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ² ἐξαιτέω, demand of, ask for. ³ σινιάζω, sift, prove by trials. ⁴ σῖτος, ου, ὁ, wheat, grain. ⁵ δέομαι, ask, request. ⁴ ἐκλείπω, fail, cease. ⁷ ποτέ, once, at some time. ⁸ ἐπιστρέφω, turn to, return. ⁹ στηρίζω, establish, fix firmly. ¹⁰ ἔτοιμος, ready, prepared. ¹¹ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ¹² φωνέω, call, crow. ¹³ σήμερον, today, now. ¹⁴ ἀλέκτωρ, ορος, ὁ, rooster, cock. ¹⁵ πρίν, before, formerly. ¹⁶ τρίς, thrice, three times. ¹⁷ ἀπαρνέομαι, deny, refuse. ¹⁸ ἄτερ, without, apart from. ¹⁹ βαλλάντιον, ου, τό, purse, money bag. ²⁰ πήρα, ας, ἡ, leather pouch, bag. ²¹ ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe. ²² ὑστερέω, lack, need. ²³ ὁμοίως, likewise, in like manner. ²⁴ πωλέω, sell. ²⁵ ἀγοράζω, buy. ²⁶ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ²⁷ τελέω, finish, fulfill. ²⁸ ἄνομος, lawless, without law. ²⁹ λογίζομαι, calculate, consider. ³⁰ τέλος, ους, τό, end, purpose. ³¹ ἰκανός, sufficient, able.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 22:39

Καὶ ἐξελθών ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος ἐεἰς τὸ ὅρος τῶν Ἑλαιῶν: 39 ἀκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Γενόμενος δὲ ἐπὶ 40 τοῦ τόπου, εἶπεν αὐτοῖς, Προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν. Καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ώσει λίθου βολήν, 41 καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύχετο, λέγων, Πάτερ, εἰ βούλει 42 παρενεγκεῖν τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ: πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ τὸ σὸν γενέσθω. ဤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' 43 οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. Καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ, 44 ἐκτενέστερον προσηύχετο. Ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ώσει θρόμβοι αματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ 45 τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εὖρεν αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης, αμὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί καθεύδετε; 46 Ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.

Έτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδού, ὄχλος καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας,²² εἷς 47 τῶν δώδεκα, προήρχετο²³ αὐτούς, καὶ ἤγγισεν²⁴ τῷ Ἰησοῦ φιλῆσαι²⁵ αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἰούδα,²² φιλήματι²⁶ 48 τὸν υίὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως; Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ 49 ἐσόμενον εἶπον αὐτῷ, Κύριε, εἰ πατάξομεν²⁷ ἐν μαχαίρα;²⁸ Καὶ 50

¹ ξθος, ους, τό, custom. ² ἐλαία, ας, ἡ, olive tree. ³ πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ⁴ ἀποσπάω, draw away, withdraw. ⁵ ώσεί, like, about. ⁶ βολή, ῆς, ἡ, throw, casting. ⁷ γόνυ, ατος, τό, knee. ⁸ βούλομαι, wish, will. ⁹ παραφέρω, carry away, remove. ¹⁰ ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ¹¹ πλήν, however, but. ¹² σός, your, yours. ¹³ ἐνισχύω, strengthen, invigorate. ¹⁴ ἀγωνία, ας, ἡ, agony, anguish. ¹⁵ ἐκτενέστερον, more earnestly. ¹⁶ ἱδρώς, ῶτος, ὁ, sweat, perspiration. ¹⁷ θρόμβος, ου, ὁ, drop, clot. ¹⁸ προσευχή, ῆς, ἡ, prayer, place for prayer. ¹⁹ κοιμάομαι, sleep, fall asleep. ²⁰ λύπη, ης, ἡ, pain, grief. ²¹ καθεύδω, sleep. ²² Ἰούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ²³ προέρχομαι, go in front, precede. ²⁴ ἐγγίζω, come near, approach. ²⁵ φιλέω, love, kiss. ²⁶ φίλημα, τος, τό, kiss. ²⁷ πατάσσω, strike, smite. ²⁸ μάχαιρα, ης, ἡ, sword.

Κατὰ Λουκᾶν 22:51 Byzantine NT

ἐπάταξεν¹ εἶς τις ἐξ αὐτῶν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ οὖς³ τὸ δεξιόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐᾶτε⁴ 51 ἔως τούτου. Καὶ ἀψάμενος⁵ τοῦ ἀτίου˚ αὐτοῦ, ἰάσατο⁻ αὐτόν. 52 Εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους˚ ἐπ' αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς᾽ τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους, Ὠς ἐπὶ λῃστὴν¹⁰ ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαιρῶν¹¹ καὶ ξύλων;¹² Καθ' 53 ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνατε¹³ τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ. ἀλλὰ αὕτη ὑμῶν ἐστιν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.¹⁴

Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον, καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν εἰς τὸν 54 οἶκον τοῦ ἀρχιερέως: ὁ δὲ Πέτρος ἤκολούθει μακρόθεν. 55 Αψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσω τῆς αὐλῆς, καὶ συγκαθισάντων αὐτῶν, ἐκάθητο ὁ Πέτρος ἐν μέσω αὐτῶν. Ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν 56 παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἀτενίσασα αὐτῶν, εἶπεν, Καὶ οὖτος σὺν αὐτῷ ἦν. Ὁ δὲ ἤρνήσατο αὐτὸν, λέγων, 57 Γύναι, οὐκ οἶδα αὐτόν. Καὶ μετὰ βραχὺ ἔτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη, 58 Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν, ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. Καὶ 59 διαστάσης ώσει ὅρας μιᾶς, ἄλλος τις διϊσχυρίζετο, λέγων,

¹ πατάσσω, strike, smite. ² ἀφαιρέω, take away, smite off. ³ οὖς, ους, τό, ear. ⁴ ἐάω, permit, allow. ⁵ ἄπτομαι, touch or handle. ⁶ ὧτίον, ου, τό, ear. ⁷ ἰάομαι, heal. ⁸ παραγίνομαι, come, arrive. ⁹ στρατηγός, οῦ, ὁ, commander, general. ¹⁰ ληστής, οῦ, ὁ, robber, brigand. ¹¹ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ¹² ξύλον, ου, τό, wood, tree. ¹³ ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ¹⁴ σκότος, ους, τό, darkness. ¹⁵ συλλαμβάνω, take, conceive. ¹⁶ εἰσάγω, lead in, bring in. ¹⁷ μακρόθεν, from afar, afar. ¹⁸ ἄπτω, touch, kindle. ¹⁹ αὐλή, ῆς, ἡ, courtyard, enclosed open space. ²⁰ συγκαθίζω, cause to sit down together. ²¹ παιδίσκη, ης, ἡ, maid, female servant. ²² ἀτενίζω, gaze, stare. ²³ ἀρνέομαι, deny, repudiate. ²⁴ βραχύς, short, little. ²⁵ διϊστημι, pass, part. ²⁶ ὧσεί, like, about. ²⁷ διϊσχυρίζομαι, insist, maintain firmly.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 22:60

Έπ' ἀληθείας καὶ οὖτος μετ' αὐτοῦ ἦν: καὶ γὰρ Γαλιλαῖος¹ ἐστιν. 60 Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος, Ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὁ λέγεις. Καὶ παραχρῆμα, ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν³ ἀλέκτωρ.⁴ Καὶ στραφεὶς⁵ ὁ 61 κύριος ἐνέβλεψεν⁶ τῷ Πέτρῳ. Καὶ ὑπεμνήσθη⁻ ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὅτι Πρὶν⁵ ἀλέκτορα⁴ φωνῆσαι,³ ἀπαρνήση² με τρίς.¹⁰ Καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ Πέτρος ἔκλαυσεν¹¹ 62 πικρῶς.¹²

Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες¹³ τὸν Ἰησοῦν ἐνέπαιζον¹⁴ αὐτῷ, 63 δέροντες.¹⁵ Καὶ περικαλύψαντες¹⁶ αὐτόν, ἔτυπτον¹⁷ αὐτοῦ τὸ 64 πρόσωπον, καὶ ἐπηρώτων αὐτόν, λέγοντες, Προφήτευσον.¹⁸ Τίς ἐστιν ὁ παίσας¹⁹ σε; Καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες²⁰ ἔλεγον 65 εἰς αὐτόν.

Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον²¹ τοῦ λαοῦ, 66 ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀνήγαγον²² αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν, λέγοντες, Εἰ σὰ εἶ ὁ χριστός, εἰπὲ ἡμῖν. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, 67 Ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὰ μὴ πιστεύσητε: ἐὰν δὲ καὶ ἐρωτήσω, οὰ μὴ 68 ἀποκριθῆτέ μοι, ἢ ἀπολύσητε. Ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ 69

¹Γαλιλαῖος, Galilean. ² παραχρῆμα, immediately, instantly. ³ φωνέω, call, crow. ⁴ ἀλέκτωρ, ορος, ό, rooster, cock. ⁵ στρέφω, turn, am converted. ⁴ ἐμβλέπω, look at, look into. ⁻ ὑπομιμνήσκω, remind, remember. ⁵ πρίν, before, formerly. ⁰ ἀπαρνέομαι, deny, refuse. ¹⁰ τρίς, thrice, three times. ¹¹ κλαίω, weep, weep for. ¹² πικρῶς, bitterly. ¹³ συνέχω, hold fast, oppress. ¹⁴ ἐμπαίζω, mock. ¹⁵ δέρω, beat, flay. ¹⁶ περικαλύπτω, cover, conceal. ¹⁻ τύπτω, smite, beat. ¹⁵ προφητεύω, prophesy, foretell. ¹⁰ παίω, strike, hit. ²⁰ βλασφημέω, revile, blaspheme. ²¹ πρεσβυτέριον, ου, τό, body of elders, assembly of elders. ²² ἀνάγω, lead up, restore. ²³ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin.

Κατὰ Λουκᾶν 22:70 Byzantine NT

ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. Εἶπον δὲ 70 πάντες, Σὰ οὖν εἶ ὁ υίὸς τοῦ θεοῦ; Ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη, Ύμεῖς λέγετε ὅτι ἐγώ εἰμι. Οἱ δὲ εἶπον, Τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτυρίας 71; Αὐτοὶ γὰρ ἡκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

Καὶ ἀναστὰν ἄπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν, ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν 23 Πιλάτον. "Ηρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ, λέγοντες, Τοῦτον 2 εύρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος, καὶ κωλύοντα Καίσαρι δ φόρους διδόναι, λέγοντα έαυτὸν χριστὸν βασιλέα εἶναι. Ὁ δὲ 3 Πιλάτος ἐπηρώτησεν αὐτόν, λέγων, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ίουδαίων; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη, Σὺ λέγεις. Ὁ δὲ Πιλάτος 4 είπεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους, Οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. Οἱ δὲ ἐπίσχυον, $^{^{11}}$ λέγοντες ὅτι Ἀνασείει $^{^{12}}$ τὸν λαόν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, το ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἔως ὧδε. Πιλάτος δὲ ἀκούσας Γαλιλαίαν 6 ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ^{14} ἐστιν. Καὶ ἐπιγνοὺς ^{15} ὅτι 7έκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου εστίν, ἀνέπεμψεν 77 αὐτὸν πρὸς Ήρώδην, 6 ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ήμέραις.

¹χρεία, ας, ή, need, necessity. ²μαρτυρία, ας, ή, testimony, witness. ³ἄπας, each, every. ⁴πλήθος, ους, τό, multitude. ⁵ κατηγορέω, accuse, charge. ⁶διαστρέφω, distort, pervert. ⁷ κωλύω, forbid, hinder. ⁸ Καῖσαρ, ος, ό, Caesar. ⁹φόρος, ου, ό, tribute, tax. ¹⁰ αἴτιος, ου, ό, causative of, responsible for. ¹¹ ἐπισχύω, grow strong, persist. ¹² ἀνασείω, stir up, incite. ¹³ Ἰουδαία, ας, ή, Judea. ¹⁴ Γαλιλαῖος, Galilean. ¹⁵ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ¹⁶ Ἡρώδης, ου, ό, Herod. ¹⁷ ἀναπέμπω, send back.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 23:8

Ό δὲ Ἡρώδης¹ ἰδων τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν:² ἦν γὰρ θέλων ἐξ 8
ἰκανοῦ³ ἰδεῖν αὐτόν, διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ περὶ αὐτοῦ: καὶ
ἤλπιζέν⁴ τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. Ἐπηρώτα δὲ 9
αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς:³ αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. 10
Εἰστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, εὐτόνως⁵
κατηγοροῦντες⁶ αὐτοῦ. Ἐξουθενήσας⁻ δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρώδης¹ σὺν 11
τοῖς στρατεύμασιν⁶ αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίξας,ց περιβαλὼν¹⁰ αὐτὸν
ἐσθῆτα¹¹ λαμπράν,¹² ἀνέπεμψεν¹³ αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ. Ἐγένοντο 12
δὲ φίλοι¹⁴ ὅ τε Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρώδης¹ ἐν αὐτῆ τῆ ἡμέρᾳ μετ'
ἀλλήλων: προϋπῆρχον¹⁵ γὰρ ἐν ἔχθρᾳ¹⁰ ὄντες πρὸς ἑαυτούς.

Πιλάτος δὲ συγκαλεσάμενος τους ἀρχιερεῖς καὶ τους ἄρχοντας 18
καὶ τὸν λαόν, εἶπεν πρὸς αὐτούς, Προσηνέγκατέ μοι τὸν 14
ἄνθρωπον τοῦτον, ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν: καὶ ἰδού, ἐγὼ
ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας 10 οὐδὲν εὕρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ
αἴτιον ών κατηγορεῖτε κατ αὐτοῦ: ἀλλ οὐδὲ Ἡρῷδης: 15
ἀνέπεμψα 13 γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτόν, καὶ ἰδού, οὐδὲν ἄξιον 3 θανάτου
ἐστὶν πεπραγμένον αὐτῷ. Παιδεύσας 5 οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 16
᾿Ανάγκην 6 δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν 5 ενα. 18

¹ Ηρώδης, ου, ὁ, Herod. ² λίαν, greatly, very. ³ ἱκανός, sufficient, able. ⁴ ἐλπίζω, hope, hope for. ⁵ εὐτόνως, vigorously, vehemently. ⁶ κατηγορέω, accuse, charge. ⁷ ἐξουθενέω, despise, ignore. ⁸ στράτευμα, τος, τό, expedition, army. ⁹ ἐμπαίζω, mock. ¹⁰ περιβάλλω, put around, clothe. ¹¹ ἐσθής, ῆτος, ἡ, clothing. ¹² λαμπρός, bright, shining. ¹³ ἀναπέμπω, send back. ¹⁴ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ¹⁵ προϋπάρχω, exist before, have been already. ¹⁶ ἔχθρα, ας, ἡ, enmity, hostility. ¹⁷ συγκαλέω, call together. ¹⁸ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ¹⁹ προσφέρω, bring to, offer. ²⁰ ἀποστρέφω, turn away, turn back. ²¹ ἀνακρίνω, examine, inquire into. ²² αἴτιος, ου, ὁ, causative of, responsible for. ²³ ἄξιος, worthy, deserving. ²⁴ πράσσω, do, perform. ²⁵ παιδεύω, teach, educate. ²⁶ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ²⁷ ἑορτή, ῆς, ἡ, feast, festival.

Κατὰ Λουκᾶν 23:19 Byzantine NT

Ανέκραξαν¹ δὲ παμπληθεί, λέγοντες, Αἷρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν Βαραββᾶν:³ ὅστις ἦν διὰ στάσιν⁴ τινὰ γενομένην ἐν τῇ 19 πόλει καὶ φόνον⁵ βεβλημένος εἰς φυλακήν.⁶ Πάλιν οὖν ὁ 20 Πιλάτος προσεφώνησεν, θέλων ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν. Οἱ δὲ 21 ἐπεφώνουν, λέγοντες, Σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν. Ὁ δὲ 22 τρίτον εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὖτος; Οὐδὲν αἴτιον¹⁰ θανάτου εὕρον ἐν αὐτῷ: παιδεύσας¹¹ οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. Οἱ δὲ ἐπέκειντο¹² φωναῖς μεγάλαις, αἰτούμενοι αὐτὸν 23 σταυρωθῆναι:⁰ καὶ κατίσχυον¹³ αἰ φωναὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων. Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπέκρινεν¹⁴ γενέσθαι τὸ αἴτημα¹⁵ 24 αὐτῶν. Ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσιν⁴ καὶ φόνον⁵ βεβλημένον εἰς 25 τὴν φυλακήν,⁶ δν ἠτοῦντο: τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελήματι αὐτῶν.

Καὶ ὡς ἀπήγαγον¹⁶ αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι¹⁷ Σίμωνός τινος 26 Κυρηναίου¹⁸ ἐρχομένου ἀπ' ἀγροῦ,¹⁹ ἐπέθηκαν²⁰ αὐτῷ τὸν σταυρόν,²¹ φέρειν ὅπισθεν²² τοῦ Ἰησοῦ.

¹ ἀνακράζω, cry out, shout aloud. ² παμπληθεί, all together, all at once. ³ Βαραββας, α, δ, Barabbas. ⁴ στάσις, εως, ή, standing, rebellion. ⁵ φόνος, ου, ό, murder, slaughter. ⁶ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ⁷ προσφωνέω, call to, summon. ⁸ ἐπιφωνέω, cry out, shout. ⁹ σταυρόω, crucify. ¹⁰ αἴτιος, ου, ὁ, causative of, responsible for. ¹¹ παιδεύω, teach, educate. ¹² ἐπίκειμαι, lie on, lie upon. ¹³ κατισχύω, overpower, prevail. ¹⁴ ἐπικρίνω, decree, pronounce sentence. ¹⁵ αἴτημα, τος, τό, request, petition. ¹⁶ ἀπάγω, lead away, lead. ¹⁷ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹⁸ Κυρηναῖος, ου, ὁ, Cyrenian, belonging to Cyrene. ¹⁹ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ²⁰ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ²¹ σταυρός, οῦ, ὁ, cross. ²² ὅπισθεν, behind, after.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 23:27

Ήκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος¹ τοῦ λαοῦ, καὶ γυναικῶν αϊ καὶ 27 ἐκόπτοντο² καὶ ἐθρήνουν³ αὐτόν. Στραφεὶς⁴ δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ 28 Ἰησοῦς εἶπεν, Θυγατέρες⁵ Ἱερουσαλήμ, μὴ κλαίετε⁶ ἐπ' ἐμέ, πλὴν² ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε⁶ καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν. Ὅτι ἰδού, 29 ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσιν, Μακάριαι αἱ στεῖραι,⁵ καὶ κοιλίαι αϊ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ¹⁰ οῖ οὐκ ἐθήλασαν.¹¹ Τότε ἄρξονται 30 λέγειν τοῖς ὄρεσιν, Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς: καὶ τοῖς βουνοῖς,¹² Καλύψατε¹³ ἡμᾶς. Ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ¹⁴ ξύλῳ¹⁵ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν 31 τῷ ξηρῷ¹⁶ τί γένηται;

"Ηγοντο δὲ καὶ ἔτεροι δύο κακοῦργοι $^{^{17}}$ σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι. $^{^{18}}$

Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον, ¹⁹ ἐκεῖ 33 ἐσταύρωσαν²⁰ αὐτόν, καὶ τοὺς κακούργους, ¹⁷ ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. ²¹ Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγεν, Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς: οὐ 34 γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσιν. Διαμεριζόμενοι ²² δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἔβαλον κλῆρον. ²³ Καὶ εἰστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν. Ἐξεμυκτήριζον ²⁴ 35 δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες ²⁵ σὺν αὐτοῖς, λέγοντες, Ἄλλους ἔσωσεν, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὖτός ἐστιν ὁ χριστός, ὁ τοῦ θεοῦ ἐκλεκτός. ²⁶ 36

¹πλήθος, ους, τό, multitude. ²κόπτω, strike, smite. ³θρηνέω, lament, mourn. ⁴στρέφω, turn, am converted. ⁵θυγάτηρ, τρος, ή, daughter. ⁶κλαίω, weep, weep for. ⁷πλήν, however, but. ⁸στεῖρος, barren. ⁹κοιλία, ας, ή, belly, womb. ¹⁰μαστός, οῦ, ὁ, breast, nipple. ¹¹θηλάζω, suckle, nurse. ¹²βουνός, οῦ, ὁ, hill, hillock. ¹³καλύπτω, cover, veil. ¹⁴ὑγρός, moist, green. ¹⁵ξύλον, ου, τό, wood, tree. ¹⁶ξηρός, dry, withered. ¹⁷κακοῦργος, ου, ὁ, criminal. ¹⁸ἀναιρέω, take up, kill. ¹⁹κρανίον, ου, τό, skull. ²⁰σταυρόω, crucify. ²¹ἀριστερός, left, on the left. ²²διαμερίζω, divide, distribute. ²³κλῆρος, ου, ὁ, lot, portion. ²⁴ἐκμυκτηρίζω, ridicule, sneer. ²⁵ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ²⁶ἐκλεκτός, chosen, elect.

Κατὰ Λουκᾶν 23:37 Byzantine NT

Ένέπαιζον¹ δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται,² προσερχόμενοι καὶ ὄξος³ προσφέροντες⁴ αὐτῷ, καὶ λέγοντες, Εἰ σὰ εἶ ὁ βασιλεὰς τῶν 37 Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν.⁵ Ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ γεγραμμένη 38 ἐπ' αὐτῷ γράμμασιν⁻ Ἑλληνικοῖς⁵ καὶ Ῥωμαϊκοῖς² καὶ Ἑβραϊκοῖς, Οὖτός ἐστιν ὁ βασιλεὰς τῶν Ἰουδαίων.

Εἶς δὲ τῶν κρεμασθέντων¹¹ κακούργων¹² ἐβλασφήμει¹³ αὐτόν, 39 λέγων, Εἰ σὺ εἶ ὁ χριστός, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. Ἀποκριθεὶς 40 δὲ ὁ ἔτερος ἐπετίμα¹⁴ αὐτῷ, λέγων, Οὐδὲ φοβῃ σὺ τὸν θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι¹⁵ εἶ; Καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως, ¹⁶ ἄξια¹⁷ γὰρ ὧν 41 ἐπράξαμεν¹⁸ ἀπολαμβάνομεν: ¹⁹ οὕτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον²⁰ ἔπραξεν. ¹⁸ Καὶ ἔλεγεν τῷ Ἰησοῦ, Μνήσθητί²¹ μου, κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῃ 42 βασιλείᾳ σου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοι, 43 σἡμερον²² μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ. ²³

⁵Ην δὲ ώσεὶ²⁴ ὥρα ἕκτη,²⁵ καὶ σκότος²⁶ ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως 44
ὥρας ἐνάτης.²⁷ Καὶ ἐσκοτίσθη²⁸ ὁ ἥλιος,²⁹ καὶ ἐσχίσθη³⁰ τὸ 45
καταπέτασμα³¹ τοῦ ναοῦ³² μέσον. Καὶ φωνήσας³³ φωνῆ μεγάλη ὁ 46
Ἰησοῦς εἶπεν, Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι³⁴ τὸ πνεῦμά

¹ ἐμπαίζω, mock. ² στρατιώτης, ου, ὁ, soldier. ³ δξος, ους, τό, sour wine, vinegar. ⁴ προσφέρω, bring to, offer. ⁵ σεαυτοῦ, yourself, of you. ⁶ ἐπιγραφή, ῆς, ἡ, inscription, title. ⁷ γράμμα, τος, τό, letter, writings. ⁸ Ἑλληνικός, Greek, Greek. ⁹ Ρωμαϊκός, Roman, Latin. ¹⁰ Ἑβραϊκός, Hebrew. ¹¹ κρεμάννυμι, hang, hang up. ¹² κακοῦργος, ου, ὁ, criminal. ¹³ βλασφημέω, revile, blaspheme. ¹⁴ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ¹⁵ κρίμα, ος, τό, judgment, verdict. ¹⁶ δικαίως, righteously, justly. ¹⁷ ἄξιος, worthy, deserving. ¹⁸ πράσσω, do, perform. ¹⁹ ἀπολαμβάνω, receive from, get back. ²⁰ ἄτοπος, out of place, unusual. ²¹ μιμνήσκομαι, remember, recall. ²² σήμερον, today, now. ²³ παράδεισος, ου, ὁ, paradise, Paradise. ²⁴ ώσεί, like, about. ²⁵ ἔκτος, sixth. ²⁶ σκότος, ους, τό, darkness. ²⁷ ἔνατος, ninth. ²⁸ σκοτίζω, darken. ²⁹ ἤλιος, ου, ὁ, sun, sunlight. ³⁰ σχίζω, split, separate. ³¹ καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ³² ναός, οῦ, ὁ, temple, shrine. ³³ φωνέω, call, crow. ³⁴ παραπίθημι, set before, entrust.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 23:47

μου: καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξέπνευσεν. Ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατόνταρχος τὸ 47 γενόμενον, ἐδόξασεν τὸν θεόν, λέγων, "Οντως ὁ ὁ ἄνθρωπος οὖτος δίκαιος ἦν. Καὶ πάντες οἱ συμπαραγενόμενοι ὁχλοι ἐπὶ τὴν 48 θεωρίαν ταύτην, θεωροῦντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες ἑαυτῶν τὰ στήθη ὑπέστρεφον. Εἰστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτοῦ 49 μακρόθεν, αὰ γυναῖκες αἱ συνακολουθήσασαι ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.

Καὶ ἰδού, ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσήφ, βουλευτὴς τπάρχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς 50 καὶ δίκαιος – οὖτος οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος τῆ βουλῆ καὶ 51 τῆ πράξει αὐτῶν – ἀπὸ Ἡριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς καὶ προσεδέχετο καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ: οὖτος 52 προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ἤτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ 53 καθελὼν αὐτὸ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὖτὸ οὐκ ἦν οὐδέπω οὐδεὶς κείμενος. Καὶ 54 ἡμέρα ἦν Παρασκευή, σάββατον ἐπέφωσκεν. 55 Κατακολουθήσασαι δὲ γυναίκες, αἴτινες ἦσαν συνεληλυθυίαι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον, ταὶ ὡς ἐτέθη

¹ ἐκπνέω, breathe out, expire. ² ἐκατοντάρχης, centurion. ³ ὄντως, really, indeed. ⁴ συμπαραγίνομαι, come together with, help. ⁵ θεωρία, ας, ή, spectacle, sight. ⁶ τύπτω, smite, beat. ⁷ στήθος, ους, τό, breast, chest. ⁸ ὑποστρέφω, return, turn back. ⁹ γνωστός, known, acquaintance. ¹⁰ μακρόθεν, from afar, afar. ¹¹ συνακολουθέω, follow along with, accompany. ¹² βουλευτής, οῦ, ὁ, councilor, member of a city council. ¹³ συγκατατίθημι, give a vote with, assent to. ¹⁴ βουλή, ῆς, ἡ, counsel, purpose. ¹⁵ πράξις, εως, ἡ, deed, function. ¹⁶ Άριμαθαία, ας, ἡ, Arimathea. ¹⁷ προσδέχομαι, receive, wait for. ¹⁸ καθαιρέω, take down, pull down. ¹⁹ ἐντυλίσσω, wrap up, fold up. ²⁰ σινδών, όνος, ἡ, fine cloth, linen cloth. ²¹ μνήμα, τος, τό, grave, tomb. ²² λαξευτός, hewn, hewn out of the rock. ²³ οὖ, where, when. ²⁴ οὐδέπω, not yet, still not. ²⁵ κεῖμαι, lie, be laid. ²⁶ παρασκευή, ῆς, ἡ, preparation. ²⁷ ἐπιφώσκω, dawn, begin. ²⁸ κατακολουθέω, follow after. ²⁹ συνέρχομαι, come together, come or go with. ³⁰ θεάρμαι, look at, behold. ³¹ μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument.

Κατὰ Λουκᾶν 23:56 Byzantine NT

τὸ σῶμα αὐτοῦ. Ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ 56 μύρα. Καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

Tῆ δὲ μιᾶ τῶν σαββάτων, ὄρθρου βαθέος, $\tilde{\beta}$ ἡλθον ἐπὶ τὸ μνῆμα, $\tilde{\beta}$ 24 Φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν² ἀρώματα,³ καί τινες σὺν αὐταῖς. Εὖρον δὲ 2 τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου." είσελθοῦσαι οὐχ εὑρον τὸ σῶμα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. Καὶ ἐγένετο 4 έν τῷ διαπορεῖσθαι" αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδού, ἄνδρες δύο ἐπέστησαν ^{12} αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν ^{13} ἀστραπτούσαις: ^{14} ἐμφόβων ^{15} 5 δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ κλινουσῶν 16 τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, είπον πρὸς αὐτάς, Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; Οὐκ 6 ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἡγέρθη: μνήσθητε 17 ώς ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι ὢν ἐν τῆ Γαλιλαία, λέγων ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδοθῆναι 7 είς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν, εκαὶ σταυρωθῆναι, εκαὶ τῆ τρίτη ἡμέρα ἀναστῆναι. Καὶ ἐμνήσθησαν¹⁷ τῶν ῥημάτων αὐτοῦ, 8 καὶ ὑποστρέψασαι άπὸ τοῦ μνημείου, απήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἔνδεκα²¹ καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς. Ἡσαν δὲ ἡ 10 Μαγδαλην $\mathring{\eta}^{22}$ Μαρία καὶ Ἰωάννα $\mathring{\eta}^{23}$ καὶ Μαρία Ἰακώβου, $\mathring{\eta}^{24}$ καὶ αὶ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς, αἳ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. Καὶ 💵

¹ ὑποστρέφω, return, turn back. ² ἑτοιμάζω, prepare, make ready. ³ ἄρωμα, τος, τό, spice, perfume. ⁴ μύρον, ου, τό, ointment, perfume. ⁵ ἡσυχάζω, be still, be silent. ⁶ ὄρθρος, ου, ὁ, daybreak, dawn. ⁷ βαθύς, deep, early. ⁸ μνῆμα, τος, τό, grave, tomb. ⁹ ἀποκυλίω, roll away. ¹⁰ μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ¹¹ διαπορέω, be greatly perplexed or at a loss. ¹² ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹³ ἐσθής, ῆτος, ἡ, clothes. ¹⁴ ἀστράπτω, flash, gleam. ¹⁵ ἔμφοβος, terrified, frightened. ¹⁶ κλίνω, cause to bend, bow. ¹⁷ μιμνήσκομαι, remember, recall. ¹⁸ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ¹⁹ σταυρόω, crucify. ²⁰ ἀπαγγέλλω, announce, report. ²¹ ἔνδεκα, eleven, 11. ²² Μαγδαληνή, ῆς, ἡ, woman of Magdala, Magdalene. ²³ Ἰωάννα, ας, ἡ, Joanna. ²⁴ Ἰάκωβος, James, Jacob.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 24:12

ἐφάνησαν¹ ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ² λῆρος³ τὰ ῥήματα αὐτῶν, καὶ ἠπίστουν⁴ αὐταῖς. Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν⁵ ἐπὶ τὸ 12 μνημεῖον,⁶ καὶ παρακύψας⁷ βλέπει τὰ ὀθόνια⁸ κείμενα⁹ μόνα: καὶ ἀπῆλθεν πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων¹⁰ τὸ γεγονός.

Καὶ ἰδού, δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῆ τῆ ἡμέρᾳ εἰς 13 κώμην ἀπέχουσαν το σταδίους ἐξήκοντα ἀπὸ Τερουσαλήμ, ἤ ὅνομα Ἐμμαούς. Καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ 14 πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν 15 αὐτοὺς καὶ συζητεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἐγγίσας τοῦ συνεπορεύετο αὐτοῖς. Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ 16 μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν. Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, Τίνες οἱ λόγοι οὖτοι 17 οῦς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες, καί ἐστε σκυθρωποί; ᾿Αποκριθεὶς δὲ ὁ εἶς, ῷ ὄνομα Κλεοπᾶς, εἶπεν πρὸς 18 αὐτόν, Σὺ μόνος παροικεῖς Ἰερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῆ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, 19 Ποῖα; Τοἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, εὰ ὸς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον ποῦ ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον ποῦ ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον ποῦ ἐνεντιίον ποῦ ἐν ἐνεντίον ἐν ἀντοῖς ἐν ἐνεντιίον ἐν ἀναντίον καὶ λόγῳ ἐναντίον καὶ λόγῳ ἐναντίον ἐν ἀναντίον ἀνὰρο ἐν ἀναντίον ἐν ἀνὰρο ἐν ἀνὰρο ἐν ἀνὰρο ἐναντίον ἐν ἀνὰρο ἐναντίον ἀνὰρο ἐν ἀνὰρο ἐναντίον ἀνὰρο ἐν ἀνὰρο ἐναντίον ἀνὰρο ἐναντίον ἀνὰρο ἐν ἀνὰρο ἐν ἀναντίον ἐν ἀνὰρο ἐν ἀναντίον ἀνὰρο ἐν ἀναν ἔν ἀνὰρο ἐν ἀ

¹ φαίνω, shine, appear. ² ώσεί, like, about. ³ λῆρος, ου, ὁ, idle talk, empty talk. ⁴ ἀπιστέω, disbelieve, be faithless. ⁵ τρέχω, run, exercise myself. ⁶ μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ⁷ παρακύπτω, stoop to look, look. ⁸ ὀθόνιον, ου, τό, piece of fine linen, linen bandage. ⁹ κεῖμαι, lie, be laid. ¹⁰ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹¹ κώμη, ης, ἡ, village. ¹² ἀπέχω, received, obtain. ¹³ στάδιον, οῦ, τό, stadia, length of a stadium. ¹⁴ ἐξήκοντα, sixty, 60. ¹⁵ Ἐμμαοῦς, ἡ, Emmaus. ¹⁶ ὁμιλέω, converse, speak. ¹⁷ συμβαίνω, come together, come to pass. ¹⁸ συζητέω, discuss, dispute. ¹⁹ ἐγγίζω, come near, approach. ²⁰ συμπορεύομαι, come together, travel with. ²¹ κρατέω, grasp, lay hold of. ²² ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ²³ ἀντιβάλλω, exchange, discuss. ²⁴ σκυθρωπός, sad, gloomy. ²⁵ Κλεοπᾶς, ᾶ, ὁ, Cleopas. ²⁶ παροικέω, live a stranger, sojourn. ²⁷ ποῖος, what sort of? what? of what sort. ²⁸ Ναζωραῖος, ου, ὁ, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ²⁹ δυνατός, powerful, possible. ³⁰ ἐναντίον, in the sight of, before.

Κατὰ Λουκᾶν 24:20 Byzantine NT

τού θεού καὶ παντὸς τού λαού: ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν οί 20 άρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου, καὶ ἐσταύρωσαν ^{3} αὐτόν. Ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ^{4} ὅτι αὐτός ἐστιν δ 21 μέλλων λυτροῦσθαι τον Ἰσραήλ. Άλλά γε σὺν πᾶσιν τούτοις τρίτην ταύτην ήμέραν ἄγει σήμερον ἀφ' οὖ ταῦτα ἐγένετο. 22 Άλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι όρθριαι έπὶ τὸ μνημεῖον: το καὶ μὴ εύροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ, 23ήλθον λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ¹¹ ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἱ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. Καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ το μνημεῖον, 10 24 καὶ εύρον ούτως καθώς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον: αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. Kαὶ αὐτὸς εἶπεν πρὸς αὐτούς, $\Omega^{^{12}}$ ἀνόητοι $^{^{13}}$ καὶ βραδεῖς $^{^{14}}$ τῆ ^{25} καρδία τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται: οὐχὶ 26 ταῦτα ἔδει παθεῖν τον χριστόν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; Καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν 27 προφητών, διηρμήνευεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ έαυτοῦ. Καὶ ἤγγισαν¹⁷ εἰς τὴν κώμην εοῦ 19 ἐπορεύοντο: καὶ αὐτὸς 28προσεποιεῖτο ^{20} πορρωτέρω ^{21} πορεύεσθαι. Καὶ παρεβιάσαντο ^{22} 29 αὐτόν, λέγοντες, Μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἐσπέραν ²³ ἐστίν, καὶ κέκλικεν²⁴ ἡ ἡμέρα. Καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς. Καὶ 30

¹ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ² κρίμα, ος, τό, judgment, verdict. ³ σταυρόω, crucify. ⁴ ἐλπίζω, hope, hope for. ⁵ λυτρόω, ransom, liberate. ⁶γέ, indeed, at least. ⁷ σήμερον, today, now. ⁸ ἐξίστημι, amaze, be amazed. ⁹ ὄρθριος, early in the morning. ¹⁰ μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ¹¹ ὀπτασία, ας, ή, vision, supernatural appearance. ¹² ὧ, Oh! omega. ¹³ ἀνόητος, foolish, thoughtless. ¹⁴ βραδύς, slow. ¹⁵ πάσχω, suffer, am acted upon. ¹⁶ διερμηνεύω, translate, interpret. ¹⁷ ἐγγίζω, come near, approach. ¹⁸ κώμη, ης, ή, village. ¹⁹ οὕ, where, when. ²⁰ προσποιέω, pretend, regard. ²¹ πόρρω, far (away), far. ²² παραβιάζομαι, urge strongly, prevail upon. ²³ ἑσπέρα, ας, ή, evening. ²⁴ κλίνω, cause to bend, bow.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 24:31

ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι¹ αὐτὸν μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησεν,² καὶ κλάσας³ ἐπεδίδου⁴ αὐτοῖς. Αὐτῶν δὲ 31 διηνοίχθησαν⁵ οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν⁴ αὐτόν: καὶ αὐτὸς ἄφαντος⁻ ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. Καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Οὐχὶ ἡ 32 καρδία ἡμῶν καιομένη⁵ ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῆ ὁδῷ, καὶ ὡς διήνοιγεν⁵ ἡμῖν τὰς γραφάς; Καὶ ἀναστάντες αὐτῆ τῆ ὥρᾳ 33 ὑπέστρεψαν³ εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εὖρον συνηθροισμένους¹⁰ τοὺς ἕνδεκα¹¹ καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, λέγοντας ὅτι Ἡγέρθη ὁ κύριος 34 ὄντως,¹² καὶ ὤφθη Σίμωνι. Καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο¹³ τὰ ἐν τῆ ὁδῷ, 35 καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῆ κλάσει¹⁴ τοῦ ἄρτου.

Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, 36 καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἰρήνη ὑμῖν. Πτοηθέντες¹⁵ δὲ καὶ ἔμφοβοι¹⁶ 37 γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί 38 τεταραγμένοι¹⁻ ἐστέ, καὶ διὰ τί διαλογισμοὶ¹⁶ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Ἰδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, 39 ὅτι αὐτὸς ἐγώ εἰμι: ψηλαφήσατέ¹⁰ με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα²⁰ οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. Καὶ τοῦτο 40 εἰπὼν ἐπέδειξεν²¹ αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. Ἔτι δὲ 41

¹ κατακλίνω, make to lie down, recline. ² εὐλογέω, bless. ³ κλάω, break. ⁴ ἐπιδίδωμι, give to, hand in. ⁵ διανοίγω, open up completely, open fully. ⁶ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ⁷ ἄφαντος, invisible, disappearing. ⁸ καίω, burn, ignite. ⁹ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹⁰ συναθροίζω, gather, bring together. ¹¹ ἔνδεκα, eleven, 11. ¹² ὄντως, really, indeed. ¹³ ἐξηγέομαι, explain, describe. ¹⁴ κλάσις, εως, ή, breaking, fracturing. ¹⁵ πτοέω, terrify, scare. ¹⁶ ἔμφοβος, terrified, frightened. ¹⁷ ταράσσω, trouble, agitate. ¹⁸ διαλογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, questioning. ¹⁹ ψηλαφάω, touch, handle. ²⁰ ὀστέον, τό, bone. ²¹ ἐπιδείκνυμι, show, prove.

Κατὰ Λουκᾶν 24:42 Byzantine NT

ἀπιστούντων¹ αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων,² εἶπεν αὐτοῖς, "Εχετέ τι βρώσιμον³ ἐνθάδε;⁴ Οἱ δὲ ἐπέδωκαν¹ αὐτῷ 42 ἰχθύος ἀπτοῦ μέρος, καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου.¹⁰ Καὶ λαβὼν 43 ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν.

Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Οὕτοι οἱ λόγοι οῦς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν 44 ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῷ Μωσέως καὶ προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ. Τότε διήνοιξεν 45 αὐτῶν τὸν νοῦν, τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς: καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι 46 Οὕτως γέγραπται, καὶ οὕτως ἔδει παθεῖν τὸν χριστόν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῆ τρίτῃ ἡμέρα, καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ 47 ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ὰμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενον ἀπὸ Τερουσαλήμ. Ύμεῖς δέ ἐστε μάρτυρες 48 τούτων. Καὶ ἰδού, ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός 49 μου ἐφ' ὑμᾶς: ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῆ πόλει Τερουσαλήμ, ἔως οῦ ἐνδύσησθε δύναμιν ἐξ ὕψους. Τὸν τῷ πόλει Τερουσαλήμ, ἔως

¹ ἀπιστέω, disbelieve, be faithless. ² θαυμάζω, am amazed, marvel at. ³ βρώσιμος, eatable, suitable for food. ⁴ ἐνθάδε, within, here. ⁵ ἐπιδίδωμι, give to, hand in. ⁶ ἰχθύς, ύος, ὁ, fish. ⁻ ὀπτός, roasted, baked. 8 μέρος, ους, τό, part, portion. 9 μελίσσιος, coming from bees. ¹0 κηρίον, ου, τό, honeycomb. ¹¹ ψαλμός, οῦ, ὁ, song of praise, psalm. ¹² διανοίγω, open up completely, open fully. ¹³ νοῦς, ὁ, mind, reasoning faculty. ¹⁴ συνίημι, understand, consider. ¹⁵ πάσχω, suffer, am acted upon. ¹⁶ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ¹⁻ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ¹8 μάρτυς, υρος, ὁ, witness. ¹9 καθίζω, seat, sit. ²⁰ ἐνδύω, put on, clothe. ²¹ ὕψος, ους, τό, height, heaven.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 24:50

Έξήγαγεν¹ δὲ αὐτοὺς ἔξω ἕως εἰς Βηθανίαν:² καὶ ἐπάρας³ τὰς χεῖρας 50 αὐτοῦ εὐλόγησεν⁴ αὐτούς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν⁴ αὐτὸν 51 αὐτούς, διέστη⁵ ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀνεφέρετο˚ εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ 52 αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτόν, ὑπέστρεψαν⁻ εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης: καὶ ἦσαν διὰ παντὸς ἐν τῷ ἱερῷ, αἰνοῦντες 53 καὶ εὐλογοῦντες⁴ τὸν θεόν. Ἀμήν.

¹ ἐξάγω, lead out. 2 Βηθανία, ας, ἡ, Bethany. 3 ἐπαίρω, lift up, raise. 4 εὐλογέω, bless. 5 διϊστημι, pass, part. 6 ἀναφέρω, bring up, offer. 7 ὑποστρέφω, return, turn back. 8 ἀινέω, praise.